

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA TORUNIA

Raport o stanie miasta

Toruń 2006

Opracowanie: Wydział Rozwoju i Projektów Europejskich
ul. Grudziądzka 126b
tel. (056) 61-18-555
wripe@um.torun.pl

PRZEDMOWA

Uchwalona 16 maja 2002 roku przez Radę Miasta „Strategia Rozwoju Miasta Torunia”, zobowiązuje mnie do przedłożenia rocznego sprawozdania o sytuacji społecznej i ekonomicznej miasta. Elementem oceny realizacji strategii oraz wymienionych zjawisk jest „Raport o stanie miasta” wydawany cyklicznie przez miasto już od 1996 roku.

W publikacji prezentowane są informacje dotyczące sytuacji miasta za lata 1990 – 2005. Opracowanie to szeroko obejmuje zagadnienia związane z funkcjonowaniem miasta oraz sytuacją jego mieszkańców, wskazujące na przeobrażenia i tendencję zmian, jakie zachodziły na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia w Toruniu. Warto tym zjawiskom się przyglądać oraz poddawać je cyklicznym ocenom.

Mam nadzieję, że niniejsza publikacja stanowić będzie przydatne źródło informacji o naszym mieście, wykorzystywane przez mieszkańców oraz instytucje pracujące na rzecz jego rozwoju.

Dzieląc się z Państwem najnowszymi danymi obrazującymi stan naszego miasta proszę odbiorców tej publikacji o uwagi i wnioski, które mogłyby przyczynić się w przyszłości do wzbogacenia treści kolejnych wydań tego dokumentu. Liczę na to, że podzielicie się Państwo ze mną, radnymi Torunia lub toruńskimi instytucjami samorządowymi cennymi spostrzeżeniami ale i także oczekiwaniami co do przyszłości naszego Miasta – do czego serdecznie zachęcam. Jednocześnie dziękuję wszystkim osobom i instytucjom za udzieloną pomoc i udostępnienie danych.

Prezydent Miasta Torunia



Michał Zaleski

Toruń, grudzień 2006 r.

WARUNKI NATURALNE

Miasto Toruń zlokalizowane jest na terasach rzeki Wisły we wschodniej części rozszerzenia dolinnego zwanego Kotliną Toruńską. Północna granica administracyjna miasta przylega do Wysoczyzny Chełmińskiej. Od południowego wschodu Toruń ograniczony jest ujęciowym odcinkiem doliny rzeki Drwęcy.

Miasto leży w centrum województwa kujawsko-pomorskiego i graniczy od północy z Gminą Łysomice, od wschodu z Gminą Lubicz, od południa z Gminą Wielka Nieszawka, od zachodu z Gminą Zławieś Wielka.

Obszar miasta obejmuje 115,75 km². Gęstość zaludnienia wynosiła na dzień 31 grudnia 2004 roku 1.797 osób na 1 km² i spadła w porównaniu z końcem roku poprzedniego o 2 osoby.

Dane meteorologiczne

Pomiary prowadzone przez stację meteorologiczną w Toruniu wykazują, że w latach 1991 - 2000 średnia roczna temperatura powietrza wynosiła 8,5°C. Średnia temperatura w roku 2002 wyniosła 9,5° C, a w kolejnych dwóch latach była niższa i wyniosła w obu przypadkach 8,4° C. Najwyższa zanotowana w Toruniu temperatura w 2004 roku wyniosła 32,5° C, natomiast najniższa - 19,0° C.

W latach 1991 - 2000 średnia roczna suma opadów wynosiła 526 mm. Średnia roczna suma opadów w 2002 roku wynosiła 622 mm, w kolejnym była zdecydowanie niższa i wyniosła 484 mm, w roku 2004 na średnim poziomie - 525 mm.

W roku 2004 średnia prędkość wiatru kształtowała się na poziomie 2,9 m/s, średnie zachmurzenie wyniosło 5,3 oktantów (w skali 0 - 8), natomiast usłonecznienie roczne równało się 1.512 h.

Rzeki, zbiorniki wodne

Przez Toruń przepływa rzeka Wisła o średniej szerokości koryta 300-500 m i głębokości około 2 m oraz Struga Toruńska. Południowo-wschodnią granicę miasta stanowi ujęciowy odcinek rzeki Drwęcy wpadającej do Wisły.

Na terenie miasta znajdują się również zbiorniki wodne: Basen Portu Drzewnego (64 ha powierzchni), Starorzeczka Wisły (10 ha powierzchni), Jezioro Nagus (7,7 ha powierzchni), Basen Portu Zimowego (5 ha powierzchni), Kaszownik (1 ha powierzchni).

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

1. Dział przygotowano na podstawie danych, tabel i wykresów z opracowania pn. „Stan środowiska Torunia w 2005r.” wykonanego przez zespół autorski Inspekcji Ochrony Środowiska Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Bydgoszczy Delegatura w Toruniu.

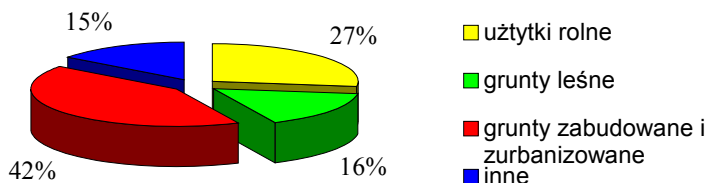
2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.

Grunty

Gmina Miasta Toruń zgodnie z danymi zawartymi w ewidencji prowadzonej przez Wydział Geodezji i Kartografii według stanu na 30 czerwca 2005 roku jest właścicielem 4.155,6 ha gruntów, w tym grunty nie obciążone użytkowaniem wieczystym stanowią 3.028,8 ha tj. 72,9% ogólnej liczby gruntów miasta.

W porównaniu ze stanem z 30 czerwca 2004 areal gruntów uległ zmniejszeniu o 17,8 ha - Gmina nabyła 21,3 ha, zbyła natomiast 39,1 ha.

Rys. 1. Użytkowanie gruntów
Stan w dniu 30 VI 2005r.



Do tej pory struktura gruntów komunalnych klasyfikowana była wg przeznaczenia ustalonego w planie zagospodarowania przestrzennego, który jednak w stosunku do większości terenów przestał obowiązywać 31 grudnia 2003 roku. Obecnie grupuje się je zgodnie z przeznaczeniem użytkowym - najczęściej (42,0%) stanowią grunty zabudowane i zurbanizowane - przede wszystkim tereny komunikacyjne (16,3% ogółu gruntów) i mieszkaniowe (12,8%).

Wody powierzchniowe

Dnia 11 lutego 2004 roku ukazało się Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobu interpretacji wyników i prezentacji stanu tych wód. Rozporządzenie zawiera 5-stopniową klasyfikację jakości wód powierzchniowych. Szczegółowy opis klasyfikacji zamieszczono w poprzednim wydaniu raportu.

W roku 2005 prowadzono monitoring jakości wód Wisły poniżej Torunia, Drwęcy i Strugi Toruńskiej na odcinkach ujściowych oraz Czerwonej Wody powyżej stawów Barbarki.

Tabl. 1. Wykaz punktów pomiarowo-kontrolnych wód powierzchniowych

Nazwa ciek	km	Lokalizacja	Szerokość geogr.	Długość geogr.
Wisła	746,0	poniżej Torunia, Górsk	53°01'22,4"	18°26'44,1"
Drwęca	1,0	ujście do Wisły, Złotoria	52°59'56,3"	18°42'11,2"
Struga Toruńska	0,1	ujście do Wisły, Zamek,	53°00'33,7"	18°36'42,4"
Struga Toruńska	0,1	ujście do Wisły, Doliny Marzeń	53°00'30,5"	18°35'59,1"
Czerwona Woda		powyżej stawów, Barbarka	53°03'04,9"	18°33'03,4"

W roku 2005, zwłaszcza w drugiej jego połowie, notowano bardzo niski poziom wód we wszystkich rzekach regionu, z powodu niewielkiej ilości opadów atmosferycznych.

Badania wód Wisły w roku 2005 wykazały spełnienie wymogów klasy III - zadowalającej jakości. Najbardziej niekorzystnym parametrem był wskaźnik zanieczyszczenia bakteriologicznego, spełniający wymogi IV klasy - niezadowalającej jakości. Na poziomie klasy III kształtowały się wskaźniki tlenowe, mineralne hydrobiologiczne. Nie notowano znaczącej obecności metali ciężkich i zanieczyszczeń pochodzenia przemysłowego. W porównaniu z rokiem 2004, kiedy również stwierdzono III klasę, zanotowano poprawę jakości w zakresie takich wskaźników, jak zawartość chlorofilu oraz liczba bakterii coli typu kałowego.

Drwęca na stanowisku ujściowym w Złotorii prowadziła wody spełniające wymogi III klasy - zadowalającej jakości. Najbardziej niekorzystne parametry to utlenialność nadmanganianowa oraz liczba bakterii typu kałowego. Normom III klasy odpowiadały głównie wskaźniki tlenowe i biogenne. Stężenia metali ciężkich oraz substancji niebezpiecznych występowały na ogół poniżej granicy oznaczalności. Rok 2004 wykazywał porównywalną z rokiem 2005 jakość wód Drwęcy. W niewielkim stopniu zwiększyła się zawartość bakterii coli typu kałowego.

Tabl. 2. Udział wskaźników w poszczególnych klasach jakości wód

WISŁA, Górsk, 746 km - Ogólna klasyfikacja: III klasa

Klasa	I	II	III	IV	V
Liczba wystąpień klas 46	24	12	9	1	0
Udział procentowy	52,2	26,2	19,5	2,2	0,0

DRWECA, ujście do Wisły, 1.0 km - Ogólna klasyfikacja: III klasa

Klasa	I	II	III	IV	V
Liczba wystąpień klas 46	25	12	7	2	0
Udział procentowy	54,4	26,1	15,2	4,3	0,0

STRUGA TORUŃSKA, Zamek 0,1 km - Ogólna klasyfikacja: V klasa

Klasa	I	II	III	IV	V
Liczba wystąpień klas 25	7	4	5	7	2
Udział procentowy	28,0	16,0	20,0	28,0	8,0

STRUGA TORUŃSKA, Dolina Marzeń 0,1 km - Ogólna klasyfikacja: V klasa

Klasa	I	II	III	IV	V
Liczba wystąpień klas 25	9	2	8	3	3
Udział procentowy	36,0	8,0	32,0	12,0	12,0

CZERWONA WODA, Barbarka 0,1 km - Ogólna klasyfikacja: III klasa

Klasa	I	II	III	IV	V
Liczba wystąpień klas 25	10	8	6	1	0
Udział procentowy	40,0	32,0	24,0	4,0	0,0

Objaśnienia

Klasa I bardzo dobrej jakości	Klasa II dobrej jakości	Klasa III zadawalającej jakości	Klasa IV niezadawalają- cej jakości	Klasa V złej jakości
-------------------------------------	----------------------------	---------------------------------------	---	-------------------------

Tabl. 3. Klasyfikacja jakości wód badanych w 2005 r.

Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wisła	kl.	Drwęca	kl.	Struga T.	kl.	Struga T.	kl.	Cz. Woda	kl.
Lokalizacja		Górsk		ujście		Zamek		Dol.Marz.		Barbarka	
Temperatura wody	°C	21,276	I	21,892	I	19,704	I	16,584	I	14,5	I
Zawiesina ogólna	mg/l	14	I	18,92	II	14,38	I	7,076	I	22,14	II
Odczyn	pH	7,7/8,1	I	7,9/8,2	I	7,6/8,3	I	7,8/8,2	I	7,7/7,9	I
Tlen rozpuszczony	mg O2/l	6,254	II	6,71	II	6,556	II	6,474	II	6,84	II
BZT5	mg O2/l	3,438	III	3,622	III	7,974	IV	4,314	III	3,902	III
ChZT-Mn	mg O2/l	11,298	III	12,374	IV	14,946	IV	10,016	III	11,998	III
ChZT-Cr	mg O2/l	24,862	III	23,33	III	40,438	IV	35,842	IV	42,284	IV
Węgiel organiczny	mg C/l	10,398	III	12,796	III	16,022	IV	12,746	III	9,292	II
Amoniak	mg NH4/l	0,501	II	0,227	I	0,641	II	0,16	I	0,123	I
Azot Kjeldahla	mg N/l	1,607	III	1,376	III	2,095	IV	1,561	III	1,269	III
Azotany	mg NO3/l	9,526	II	5,923	II	29,252	IV	34,89	IV	5,2	II
Azotyny	mg NO2/l	0,162	III	0,101	III	0,243	III	0,115	III	0,07	II
Azot ogólny	mg N/l	3,541	II	2,37	I	7,946	III	8,835	III	2,461	I
Fosforany	mg PO4/l	0,308	II	0,528	III	1,87	V	1,995	V	0,45	III
Fosfor ogólny	mg P/l	0,366	II	0,297	II	0,741	IV	0,752	IV	0,284	II
Przewodnictwo wł.	µS/cm	830,74	II	464,52	I	950,76	II	1065,84	III	557	II
Subst. rozp. ogólne	mg/l	611,16	III	347,5	II	720,12	III	772,6	III	450	II
Zasadowość ogólna	mg/l	130,5	II	169,2	II						
Siarczany	mg SO4/l	51,998	I	32,9	I						
Chlorki	mg Cl/l	152,25	II	19,492	I						
Wapń	mg Ca/l	90,921	II	83,263	II						

Magnez	mg Mg/l	15,297	I	10,38	I						
Fluorki	mg F/l	0,42	I	0,38	I	0,54	II	0,5	I	0,42	I
Arsen	mg As/l	0,01	I	0,01	I						
Bar	mg/l	0,046	I	0,038	I						
Bor	mg B/l	0,1	I	0,1	I						
Chrom +6	mg Cr/l	0,005	I	0,005	I						
Chrom ogólny	mg Cr/l	0,001	I	0,001	I						
Cynk	mg Zn/l	0,03	I	0,029	I						
Glin	mg/l	0,04	I	0,024	I						
Kadm	mg Cd/l	0,0005	I	0,0005	I						
Mangan	mg Mn/l	0,05	I	0,05	I						
Miedź	mg Cu/l	0,016	I	0,037	II						
Nikiel	mg Ni/l	0,01	I	0,01	I						
Ołów	mg Pb/l	0,01	I	0,01	I						
Rtęć	mg Hg/l	0	I	0,001	II						
Selen	mg Se/l	0,01	I	0,01	I						
Żelazo ogólne	mg Fe/l	0,094	I	0,103	II						
Cyjanki niezwiązane	mg CN/l	0,004	I	0,003	I	0,011	I	0,004	I	0,005	I
Fenole lotne	mg/l	0,002	II	0,002	II	0	I	0,102	V	0,009	III
Suma pestycydów	µg/l	0,004	I	0,002	I	0,001	I	0,001	I	0,00	I
Det. anion. aktyw.	mg/l	0,1	I	0,1	I	0,38	III	0,1	I	0,00	I
Oleje mineralne	mg/l	0,032	II	0,000	I	0,000	I	0,000	I	0,1	I
Saprob. fitoplankt.		2,29	III	2,42	III						
Chlorofil "a"	µg/l	29,281	III	24,051	II	34,579	III	23,567	II	5,35	I
Og. lb. bak. coli t. kał	n/100ml	12336	IV	3504	IV	110000	V	240000	V	261,8	III

Badania wód Strugi Toruńskiej prowadzono na odcinkach ujściowych. Próby pobierano przy ruinach Zamku Krzyżackiego, gdzie stwierdzono IV klasę - niezadowalającej jakości oraz w Dolinie Marzeń - V klasa - złej jakości. Na obydwu stanowiskach wysoki poziom zanieczyszczenia, utrzymujący się na poziomie klasy V, wykazywały fosforany oraz liczba bakterii typu kałowego. Ponadto w Dolinie Marzeń zanotowano bardzo duże stężenie fenoli lotnych. Porównanie z rokiem 2004 wykazało, że na stanowisku przy Zamku klasyfikacja jakości wód Strugi Toruńskiej nie uległa zmianie, przy czym wzrosły średnie stężenia związków fosforu o około 30 % oraz zmniejszyła się liczba bakterii coli typu kałowego. Natomiast w Dolinie Marzeń zanotowano pogorszenie klasyfikacji, głównie za sprawą wskaźnika fenoli lotnych, odpowiadającego klasie złej jakości. Poprawiło się natomiast stężenie związków fosforu, od lat bardzo wysokie na tym stanowisku.

W roku 2005 badano stan czystości cieku płynącego z kierunku Wrzosów w kierunku Barbarki, nazywanego Czerwoną Wodą. Stanowisko zlokalizowano powyżej stawów Barbarki, przy mostku drogowym. Badania jakości Czerwonej Wody wykazały III klasę, zadowalającej jakości. Najbardziej niekorzystnym wskaźnikiem było ChZT-Cr. Stan sanitarny pozostawał na poziomie klasy III.

Wody podziemne

W programie monitoringu wód podziemnych na rok 2005 znalazły się dwa punkty pomiarowo-kontrolne zlokalizowane na terenie ujęć miejskich. Badania wykazały, że otwory w Małej Nieszawce, jak i Wrzosy II, zawierały wody odpowiadające II klasie - dobrej jakości. W porównaniu z badaniami z roku 2004 notowano obniżenie stężeń żelaza i manganu w obydwu odwiertach.

Tabl. 4. Wykaz punktów monitoringu jakości zwykłych wód podziemnych

Ujęcie	Stratygrafia wód	Użytkowanie terenu	Izolacja warstwy wodonośnej	Szerokość	Długość
Mała Nieszawka otw. 8a	Q	lasy	B	52°58'59,2"	18°33'47,7"
Toruń Wrzosy II otw. 19a	Q	nieużytki naturalne	B	53°02'28,1"	18°36'34,6"

Izolacja warstwy wodonośnej: B - 0-15m utworów nieprzepuszczalnych w nadkładzie
Stratygrafia wód: Q – czwartorzędowe

Tabl. 5. Wyniki badań monitoringowych wód podziemnych w 2005 r.

Oznaczenie		Mała Nieszawka otw. 8a	Toruń-Wrzosy II otw. 19a
Azot amonowy	mg N/l	<0,04	<0,04
Azot azotanowy	mg N/l	1,85	0,97
Azot azotynowy	mg N/l	0,001	0,002
Chlorki	mg Cl/l	24,2	38,2
Elektr. przewodność	uS/cm	433	482
Fosforany	mg PO ₄ /l	0,087	0,021
Magnez	mg Mg/l	9,88	7,66
Mangan	mg Mn/l	0,12	<0,05
Odczyn		7,5	7,6
Potas	Mg K/l	3	1,39
Siarczany	mg SO ₄ /l		4,8
Sód	mg Na/l	24,61	27,67
Tlen rozp.	mg O ₂ /l	0,82	2,12
Wapń	mg Ca/l	63,1	77,82
Wodorowęglany	mg HCO ₃ /l	208	207,4
Żelazo	mg Fe/l	0,447	0,268
Klasa jakości wody		II	II

Objaśnienia

Klasa I bardzo dobrej jakości	Klasa II dobrej jakości	Klasa III zadawalającej jakości	Klasa IV niezadawalają- cej jakości	Klasa V złej jakości
-------------------------------------	----------------------------	---------------------------------------	---	-------------------------

Jakość powietrza atmosferycznego

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy Delegatura w Toruniu prowadził w 2005 r. pomiary imisji zanieczyszczeń powietrza w mieście Toruniu w następujących punktach:

- we wschodniej części miasta przy ul. Dziewulskiego 1 („Policja”),
- w centrum miasta przy placu Teatralnym - stacja pomiarowa „OPSIS”,
- stacja „Kaszownik” przy ul. Przy Kaszowniku,
- w zachodniej części miasta przy ul. Bielańskiej („Lotnisko”).

Tabl. 6. Dopuszczalne poziomy niektórych substancji w powietrzu dla terenu kraju

Nazwa substancji	Okres uśredniania wyników pomiarów	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Dopuszczalna częstość przekroczenia dopuszczalnego poziomu w roku kalendarzowym	Margines tolerancji ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)								
				2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	od 2010
Benzen	rok kalendarzowy	5	-	5	5	5	5	4	3	2	1	0
Dwutlenek azotu	jedna godzina	200	18 razy	80	70	60	50	40	30	20	10	0
	rok kalendarzowy	40	-	16	14	12	10	8	6	4	2	0
Tlenki azotu	rok kalendarzowy	30 ^{a)} (od 1.01.2003)	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	jedna godzina	350	24 razy	90	60	30	0	0	0	0	0	0
Dwutlenek siarki	24 godziny	125 (od 1.01.2005)	3 razy	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rok kalendarzowy	20 ^{a)} (od 1.01.2003)	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ołów	rok kalendarzowy	0,5	-	0,3	0,2	0,1	0	0	0	0	0	0
	osiem godzin ^{b)}	120	25 dni (od 1.01.2005)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ozon	okres wegetacyjny (1.05-31.07)	24000 ^{a) c)} (18000 od 1.01.2010)	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pył zawieszony PM10	24 godziny	50	35 razy	15	10	5	0	0	0	0	0	0
	rok kalendarzowy	40	-	4,8	3,2	1,6	0	0	0	0	0	0
Tlenek węgla	8 godzin ^{b)}	10000	-	6000	4000	2000	0	0	0	0	0	0

^{a)} poziom dopuszczalny ze względu na ochronę roślin

^{b)} maksymalna średnia ośmiogodzinna spośród średnich kroczących

^{c)} wyrażony jako AOT 40, które oznacza sumę różnic pomiędzy stężeniem średnim jednogodzinnym wyrażonym w $\mu\text{g}/\text{m}^3$ a wartością $80 \mu\text{g}/\text{m}^3$, dla każdej godziny w ciągu doby pomiędzy godziną 8.00 a 20.00 czasu środkowoeuropejskiego, dla której stężenie jest większe niż $80 \mu\text{g}/\text{m}^3$; wartość tę uznaje się za dotrzymaną, jeżeli nie przekracza jej średnia z takich sum obliczona dla okresów wegetacyjnych z pięciu kolejnych lat

Tabl. 7. Alarmowe poziomy niektórych substancji oraz okresy, dla których uśrednia się wyniki pomiarów

Nazwa substancji	Okres uśredniania wyników pomiarów	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu w [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
Dwutlenek azotu	jedna godzina	400 ^{a)}
Dwutlenek siarki	jedna godzina	500 ^{a)}
Ozon ^{b)}	jedna godzina	240

^{a)} wartość występująca przez trzy kolejne godziny w punktach pomiarowych reprezentujących jakość powietrza na obszarze o powierzchni co najmniej 100 km^2 albo na obszarze strefy zależnie od tego, który z tych obszarów jest mniejszy.

^{b)} wartość progowa informowania społeczeństwa o ryzyku wystąpienia poziomów alarmowych wynosi $180 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Dodatkowo we wschodniej części miasta zlokalizowano dwie tzw. „ruchome stacje”, w których wykonywano pomiary zanieczyszczeń specyficznych emitowanych przez pobliski zakład przemysłowy w zależności od kierunku wiatru („Straż Pożarna” przy ul. Olsztyńskiej i stacja „PEC” przy ul. M. Skłodowskiej - Curie). Ponadto pomiary wykonywano w 2 stacjach położonych poza miastem, gdzie rejestrowano wpływ miasta na otaczające tereny („Przysiek” i „Koniczynka”).

Rys. 2. Lokalizacje stacji pomiarowych w Toruniu w 2005 roku.



Na stacji „Kaszownik” będącej częścią Projektu PHARE EC/EPP/91/II.2/1.3 oprócz pomiarów zanieczyszczeń powietrza rejestrowane są parametry meteorologiczne. WIOŚ obsługuje ponadto jeszcze dwie inne stacje pomiarów meteorologicznych: „Lotnisko” przy ul. Bielańskiej i „Rubinkowo” przy Szosie Lubickiej.

Uzupełnieniem pomiarów prowadzonych na stałych automatycznych lub pół-automatycznych stacjach były pomiary stężeń dwutlenku siarki i dwutlenku azotu, wykonywane przy użyciu metody pasywnej. Pomiary te prowadzone są od 1996 roku. W 2005 r. realizowano je w I półroczu w 30 punktach na terenie miasta.

WIOŚ w 2005 roku przeprowadził także badania zanieczyszczeń mikrobiologicznych powietrza w 1 punkcie pomiarowym w rejonie Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Toruniu (punkt zlewny) z częstotliwością 1 raz na miesiąc.

Na poprzednich stronach zamieszczono dopuszczalne stężenia i warunki ich dotrzymania oraz alarmowe poziomy niektórych substancji zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem dotyczącym dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. Nr 87 z 2002 r., poz.796).

Tabl. 8. Zestawienie metod i analizatorów stosowanych w 2005 roku do pomiarów imisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego

Typ analizatora	Metoda pomiarowa	Punkty pomiarowe	Termin rozpoczęcia pomiarów daną metodą
SO₂			
analizator imisji SO ₂ ANIM-86	Półautomatyczna Kulometryczna	Koniczynka	1.01.1996
		Przysiek	15.05.1996, termin zakończenia 12.10.2004
analizator SO ₂ ML 9850	Automatyczna Chemiluminescencyjna	Lotnisko	3.11.1999, termin zakończenia 10.10.2004
		Przysiek	13.10.2004, termin zakończenia 31.03.2005
		Wąbrzeźno - Muzeum	1.04.2005
analizator SO ₂ AF-21 M - LCD	Automatyczna Chemiluminescencyjna	Policja	3.11.1999
analizator Thermo43C	Automatyczna Chemiluminescencyjna	Lotnisko	11.10.2004
NO₂			
analizator AC 31M	automatyczna chemiluminescencyjna	Kaszownik	1997
		Lotnisko	1.11.2003
analizator AC 32M	automatyczna chemiluminescencyjna	Policja	1.11.2003
pył zawieszony			
automatyczny miernik zapylenia powietrza MIZA-1	automatyczna radiometryczna	Lotnisko	11.04.1995
automatyczny miernik zapylenia powietrza AMIZ-2000	automatyczna radiometryczna	Policja	1.12.2000
CO			
analizator CO 11M	selektywna absorpcja w podczerwieni	Kaszownik	1997

Ponadto w 2005 roku wykonywano pomiary na stacji „OPSIS” optoanalizatorem, metodą automatyczną - spektrofotometrią (SO₂, NO₂, O₃, benzen, toluen, p-ksylen, formaldehyd). W dniu 7 października 2005 r. w związku z awarią miernika, pomiary na Placu Teatralnym zostały przerwane.

Imisja dwutlenku siarki

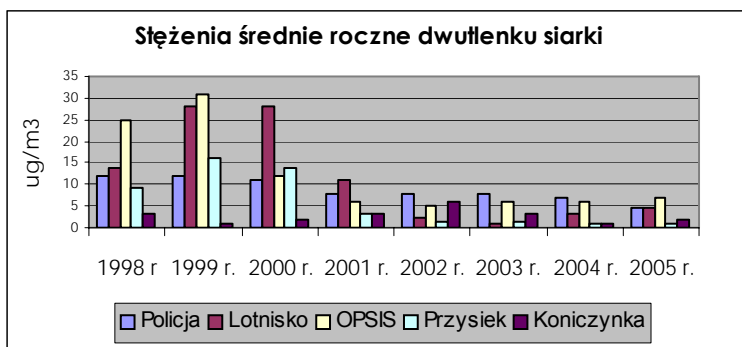
W roku 2005 wykonano na terenie miasta Torunia 828 pomiarów 24-godzinnych w trzech stacjach pomiarowych (Policja, Lotnisko, Plac Teatralny). Najwyższe stężenie średnioroczne odnotowano w punkcie OPSIS przy Placu Teatralnym - 6,9 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

W Toruniu we wszystkich punktach pomiarowych utrzymany został niski poziom stężeń średnich rocznych z lat 2002-2004. Nie odnotowano przekroczeń poziomów dopuszczalnych SO_2 , ani 1-godzinnych, ani 24-godzinnych. Najwyższe stężenia całodobowe SO_2 zanotowane w 2005 r. wyniosły: w punkcie Lotnisko - 32 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, na Rubinkowie - 24 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, przy Placu Teatralnym - 22 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (poziom dopuszczalny 125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$). Natomiast najwyższe stężenia 1godzinne osiągnęły w 2005 r. wartości: i 109 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ na Lotnisku, 69 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ na Rubinkowie i 68 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ przy Placu Teatralnym (poziom dopuszczalny - 350 $\mu\text{g}/\text{m}^3$).

Tabl. 9. Zestawienie stężeń średniorocznych SO_2 z lat 1992-2005 (stężenia średnie arytmetyczne)

Stanowisko/ rok	Stężenia średnie SO_2 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)														
	1992 r.	1993 r.	1994 r.	1995 r.	1996 r.	1997 r.	1998 r.	1999 r.	2000 r.	2001 r.	2002 r.	2003 r.	2004 r.	2005 r.	
„LOTNISKO”	-71,1	62,6	50,5	49,4	39,8	31,8	14,1	28,4	28,5	10,7	2,4	0,6	3,0	4,3	
„POLICJA”	49,3	38,9	36,6	36,9	15,8	14,0	12,1	12,0	11,5	8,4	8,2	8,1	7,0	4,6	
„OPISIS” Plac Teatralny	*			39,2 (od 1.06.95)	32,1	45,6	25,0	30,3	11,8	6,3	4,9	6,3	5,9	6,9	

Rys. 3. Stężenia średnie roczne dwutlenku siarki



Dalszą poprawę stanu aerosanitarnego powietrza zanotowano także w podtoruńskim Przysieku (rejon wpływu Zachodniego Zespołu Przemysłowego Miasta Torunia). Podczas, gdy jeszcze w 2000 r. notowano tam niepokojący poziom stężeń, to w kolejnych pięciu latach uległ on znacznemu obniżeniu. Stężenie średnie roczne osiągnęło w 2004 r. bardzo niski poziom 0,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (w roku 2000 - 13,6 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, w roku 2001 - 3,3 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, w roku 2002 - 1,6 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, a w roku 2003 - 0,9 $\mu\text{g}/\text{m}^3$).

$\mu\text{g}/\text{m}^3$). W 2005 roku (od 1 kwietnia) zrezygnowano z pomiarów w tej stacji pomiarowej ze względu na radykalną poprawę jakości powietrza w tym rejonie oraz likwidację w 2001 roku źródła emisji rejestrowanych wcześniej niepokojąco wysokich stężeń dwutlenku siarki, jakim była instalacja WKS w TZPN „Polchem”. Stężenie średnie SO_2 z trzech pierwszych miesięcy 2005 roku w Przysieku wyniosło $0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

W drugiej podtoruńskiej stacji - Koniczynka (stacja bazowa Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego) w 2005 roku poziom stężenia średniego rocznego SO_2 w powietrzu atmosferycznym był niski - $1,6 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

W Toruniu prowadzone są od 1996 roku również pomiary stężenia dwutlenku siarki metodą pasywną. Wyniki średnie z I półrocza 2005 r. osiągnęły wartości podobne do analogicznych z 2003 roku, a nieco wyższe niż z roku 2004. Najwyższe stężenie średnie z I półrocza 2005 r. wyniosło $19,3 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (Osiedle Wrzosa, ul. Fasolowa), a najniższe $6,6 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (Osiedle Kaszczorek, skansen). W dwunastomiesięcznej kampanii pomiarowej 2004/2005 położono szczególny nacisk na monitorowanie zanieczyszczeń powietrza pochodzących z niskiej emisji. Powstały nowe punkty pomiarowe zlokalizowane na terenie osiedli domków jednorodzinnych i osiedli zwartej zabudowy wielorodzinnej, ogrzewanych w dużej mierze przy użyciu palenisk domowych. Badaniami objęto osiedla: Bielawy, Bydgoskie Przedmieście, Czerniewice, tzw. Działki PZWANN, Jakubskie Przedmieście, Józefa, Kaszczorek, Klemensa, Podgórze, Rudak, Starówkę, Stawki, Wrzosa I i Wrzosa II. Dla wszystkich punktów pomiarowych położonych w terenach o dominującej niskiej emisji obliczono średnie stężenie półrocza letniego (IV-IX) i półrocza zimowego (X-III). Średnio w półroczu zimowym kampanii pomiarowej 2004/2005 stężenie SO_2 było wyższe 3,6 razy niż w półroczu letnim. Największe różnice między sezonami wystąpiły na terenie następujących osiedli: Wrzosa-Słoneczna, Wrzosa I, Wrzosa II, Osiedle św. Józefa i Starówka.

Kominy emitujące spaliny z pieców domowych cechuje nie tylko mała wysokość (równa bądź nieco wyższa od wysokości sąsiadującej zabudowy), ale zwykle mała prędkość wylotowa i niska temperatura emitowanych spalin, co ogranicza możliwość wyniesienia termicznego i dynamicznego. „Obszarami szczególnie zagrożonymi wystąpieniem niebezpiecznych wartości stężeń zanieczyszczeń w następstwie emisji niskiej są dzielnice o zwartej zabudowie mieszkalnej zlokalizowane w dolinach (na poziomie denno - dolinnym miasta), czyli terenach o pogorszonej przewietrzalności i naturalnej skłonności do występowania stanów inwersyjnych.

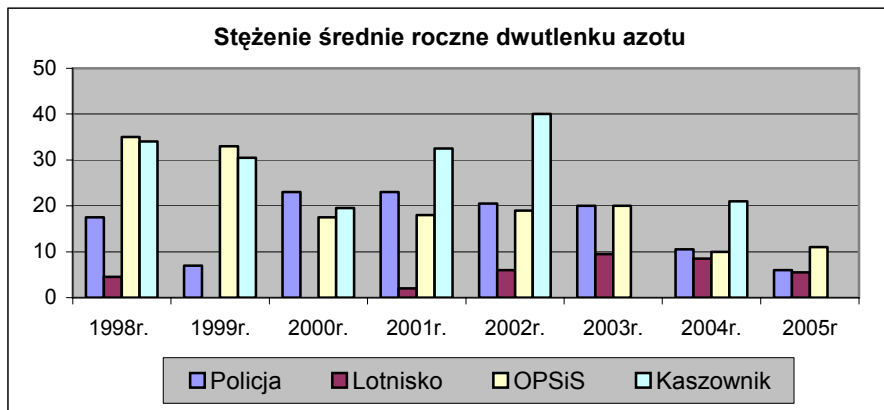
Imisja dwutlenku azotu

W roku 2005 pomiary stężeń NO_2 prowadzono w Toruniu w 3 punktach: Lotnisko, Policja, Plac Teatralny. Łącznie wykonano w miesiącu 880 pomiarów 24-godzinnych. Poziomy dopuszczalne dla 1 godziny oraz dla roku kalendarzowego nie zostały nigdzie przekroczone. Najwyższe stężenie średnie roczne wystąpiło na stacji OPSIS przy Placu Teatralnym - $10,8 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (poziomy dopuszczalny - $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$). W przypadku stężeń 1-godzinnych dopuszcza się, aby wartość $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$ była przekraczana w ciągu roku 18 razy. W roku 2005 nie była ona przekroczone

na żadnej stacji. Przy ul. Dziewulskiego (stacja Policja) wystąpiły tylko cztery wartości 1-godzinne wyższe od $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$ z maksimum $373 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Na stacji OPSIS odnotowano w 2005 roku poziom stężeń dwutlenku azotu podobny jak w roku 2004, natomiast na pozostałych dwóch stacjach znacznie niższy.

Rys. 4. Stężenie średnie roczne dwutlenku azotu



Najwyższe stężenie średnie NO_2 uzyskane z pomiarów pasywnych z 6 miesięcy (I.-VI.2005) osiągnęło wartość $23,1 \mu\text{g}/\text{m}^3$ przy ul. Bulwar Filadelfijski, a najniższe $5,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ na skraju płyty lotniska. W żadnym punkcie pomiarowym nie zostało przekroczone stężenie dopuszczalne. W półroczu letnim najwyższe stężenia dwutlenku azotu zanotowano w rejonie głównych dróg, tzn. w punktach ul. Bulwar Filadelfijski i Szosa Lubicka (NO_2 jest jednym z zanieczyszczeń komunikacyjnych). Natomiast w półroczu zimowym także na osiedlach domów jednorodzinnych, gdzie dominuje niska emisji z palenisk domowych, a w szczególności na tzw. Działkach PZWANN, na Starówce, na Jakubskim Przedmieściu oraz na osiedlu Wrzosa II. Największe różnice między sezonami wystąpiły na terenie następujących osiedli: Działki PZWANN, Wrzosa-Słoneczna, Wrzosa II, Wrzosa I, Stawki, Jakubskie Przedmieście, Osiedle św. Józefa.

Poziom stężen w ostatnim dziesięcioleciu ulegał wahaniom wskazując jedynie na niewielką tendencję malejącą. Głównymi źródłami emisji NO_2 , jak wykazało modelowanie rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń powietrza wykonane dla miasta Torunia na podstawie danych o emisji za 2004 rok, była emisja liniowa (49 % emisji sumarycznej) oraz emisja punktowa energetyczna (45 %).

Imisja pyłu zawieszonego

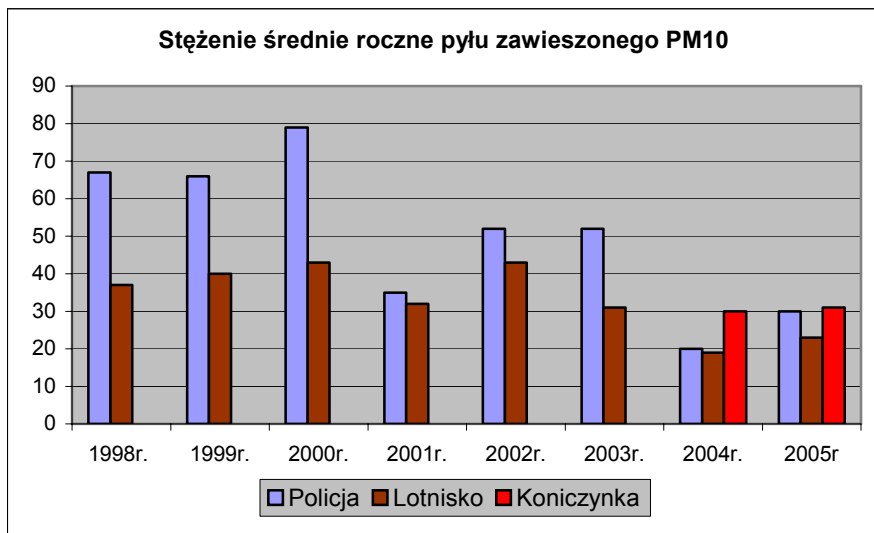
Pomiary stężeń dobowych pyłu zawieszonego PM_{10} kontynuowano w Toruniu na dwóch stacjach pomiarowych - Policja przy ul. Dziewulskiego oraz Lotnisko przy ul. Bielańskiej.

W 2005 roku nie zanotowano przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego, określonych dla roku kalendarzowego ($40 \mu\text{g}/\text{m}^3$), natomiast wy-

stąpiło przekroczenie na stacji Policja w przypadku stężeń 24-godzinnych ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Stężenia średnie roczne wyniosły: $29,7 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (74,3 % poziomu dopuszczalnego) na stacji Policja i $23,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (58,0 % poziomu dopuszczalnego) na stacji Lotnisko. Natomiast stężenia 24-godzinne na Lotnisku 19 razy w ciągu roku przekroczyły wartość dopuszczalną $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ a na stacji Policja 49 razy. Dopuszcza się, aby poziom dopuszczalny 24-godzinny był przekraczany w ciągu roku 35 razy. Warunek ten nie został dotrzymany przy ul. Dziewulskiego. Najwyższe zanotowane w Toruniu stężenie 24-godzinne pyłu zawieszonego PM10 wyniosło na stacji Lotnisko $139 \mu\text{g}/\text{m}^3$, a na stacji Policja $95 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Przekroczenie poziomu dopuszczalnego 24-godzinnego wystąpiło także na stacji bazowej Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego Koniczynka - 36 stężeń 24-godzinnych przewyższało poziom $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ z maksimum $149 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w dniu 3 marca 2005 r. Analiza terminów wystąpienia wysokich stężeń pyłu zawieszonego PM10 w Koniczynie i kierunków wiatru wykazała, że w 2005 roku 65 % wszystkich przypadków, a w 2004 roku 80 %, miało miejsce przy wiatrach wiejących z kierunku południowo - zachodniego, czyli z terenu miasta Torunia. Widoczny jest więc wyraźny wpływ miasta na stan czystości powietrza atmosferycznego otaczających je terenów.

Rys. 5. Stężenie średnie roczne pyłu zawieszonego PM10



Wykonano łącznie w dwóch punktach pomiarowych w mieście 560 pomiarów 24godzinnych pyłu zawieszonego PM10. Zarówno w Toruniu, jak i na obszarach otaczających miasto (stacja pomiarowa Koniczynka) stwierdza się wyższe stężenia pyłu zawieszonego PM10 w sezonie grzewczym niż w sezonie letnim. Głównym źródłem emisji pyłu zawieszonego PM10 jest w Toruniu emisja po-

wierzchniowa (73 % emisji sumarycznej), na co wskazał wynik modelowania rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń powietrza wykonanego dla roku 2004.

Imisja tlenu węgla

Pomiary stężenia tlenu węgla wykonywane są w Toruniu na stacji pomiarowej przy ul. Przy Kaszowniku. Uzyskany wynik 3353 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ jako maksymalne stężenie średnie ośmiogodzinne spośród średnich kroczących stanowi 34 % poziomu dopuszczalnego. Natomiast w wieloleciu stężenie średnie roczne tlenu węgla obliczone ze stężeń 24-godzinnych systematycznie i powoli rośnie, co związane jest ze wzmożoną emisją zanieczyszczeń komunikacyjnych. Wyjątkiem okazało się stężenie średnie z roku 2004, gdy obniżyło się do poziomu z roku 1999. Powodem mogą być bardzo duże braki wyników w serii rocznej w latach 2003-2004, efektem których wynik średni roczny może być zniekształcony. W roku 2005 pokrycie czasu w roku pomiarami tlenu węgla wyniosło 91 %, a stężenie średnie roczne było zbliżone do roku 2002.

Rys. 6. Stężenia średnie roczne tlenu węgla oraz kompletność serii pomiarowych



Dla tlenu węgla normowanym stężeniem jest (od roku 2002) maksymalna wartość ośmiogodzinna zarejestrowana w danym roku. Poziom maksymalnego stężenia 8-godzinnego tlenu węgla w ostatnich 4 latach mieścił się w zakresie od 21 % do 41 % poziomu dopuszczalnego.

Głównym źródłem emisji tlenu węgla w Toruniu jest emisja liniowa pochodząca z komunikacji, ponieważ stanowi aż 78 % emisji sumarycznej tego zanieczyszczenia. Wartość tę uzyskano na podstawie obliczeń modelowych rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń powietrza.

Imisja innych zanieczyszczeń mierzonych na stacjach: „Policja”, „PEC”, „Straż Pożarna” i „Kaszownik”

W roku 2005 na stacji pomiarowej „Policja” przy ul. Dziewulskiego wykonywano, poza wspomnianymi wcześniej pomiarami, również pomiary imisji benzenu, metali w pyłe zawieszonym PM10 (ołowiu, kadmu, niklu, arsenu) oraz imisji sześciu zanieczyszczeń technologicznych emitowanych z pobliskiego zakładu „ELANA” S.A. (mrówczanu metylu, octanu metylu, ksyleny, toluenu, metanolu i glikolu). Wśród tych zanieczyszczeń, tylko dla benzenu i ołowiu obowiązują poziomy dopuszczalne. W obu przypadkach nie zostały one przekroczone. Stężenie średnie roczne benzenu $1,9 \mu\text{g}/\text{m}^3$ stanowi 38 % poziomu dopuszczalnego. Dla porównania: w roku 2004 stanowiło 24 %, w roku 2003 -66 %, w roku 2002 -96 %, a w roku 2001 - 62 %. Natomiast stężenie średnie roczne ołowiu $0,0079 \mu\text{g}/\text{m}^3$ stanowi jedynie 2 % poziomu dopuszczalnego (w roku 2004 - 8 %). Spośród pozostałych mierzonych zanieczyszczeń w porównaniu do roku 2004 nastąpił wzrost stężenia średniego rocznego jedynie w przypadku mrówczanu metylu i octanu metylu.

Pomiary imisji zanieczyszczeń technologicznych emitowanych z „ELANY” S.A., Inspektorat prowadził również w 2 „ruchomych” punktach pomiarowych: „PEC” przy ul. M. Skłodowskiej - Curie oraz „Straż Pożarna” przy ul. Olsztyńskiej. Termin wykonania pomiarów uzależniony był od kierunku wiatru. W punkcie „PEC” przy ul. M. Skłodowskiej - Curie pomiary wykonywano przy wiatrach z kierunku południowo - zachodniego, a w punkcie „Straż Pożarna” przy ul. Olsztyńskiej z kierunku południowo - wschodniego.

Wśród wszystkich trzech punktów pomiarowych, zlokalizowanych wokół „ELANY”, najwyższe stężenia średnie roczne w 2005 roku odnotowano w zakresie:

- mrówczanu metylu - na stacji „Straż Pożarna” - $0,20 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- octanu metylu - na stacji „PEC” - $3,03 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- ksyleny - na stacji „PEC” - $15,74 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- toluenu - na stacji „PEC” - $20,62 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- metanolu - na stacji „Straż Pożarna” - $5,62 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Najwyższe stężenia 24-godzinne zarejestrowane w 2005 roku wyniosły w przypadku:

- mrówczanu metylu - na stacji „Policja” - $5,0 \mu\text{g}/\text{m}^3$, • octanu metylu - na stacji „PEC” - $9,4 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- ksyleny - na stacji „Straż Pożarna” - $65,9 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- toluenu - na stacji „Straż Pożarna” - $53,9 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- metanolu - na stacji „PEC” - $164,9 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Hałas komunikacyjny

Hałasem nazywa się wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego, działające za pośrednictwem powietrza na organ słuchu i inne elementy organizmu ludzkiego.

W zależności od rodzaju źródeł wytwarzania, rozróżnia się następujące typy hałasu środowiskowego występującego środowisku:

- przemysłowy,
- komunikacyjny (drogowy, tramwajowy i kolejowy),
- pochodzący od urządzeń i linii elektroenergetycznych,
- lotniczy.

Hałas komunikacyjny to największe źródło emisji hałasu w środowisku i również źródło największych uciążliwości powodowanych przez hałas. Wytwarzany przez ruch drogowy, tramwajowy, kolejowy i lotniczy. Dotychczasowe badania wskazują, że zagrożenie hałasem występuje przede wszystkim na obszarach aglomeracji miejskich. Dane literaturowe podają, że ten typ hałasu ma około 70-80% udział w hałasie tworzonemu na terenie miast.

Główne czynniki, mające wpływ na poziom emisji hałasu pochodzącego od ruchu drogowego, to przede wszystkim: natężenie ruchu, struktura strumienia pojazdów, a zwłaszcza udział w nim transportu ciężkiego, rodzaj i stan techniczny nawierzchni, stan techniczny pojazdów, charakter zabudowy (zagospodarowania) terenów otaczających oraz organizacja ruchu drogowego.

Ruch tramwajów w dużych miastach jest również źródłem hałasu mogącego powodować znaczne uciążliwości. Hałasem tramwajowym jest hałas powstający podczas ruszania, jazdy i zatrzymywania się pojazdu. Zasięg oddziaływania tego typu hałasu jednak przebieg linii tramwajowych przez centra i osiedla mieszkaniowe miasta powoduje narażenie znacznej liczby mieszkańców na dyskomfort akustyczny.

Monitoring hałasu komunikacyjnego

W 2005 roku na terenie miasta Torunia monitoringiem hałasu objęto tereny zabudowy mieszkaniowej w punktach, gdzie stwierdzono szczególne uciążliwości hałasu komunikacyjnego. Do pomiarów wytypowano 8 punktów pomiarowych - każdy z trzema przekrojami pomiarowymi. Pomiaru wykonywane były w okresie maj - wrzesień w pięciu przedziałach czasowych pory dziennej (6⁰⁰ - 22⁰⁰).

Poza tym jak w latach poprzednich prowadzono monitoring toruńskiego odcinka „autostradowego” drogi A1.

Wszystkie pomiary wykonywane były zgodnie z obowiązującą metodyką referencyjną wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23.01.2003r. (Dz.U. 03.35.308). Pomiary wykonywane były w ściśle określonych warunkach meteorologicznych, przy temperaturze nie niższej niż 10 °C i prędkości wiatru nieprzekraczającej 4 m/s, bez opadów atmosferycznych.

Pomiary monitoringu szczególnych uciążliwości hałasu na terenie osiedli mieszkaniowych wykonano metodą bezpośrednich pomiarów hałasu z wykorzystaniem próbkowania. Na stanowisku pomiarowym lokalizowano 3 punkty: -Pkt. referencyjny w odległości 2 m od krawędzi jezdni na wysokości 4 m n.p.t. -Pkt. pomiarowy w odległości 2 m od elewacji budynku na wysokości 1,5 m n.p.t. -Pkt. referencyjny w odległości 2 m od elewacji budynku na wysokości 4 m n.p.t.

Na każdym ze stanowisk pomiarowych rejestrowano jednocześnie natężenie dźwięku w okresie 10 minut, równocześnie dokonując pomiaru natężenia ruchu z podziałem na pojazdy lekkie i ciężkie. Pomiary wykonywano w następujących przedziałach czasowych 6⁰⁰ - 8⁰⁰, 8⁰⁰ - 11⁰⁰, 11⁰⁰ - 16⁰⁰, 16⁰⁰ - 19⁰⁰, 19⁰⁰ - 22⁰⁰ co pokrywa 16 godzin pory dziennej.

Monitoring toruńskiego odcinka „autostradowego” drogi A1 przeprowadzono w dniu 19.10.2005 rejestrując natężenie dźwięku oraz jednocześnie natężenie ruchu na drodze z podziałem na klasy pojazdów.

Wskaźnikiem przyjętym do oceny klimatu akustycznego jest: równoważny poziom dźwięku $L_{eq16h} [A]$, którego dopuszczalne wartości określone są w normatywach. Dopuszczalne poziomy hałasu emitowanego do środowiska określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29.07.2004 (Dz. U. 04.178.1841) w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu.

Tabl. 10. Dopuszczalny poziom hałasu w środowisku

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu wyrażony równoważnym poziomem dźwięku A w dB	
	Drogi lub linie kolejowe	
	pora dnia - przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	pora nocy - przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom
a) Obszary ochrony uzdrowiskowej b) Tereny szpitali poza miastem	50	45
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży c) Tereny domów opieki d) Tereny szpitali w miastach	55	50
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami rzemieślniczymi c) Tereny rekreacyjno wypoczynkowe poza miastem d) Tereny zabudowy zagrodowej	60	50
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100tys. mieszkańców ze zwartą zabudową mieszkaniową i koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych	65	55

¹⁾ Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych

Tabl. 11. Zestawienie wyników pomiaru monitoringu szczególnych uciążliwości hałasu komunikacyjnego uśrednionego dla pory dnia w 2005 roku

Lokalizacja stanowiska	Natężenie ruchu pojazdów		Równoważny poziom dźwięku Leq (A) dB dla pory dnia						Przechr. dop. Normy w dB (A)
	Poj lekkie	Poj ciężkie	V	VI	VII	VIII	IX	śr.	
Sz. Lubicka	1967,5	339,8	71,2	60,8	59,6	58,3	58,6	65,2	–
ul. Kościuszki	811,2	103,5	67,8	66,9	66,6	65,6	0,0	66,8	1,8
ul. Grudziądzka	1250,4	200,6	72,9	72,4	74,8	74,1	73,9	73,7	8,7
Sz. Chełmińska	984,7	111,6	70,5	69,9	70,6	69,8	70,4	70,2	5,2
ul. Kraszewskiego	763,7	247,7	74,2	72,9	73,6	73,3	73,8	73,6	8,6
ul. Łódzka	827,0	340,8	75,0	75,2	76,2	74,7	75,5	75,4	15,4
ul. Poznańska	724,8	345,2	74,3	76,7	74,7	-	-	75,4	15,4
ul. Piekary	216,0	23,2	-	-	62,9	64,4	66,6	64,9	–

Monitoring hałasu tramwajowego

Pomiary natężenia dźwięku pochodzącego od ruchu taboru tramwajowego wykonano w dniu 21.10.2005 na stanowisku pomiarowym przy ul. Warszawskiej 10. Zarejestrowane wartości Leq16h wynoszą około 59,6 dB[A], pomiary wykonywano przy niewielkich prędkościach ruchu tramwajów od około 20 do 50 km/h. (wartość dopuszczalna 65 dB[A]) Wyniki pomiarów nie wykazują przekroczenia dopuszczalnego poziomu dźwięku pochodzącego od środków transportu określonych w rozporządzeniu Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 13.05.98r. „Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku”.

Monitoring toruńskiego odcinka „autostradowego”

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy prowadzi od 1998 roku monitoring hałasu w otoczeniu toruńskiego odcinka autostrady A-1. Na większości punktów pomiarowych obserwuje się niewielki wzrost poziomu hałasu badanej drogi. Związane jest to przede wszystkim z ciągłym wzrostem natężenia ruchu i zwiększającym się udziałem pojazdów ciężkich na wszystkich stanowiskach pomiarowych (w 2003 r. od 29,3% do 49,2%, w 2004 29,5% - 49,5% oraz od 41,3% do 69,8% w roku 2005). Najwyższy poziom hałasu notowany był na moście przez Drwęcę (80,4 dB) i na stanowisku Złotoria (79,1 dB). W stosunku do 2004 roku zarejestrowane wartości poziomu niewiele się zmieniły, co może świadczyć o „ustabilizowaniu” się ruchu na drodze i przyjęciu jej jako „obwodnicy Torunia” przez kierujących pojazdami.

Przy obecnym średnim natężeniu ruchu (około 530 poj./godz.) uciążliwość toruńskiego odcinka autostrady mierzona izofoną 50 dB sięga 75 - 100 m. Szerszy zasięg osiąga w przypadku odcinków biegnących po estakadach, a węższy - na odcinkach drogi w wykopie. Uruchomienie drogi niewątpliwie wpłynęło na poprawę klimatu akustycznego miasta Torunia.

Tabl. 12. Zasięgi oddziaływania hałasu emitowanego z autostrady w różnych sytuacjach terenowych

Typy terenu	Tło z roku 1998	Rok pomiarów	Leq dB(A)				
			0m	25m	50m	75m	100m
A teren płaski	41,6	1998*	79,6	66,3	60,3	55,8	50,3
		2001	78,5	53,5	56,0	47,2	-
		2003	78,4	55,1	55,7	52,9	48,2
		2005	78,6	58,2	56,3	53,7	48,1
B teren płaski, las	41,6	1998*	79,6	57,7	56,1	54,7	48,1
		2001	78,5	60,6	53,7	47,8	46,1
		2003	80,1	59,7	57,1	55,6	55,7
		2005	80,4	68,3	58,2	51,0	51,0
C droga w wykopie	40,7	1998*	77,5	58,4	54,3	49,7	+
		2001	73,8	64,0	48,0	53,2	+
		2003	76,3	60,6	57,1	+	+
		2005	75,2	66,4	53,4	+	+
D droga na estakadzie, moście	70,5	1998*	72,4	57,3	53,8	50,7	54,8
		2001	73,8	58,3	57,8	48,5	52,2
		2003	75,4	55,7	53,9	54,7	52,6
		2005	75,7	59,0	53,9	51,6	53,3
E niski most, teren otwarty	48,0	1998*	77,6	60,8	56,8	56,1	-
		2001	78,5	60,8	56,8	56,1	-
		2003	80,1	63,3	54,9	49,2	-
		2005	80,4	55,0	56,3	51,4	-

- pomiary wykonano miesiąc po uruchomieniu „autostrady”

- brak możliwości wykonania prawidłowego pomiaru "+" - ograniczenie możliwości rozprzestrzenienia hałasu poprzez skarpcę wykopu (ekran)

LUDNOŚĆ

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu.
2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.
3. Dane o stanie ludności na terenie miasta podaje się na podstawie bilansów i struktury ludności faktycznie zamieszkującej dany obszar.
4. Przez ludność w wieku produkcyjnym (Tabl. 15) rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18-64 lata, a dla kobiet 18-59 lat. Pod pojęciem wieku nieprodukcyjnego rozumie się wiek przedprodukcyjny, tj. ludność do 17 lat i wiek poprodukcyjny, tj. mężczyźni powyżej 65 lat i kobiety powyżej 60 lat.
5. Przyrost naturalny (Tabl. 16) stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.
6. Współczynnik dynamiki demograficznej jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.
7. Wskaźniki podawane w przeliczeniu na 1000 mieszkańców obliczone są w stosunku do ludności zameldowanej na stałe.

Stan i struktura ludności

Według stanu na 31 grudnia 2005 roku Toruń liczył 208.007 mieszkańców (96.569 mężczyzn i 111.438 kobiet). Liczba mieszkańców spadła w roku 2005 w stosunku do roku poprzedniego o 271 osób (tj. o 0,13 %).

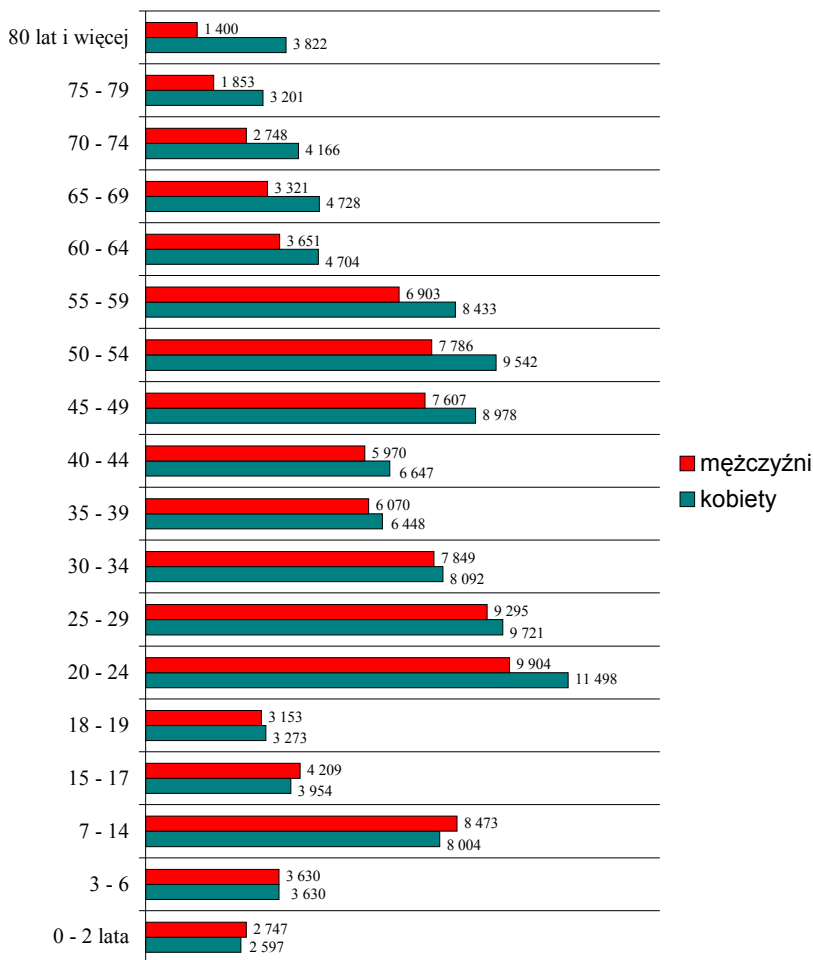
Tabl. 13. Ludność
Stan w dniu 31 XII

Lata	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
1990	202.218	107.613	94.605
1992	201.806	107.231	94.575
1994	203.830	108.134	95.696
1996	205.120	108.831	96.289
1997	205.840	109.097	96.743
1998	206.158	109.276	96.882
1999	206.083	109.297	96.786
2000	204.322	108.233	96.089
2001	205.397	109.034	96.363
2002	210.702	112.714	97.988
2003	208.936	111.710	97.226
2004	208.278	111.546	96.732
2005	208.007	111.438	96.569

W ogólnej liczbie mieszkańców miasta kobiety stanowią 53,6%. Oznacza to, że na każdych 100 mężczyzn przypada 115 kobiet. Wysoki współczynnik feminizacji utrzymuje się na stałym poziomie i przewyższa współczynnik krajowy.

Analizując strukturę wiekową ludności miasta należy zwrócić uwagę na najwyższy udział osób w wieku 20-24 lata (10,3%) i 25-29 (9,1%). Najmniej liczną grupą wiekową są osoby w wieku 75-79 lat (2,4%).

Rys. 7. Ludność według wieku i płci
Stan w dniu 31 XII 2005



Tabl. 14. Ludność według wieku
Stan w dniu 31 XII

Grupy wieku	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2005
0 - 2 lata	7.450	6.861	6.599	6.148	5.774	5.623	5.600	5.229	5.344
3 - 6	12.843	10.894	9.781	9.098	8.707	8.154	7.412	7.313	7.260
7 - 14	28.076	28.382	27.203	25.172	22.625	19.948	19.147	17.365	16.477
15 - 17	10.991	10.929	11.016	11.119	11.300	11.094	9.575	8.307	8.163
18 - 19	6.821	6.846	7.624	7.550	7.686	7.805	8.072	7.134	6.426
20 - 24	14.136	15.081	16.894	18.644	19.607	18.592	21.907	21.522	21.402
25 - 29	13.371	12.483	12.291	12.930	14.349	15.837	18.084	18.731	19.016
30 - 34	17.720	15.429	13.601	12.932	12.695	12.552	14.143	15.384	15.941
35 - 39	19.170	19.144	18.531	16.476	14.211	13.024	12.600	12.300	12.518
40 - 44	17.364	18.721	18.950	18.895	18.935	17.337	15.189	13.189	12.617
45 - 49	9.907	11.772	15.010	17.796	18.306	18.272	18.247	17.492	16.585
50 - 54	9.894	9.821	9.695	10.389	12.920	16.269	17.379	17.329	17.328
55 - 59	9.221	9.319	9.448	9.402	9.250	9.046	10.793	13.604	15.336
60 - 64	7.930	8.368	8.554	8.693	8.827	8.778	8.791	8.562	8.355
65 - 69	6.376	6.511	6.820	7.370	7.648	7.812	8.084	8.126	8.049
70 - 74	3.596	4.383	5.187	5.537	5.758	6.146	6.615	6.841	6.914
75 - 79	3.533	2.957	2.648	3.078	3.911	4.310	4.641	4.898	5.054
80 lat i więcej	3.819	3.905	3.978	3.891	3.649	3.723	4.423	4.952	5.222
OGÓLEM	202.218	201.806	203.830	205.120	206.158	204.322	210.702	208.278	208.007

W stosunku do 1990 roku największy spadek liczebności odnotowano wśród dzieci 7-14 - letnich - o 11.599 (tj. o 41%). Największy przyrost wystąpił zaś wśród 50-54 - latków - o 7.434 osób (tj. o 75%). Można zaobserwować tendencję wzrostową w grupach wiekowych 25-29 lat, 55-59 lat, i 70-74 lata. Stały spadek odnotowuje się wśród dzieci w wieku - 3-6 lat, 7-14 lat. Liczba osób w pozostałych grupach wiekowych zmienia się nieznacznie bądź podlega wahaniom. Warto podkreślić, że w ostatnim z analizowanych lat po raz pierwszy odnotowano wzrost liczby najmłodszych, tj. poniżej 2 lat.

Tabl. 15. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym
Stan w dniu 31 XII

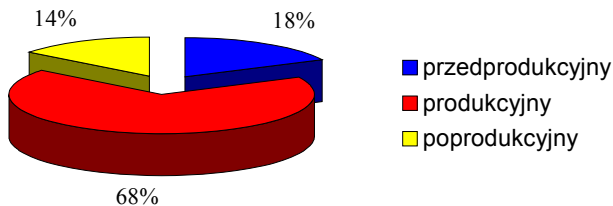
Lata	Ogółem	w wieku		
		przed- produkcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
1990	202.218	59.360	121.180	21.678
1992	201.806	57.066	122.413	22.327
1994	203.830	54.599	125.910	23.321
1996	205.120	51.537	128.915	24.668
1997	205.840	50.015	130.611	25.214
1998	206.158	48.406	131.861	25.891
1999	206.083	46.715	132.993	26.375
2000	204.322	44.819	132.587	26.916
2002	210.702	41.734	140.227	28.741
2003	208.936	39.687	140.031	29.218
2004	208.278	38.214	140.392	29.672
2005	208.007	37.244	140.820	29.943

W Toruniu obserwuje się stały spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym. Od 1990 roku wyniósł on 22.116 osób (tj. 37,3%). Obserwuje się natomiast tendencję wzrostową liczby osób tworzących potencjalne zasoby pracy oraz tych, które przekroczyły potencjalny wiek zdolności do pracy (kobiety - 60 lat, mężczyźni - 65 lat). Liczba ludności w wieku produkcyjnym wzrosła od 1990 roku o 19.640 osób (tj. o 16,2%). Liczba osób w wieku poprodukcyjnym od 1990 r. wzrosła o 8.265 osoby (tj. o 38,1%).

Konsekwencją zmian struktury wieku ludności jest kształtowanie się wskaźnika obciążenia demograficznego ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym). Łącznie na koniec 2005 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 47,7 osób w wieku nieprodukcyjnym (w tym 26,4 osób w wieku przedprodukcyjnym i 21,3 osób w wieku poprodukcyjnym). Dla ludności mieszkającej w miastach Polski wskaźnik obciążenia demograficznego wyniósł na koniec 2005 roku 52 osoby. Systematycznie rośnie liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100

osób w wieku produkcyjnym. W 1990 roku wskaźnik ten wyniósł 17,9 a w 2005 roku 21,3. Mimo odnotowanych zmian, struktura wieku mieszkańców Torunia jest nadal korzystna ze względu na utrzymujący się wysoki udział ludności w wieku produkcyjnym i najniższy w wieku poprodukcyjnym. Należy jednak wskazać, że odsetek ludności w wieku 65 lat i więcej systematycznie rośnie (od 8,6% w roku 1990 do 12,1% w 2005 roku), co świadczy o postępującym procesie starzenia się ludności miasta.

Rys. 8. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym
Stan w dniu 31 XII 2005r.



Ruch naturalny ludności

Ilość zawieranych małżeństw jest jednym z zasadniczych czynników wpływających na poziom urodzeń. Liczba zawieranych małżeństw w okresie 1990-2005 ulegała wahaniom. W 2004 roku, po raz pierwszy od 10 lat, spadła poniżej 1000, jednak w ostatnim z analizowanych lat wzrosła o 14,6%

W strukturze wiekowej nowożeńców dominują mężczyźni i kobiety w wieku 25-29 lata. W tej grupie wiekowej w 2005 roku zawarto największą ilość małżeństw - 283, tj. 24,7 % ogółu.

Liczba urodzeń żywych ulegała od roku 1990 stałemu zmniejszaniu z wyjątkiem jubileuszowego roku 2000. W latach 2002-2004 ustabilizowała się. W 2005 roku znacznie wzrosła - wyniosła 1.882 - o 106 więcej niż rok wcześniej (6,0%), jednak aż o 618 mniej niż w roku 1990 (spadek o 24,7%). Od roku 1990 znacznie zmniejszył się współczynnik dynamiki demograficznej. W 1990 wynosił 1,436, a w 2005 roku zaledwie 1,054.

W latach dziewięćdziesiątych XX wieku najczęściej urodzeń żywych odnotowywano wśród kobiet w wieku 20-24 lat. W ostatnich latach dominuje grupa 25-29 lat. W roku 2005 odnotowano w niej 77 urodzeń żywych na 1000 kobiet.

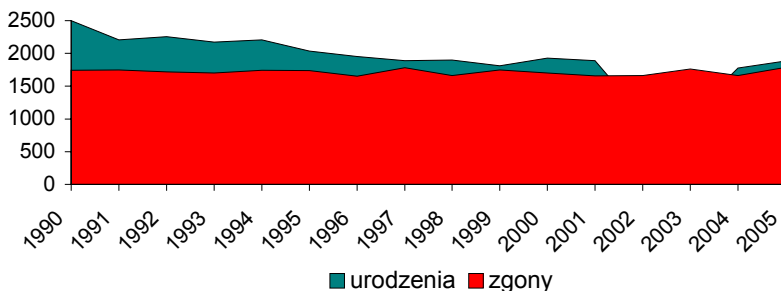
W roku 2005 odnotowano najwyższą liczbę zgonów od roku 1990. Współczynnik zgonów na 1000 mieszkańców wyniósł 8,6. Wskaźnik umieralności niemowląt na 1000 urodzeń żywych wyniósł w 2005 roku 5,8, - wyraźnie mniej niż w roku poprzednim (7,9).

Obserwowany spadek urodzeń żywych, przy jednocześnie wysokim poziomie zgonów spowodował obniżenie się przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców z 3,9 w 1990 roku do 0,5 w roku 2005.

Tabl. 16. Ruch naturalny ludności
Stan w dniu 31 XII

Lata	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny
			ogółem	w tym: niemowląt	
1990	1.202	2.500	1.741	39	759
1992	1.004	2.257	1.716	29	541
1994	996	2.206	1.744	47	462
1996	1.037	1.950	1.655	28	295
1997	1.070	1.889	1.783	24	106
1998	1.098	1.897	1.664	25	233
1999	1.240	1.808	1.746	11	62
2000	1.228	1.930	1.703	10	227
2002	1.044	1.772	1.663	8	109
2003	1.055	1.771	1.760	16	11
2004	999	1.776	1.661	14	115
2005	1.145	1.882	1.786	11	96

Rys. 9. Ruch naturalny ludności w latach 1990 - 2005



Migracje ludności

W migracjach ludności w Toruniu do 1999 roku saldo było dodatnie. Od 2000 roku odpływ przeważa nad napływem ludności i saldo to jest coraz większe. W 2005 roku odpływ był większy niż napływ o 622 osoby. Większość migracji odbywa się w ramach tego samego województwa. Napływ z miast stanowi 58,8%. Odpływ jest zdominowany przez emigrację na wieś (69,5%). Saldo migracji zagranicznej wyniosło w 2005 roku 168 osób.

RYNEK PRACY

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu oraz Powiatowego Urzędu Pracy dla Miasta Torunia.

2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.

3. Do pracujących zaliczono:

- osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy,
- właściciele i współwłaściciele jednostek prowadzących działalność gospodarczą łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin,
- osoby wykonujące pracę nakładczą,
- agentów oraz osoby zatrudnione przez agentów,
- członków spółdzielni produkcji rolniczej.

4. Dane o zatrudnionych nie obejmują osób zatrudnionych w jednostkach budżetowych resortu obrony narodowej i resortu spraw wewnętrznych, osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących nie przekracza 9 osób, rolnictwa indywidualnego oraz duchowieństwa.

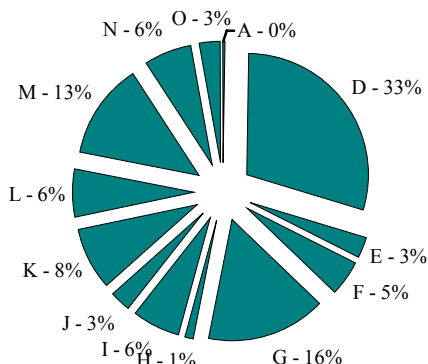
5. Definicja osoby bezrobotnej (Tabl. 18) podana jest w Ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. Nr 99, poz. 1001).

Stan, struktura i dynamika zatrudnienia

W 1999 roku nastąpiła zmiana sposobu agregacji danych o pracujących. Zbierane są one w jednostkach, w których liczba zatrudnionych przekracza 9 osób, do 1998 roku - 5 osób. W związku z tym danych nie można porównywać bezpośrednio.

Rys. 10. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD

Stan w dniu 31 XII 2005r.



Tabl. 17. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD
Stan w dniu 31 XII ^{a)}

Sekcje PKD		1994	1996	1998	2000	2002	2004	2005
A	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	269	256	278	298	357	166	167
D	Przetwórstwo przemysłowe	26.228	27.527	25.961	21.667	20.239	19.253	18.487
E	Zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	1.933	1.738	1.745	1.619	1.624	1.644	1.746
F	Budownictwo	5.093	5.240	5.409	5.023	2.944	2.818	3.117
G	Handel i naprawy	5.984	7.147	8.994	8.039	7.396	8.566	9.842
H	Hotele i restauracje	915	905	1.034	752	798	758	767
I	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	5.778	5.195	5.210	4.801	4.445	4.081	3.954
J	Pośrednictwo finansowe	1.967	2.194	2.548	1.961	1.751	1.941	1.881
K	Obsługa nieruchomości	3.064	3.591	4.647	4.213	4.785	4.754	5.276
L	Administracja publiczna i obrona narodowa	2.553	2.838	3.085	3.556	3.289	3.691	3.895
M	Edukacja	7.528	7.645	7.790	7.896	7.801	8.318	8.152
N	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	6.043	6.200	6.283	5.346	4.950	4.030	4.041
O	Pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna	2.204	2.680	2.112	2.001	1.829	1.725	1.690
Ogółem		69.561	73.156	75.096	67.173	62.269	61.811	63.062

a) w 1998r. dane obejmują okres do 30 IX

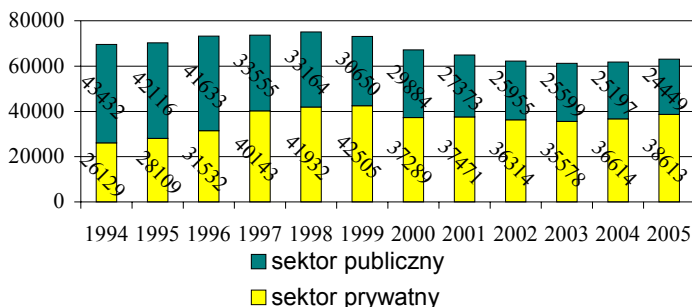
Jednym z mierników służących do oceny faktycznego zaangażowania ludności w procesie pracy jest wskaźnik zatrudnienia ilustrujący udział ludności pracującej w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym. W 2005 wskaźnik ten był lepszy niż w latach poprzednich - wyniósł 44,8%, ale znacznie niższy niż w roku 2000, kiedy przekraczał 50%. Warto przy tym zauważyć, że w tak dużej zmianie tego wskaźnika wyraźny udział ma spadek zatrudnienia w budownictwie.

Systematycznie rośnie udział pracujących w sektorze prywatnym - 61,2% w roku 2005 w stosunku do 55,5% w roku 2000.

W największym stopniu sprywatyzowane są sekcje: Handel i naprawy (98,3% pracujących w sektorze), Przetwórstwo przemysłowe (95,9%) oraz Budownictwo (95,3%).

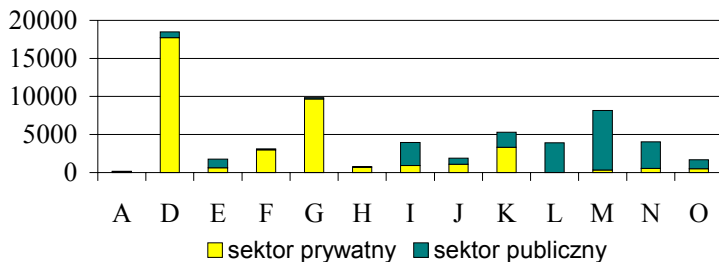
W Toruniu najwięcej osób pracuje w sekcjach: Przetwórstwo przemysłowe (29,3%), Handel i naprawy (15,6%), Edukacja (12,9%). Te same sekcje zatrudniają najwięcej osób w miastach Polski.

Rys. 11. Pracujący w gospodarce narodowej według sektorów w latach 1994 - 2005



Rys. 12. Pracujący w gospodarce narodowej według sektorów i sekcji PKD Stan w dniu 31 XII 2005r.

Poziom i stopa bezrobocia



Liczba osób bezrobotnych w Toruniu, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy dla Miasta Torunia wyniosła na koniec 2005 roku - 11.117 osób. Poziom liczbę bezrobotnych na koniec roku był niższy od stanu z końca 2004 r. o 1.063 osoby tj. 8,7%.

Stopa bezrobocia rejestrowanego dla PUP dla Miasta Torunia wyniosła na koniec grudnia 2004 roku 13,2%, a na koniec roku 2005 zmniejszyła się i wyniosła 12,0%.

Struktura bezrobotnych

Udział kobiet w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł w 2005 r. 56,5% i jest wyższy o pół punktu procentowego od stanu z 2004 r. Zmniejsza się udział bezrobotnych zwolnionych z przyczyn zakładu pracy z 6,8%

z 2004 r. do 6,3% w 2005 r. Osoby młode stanowią 21,9% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

Wskaźnik udziału bezrobotnych bez prawa do zasiłku osiągnął w 2005 roku poziom, 88,4%, co oznacza 9.827 bezrobotnych bez prawa do zasiłku, o 1.108 osób mniej niż rok wcześniej. Zmniejszyła się liczba osób zarejestrowanych w wyniku zwolnień grupowych z 825 osób w 2004 roku do 696 osób w roku 2005.

Tabl. 18. Bezrobotni

Stan w dniu 31 XII

Lata	Ogółem	Z tego:		
		bez prawa do zasiłku	ze zwolnień grupowych	absolwenci
1993	20.466	12.612	4.824	1.099
1994	18.851	10.520	2.500	1.359
1995	13.965	5.147	1.569	1.248
1996	11.950	4.902	1.159	320
1997	7.146	4.949	554	290
1998	6.727	5.202	475	454
1999	9.410	7.728	676	732
2000	11.492	9.780	718	887
2001	13.387	11.161	1.277	1.046
2002	13.852	12.256	1.263	1.001
2003	14.317	12.681	1.245	1.090
2004	12.180	10.935	825	*
2005	11.117	9.827	696	*

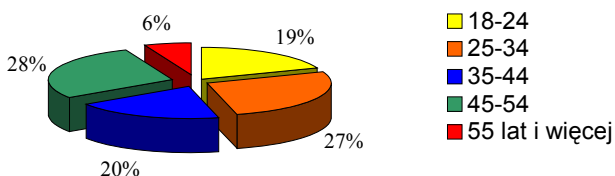
* - od 1 czerwca 2004r. w myśl nowej ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004r. nie ma pojęcia absolwent. Osoby te znajdują się w grupie osób do 25-go roku życia.

Bezrobotni według wieku

Cechą mającą istotny wpływ na zróżnicowanie zagrożenia bezrobociem jest wiek ludności aktywnej zawodowo. Na największe trudności w znalezieniu pracy narażone są osoby w przedziale wiekowym 45-54 lata. Osoby te posiadają doświadczenie, jednak często wyłącznie ze względu na swój wiek, nie znajdują zatrudnienia na rynku pracy, ponieważ wypierane są przez osoby młode, rozpoczynające karierę zawodową. Najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły w końcu 2005 roku osoby w wieku 45-54 lata. Najmniej liczna była grupa osób bezrobotnych w wieku 55 lat i więcej.

Rys. 13. Bezrobotni według wieku

Stan w dniu 31 XII 2005r.



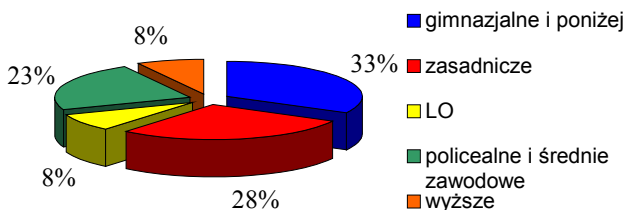
Bezrobotni według poziomu wykształcenia

Ważną cechą charakteryzującą bezrobotnego na rynku pracy i możliwości uzyskania przez niego zatrudnienia jest poziom posiadanego wykształcenia.

Na koniec 2005 r. największą grupę bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym oraz gimnazjalnym i niższym. Najniższy odsetek wśród bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem wyższym oraz osoby, które ukończyły liceum ogólnokształcące. Struktura ta nie ulega zasadniczym zmianom od 1993 r.

Rys. 14. Bezrobotni według wykształcenia

Stan w dniu 31 XII 2005r.

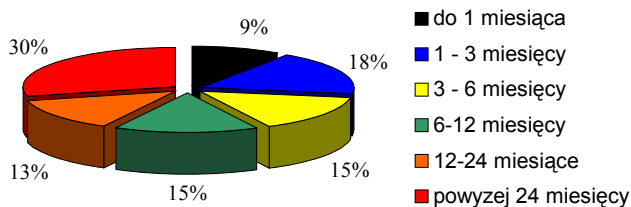


Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy

W 2005 r. liczba bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy zmalała w porównaniu z rokiem poprzednim o 558 osób. Grupa ta pozostaje jedną z dominujących wśród ogółu bezrobotnych. Udział innych kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych ulega wahaniom.

Rys. 15. Bezrobotni według czasu oczekiwania na pracę

Stan w dniu 31 XII 2005r.



INFRASTRUKTURA

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu oraz Toruńskich Wodociągów, Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej, Miejskiego Przedsiębiorstwa Oczyszczania, Miejskiego Zakładu Komunikacji, Miejskiego Zarządu Dróg.
2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.
3. Dane o długości sieci gazowej (Tabl. 21) dotyczą sieci tzw. „rozdzielczej” (bez połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów).
4. Przez połączenie gazowe (Tabl. 21) prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np. hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią uliczną.
5. Dane o ludności korzystającej z gazu (Tabl. 21) dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalację gazu sieciowego, bez odbiorców korzystających z gazomierzy zbiorczych, obejmując również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.
6. Dane o liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej nie obejmują gospodarstw domowych, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie (Tabl. 21). Dane o zużyciu energii i gazu sieciowego ustalono w oparciu o przeciętną liczbę odbiorców w roku.
7. Przez linię komunikacyjną (Tabl. 24) rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, tramwajowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami (znakami literowymi). Długość tras jest to długość odcinków ulic, po których kursują autobusy i tramwaje.
8. Dane o przewozach pasażerów przyjęto szacunkowo w oparciu o sprzedaż biletów miesięcznych i jednorazowych.
9. Dane dotyczące łączności od roku 2001 nie są agregowane. Poprzednie dane znajdują się we wcześniejszych edycjach „Oceny stanu miasta”.

A. WODOCIĄGI I KANALIZACJA

Jednostką zaopatrującą miasto w wodę i sprawującą nadzór nad funkcjonowaniem systemu wodno-kanalizacyjnego są Toruńskie Wodociągi Sp. z o.o.

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Odsetek ludności korzystających z sieci wodociągowej, według faktycznego miejsca zamieszkania wyniósł w 2005 roku - 94,3%, korzystającej z sieci kanalizacyjnej wyniósł - 85,3%

W Toruniu zużycie wody na 1 mieszkańca ulegało w analizowanym okresie wahaniom. Można jednak zaobserwować znaczny trend spadkowy. Zużycie w 2005 roku było najmniejsze od 1990 roku i wyniosło 37,5 m³ na mieszkańca.

Stan techniczny sieci wodociągowej jest zadowalający. Sieć ta rozbudowywana jest od 1893 roku (kiedy to powstał wodociąg komunalny) w zależności od potrzeb i możliwości finansowych. Ilość awarii sieci wodociągowej kształtuje się w ostatnich latach na zbliżonym poziomie i w 2003 roku wyniosła 71, a w 2004 - 54. Ilość awarii sieci kanalizacyjnej w 2003 roku wyniosła 33, a w 2004 roku wzrosła i wyniosła 44. Spółka stosuje nowe rozwiązania technologiczne. Zmiany te spowodowały skrócenie czasu usuwania awarii co najmniej o połowę. Stosowane są również nowe technologie naprawy zniszczonych kanałów poprzez używanie do ich renowacji termoutwardzalnych powłok z żywicy. Wprowadzenie tej technologii pozwala na naprawę kanałów bez potrzeby dokonywania wykopów i zapewnia przedłużenie sprawnego działania kanału o kilkadziesiąt lat. Toruńskie Wodociągi wykorzystują także elektroniczne lokalizatory wycieków wody, które pozwalają na precyzyjne ustalenie miejsca uszkodzenia przewodu wodociągowego. Urządzenia te są niezwykle przydatne w sytuacjach, kiedy woda z uszkodzonego przewodu wydostaje się w miejscach odległych od uszkodzenia. Ogranicza to znacznie ilość wykopów i skraca czas usuwania uszkodzeń.

Zaopatrzenie w wodę

Łączne zdolności produkcyjne ujęć komunalnych (wynikające z pozwoleń wodno-prawnych) wynoszą 133,8m³/dobę, co pozwala na pokrycie zapotrzebowania miasta w 100%. Wykorzystanie mocy produkcyjnej ujęć nie jest pełne i systematycznie spada od 55,2% w 1990 roku do 36,3% w 2005 roku.

W latach 1990 - 2005 odnotowano spadek produkcji wody o 21.405,8 tys. m³ (tj. o 55,0%). Na ujęciu powierzchniowym Drwęca zanotowano w latach 1990 - 2005 spadek produkcji wody o 76,6%, tj. o 25.965,5 tys. m³.

Największym odbiorcą wody jest grupa mieszkalnictwo. Mieszkańcy korzystają również z ujęć wody kredowej. Maksymalna wydajność ujęć wód kredowych wynosi 2.604 m³ miesięcznie.

Odprowadzanie ścieków

Wraz ze spadkiem sprzedaży wody następuje spadek ilości ścieków odprowadzanych przez dostawców. Od 1990 roku spadek ten wyniósł 17.068,1 tys. m³ (tj. 58,1%). Największy bezwzględny spadek ilości odprowadzonych ścieków - o 7.582,3 tys. m³ (tj. o 52,2%) odnotowano w mieszkalnictwie.

Mieszkalnictwo posiada największy udział w odprowadzaniu ścieków. W roku 2005 udział ten wyniósł 56,4% i był minimalnie większy niż w roku poprzednim

W roku 1995 rozpoczęto budowę miejskiej oczyszczalni ścieków, którą ukończono w maju 1998 roku. Uzyskane przez miasto środki z funduszu ISPA Unii Europejskiej, pozwolą na uzupełnienie systemu kanalizacyjnego prawobrzeżnej części miasta oraz budowę nowoczesnej sieci lewobrzeżnego Torunia. Powyższe inwestycje pozwolą na pełniejsze wykorzystanie mocy miejskiej oczyszczalni ścieków.

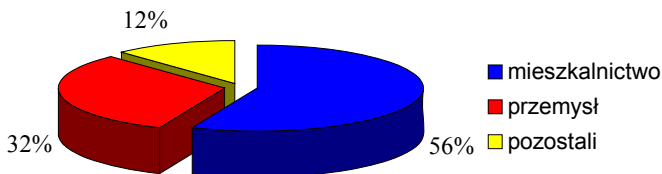
Tabl. 19. Produkcja wody

Lata	Ogółem	Ujęcia				
		Drwęca	Jedwabno	Mała Nieszawka	Wrzosey	Czerniewice
w tysiącach metrów sześciennych						
1990	39.123,0	33.909,8	144,8	3.762,8	1.305,6	-
1992	35.842,5	25.921,6	2.773,2	5.626,4	1.512,1	9,2
1994	32.727,8	18.355,5	5.099,8	7.228,3	2.006,7	37,5
1996	28.814,1	16.666,9	3.641,4	6.712,2	1.749,1	44,5
1998	24.989,6	14.161,6	2.619,2	6.412,1	1.723,9	72,8
1999	24.206,8	12.330,1	3.365,1	6.608,1	822,0	81,5
2000	24.810,1	12.607,3	3.979,1	6.365,9	1.802,3	55,5
2001	22.417,1	12.457,3	2.355,9	5.734,6	1.823,3	46,0
2002	21.011,3	11.103,8	2.361,6	5.748,8	1.728,6	68,5
2003	19.430,2	10.161,3	2.006,5	5.699,9	1.463,4	99,1
2004	18.517,7	9.886,1	2.183,3	4.796,6	1.543,0	108,7
2005	17.717,2	7.944,3	2.249,5	5.799,3	1.592,4	131,7

Tabl. 20. Ścieki odprowadzone według grup dostawców

Lata	Ogółem	Grupa dostawców		
		mieszkalnictwo	przemysł	pozostali
w tysiącach metrów sześciennych				
1990	29.396,3	14.538,1	11.063,6	3.794,6
1992	27.023,0	15.803,8	8.166,4	3.052,8
1994	24.062,8	13.333,1	7.975,1	2.754,6
1996	21.108,1	11.248,2	7.355,9	2.504,0
1998	18.055,6	8.965,2	6.725,5	2.364,9
1999	17.296,5	8.585,1	6.686,4	2.025,0
2000	16.362,2	8.067,8	6.362,0	1.932,4
2001	15.561,1	8.185,1	5.466,8	1.909,2
2002	15.008,9	7.746,4	5.527,8	1.734,7
2003	14.778,8	7.602,9	5.651,6	1.524,3
2004	13.364,9	7.522,8	4.589,2	1.252,9
2005	12.328,2	6.955,8	3.894,1	1.478,3

Rys. 16. Ścieki odprowadzone według grup dostawców
Stan w dniu 31 XII 2005r.



B. ZAOPATRZENIE W GAZ

Dostawy gazu na terenie miasta realizowane są przez Zakład Gazowniczy, który rozprowadza gaz wysokometanowy „GZ-50”. Zdolność przesyłowa miejskiej sieci rozdzielczej ograniczona jest przepustowością istniejących dwóch stacji redukcyjno-przesyłowych I-go stopnia i wynosi 21.000 m³ gazu na godzinę. Największym odbiorcą gazu w mieście są gospodarstwa domowe.

Odsetek ludności korzystających z sieci gazowej, według faktycznego miejsca zamieszkania wyniósł w 2005 roku - 86,5%.

Długość sieci gazowej w porównaniu z 1990 rokiem wzrosła o 87,6 km (tj. o 37,7%), natomiast liczba przyłączy zwiększyła się o 3.040 (tj. o 51,5%). Liczba odbiorców gazu sieciowego systematycznie rośnie. W stosunku do 1990 roku liczba odbiorców wzrosła o 10.268 (tj. o 18,6%).

W analizowanym okresie zużycie gazu na 1 odbiorcę w skali roku ulegało znacznym wahaniom i wyniosło w roku 2005 - 351,1 m³. Jest to wielkość zbliżona do innych miast w Polsce, przy czym zużycie gazu na 1 odbiorcę w skali kraju również ulegało wahaniom.

C. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

Jednostką zaopatrującą miasto w energię elektryczną jest Koncern Energetyczny Energa SA Oddział w Toruniu (dawny Zakład Energetyczny Toruń SA). Obejmuje swym zasięgiem byłe województwo toruńskie i włocławskie o powierzchni 9.634,4 km².

Energetyka zawodowa nie posiada w Toruniu własnych źródeł energii elektrycznej i prąd dostarczany jest przede wszystkim z krajowego systemu elektroenergetycznego.

Ciągłe unowocześnianie infrastruktury elektroenergetycznej (ponad 25 tys. km linii i około 9 tys. stacji transformatorowych o napięciu do 110 kV, nowoczesne technologie w eksploatacji i budownictwie sieci) pozwala energetyce toruńskiej bezpiecznie, bez zakłóceń, w sposób przyjazny dla środowiska, dostarczać energię elektryczną klientom oraz poszerzać zakres świadczonych usług, zachowując przy tym ich najwyższą jakość.

W strukturze sprzedaży energii największy udział ma przemysł, a gospodarstwa domowe zajmują drugą pozycję.

Od 1990 roku liczba gospodarstw domowych korzystających z energii elektrycznej wzrosła o ponad 1/4, tj. o 16.808 odbiorców. Wielkość zużycia energii na 1 odbiorcę ulegała wahanom i w 2005 roku wyniosła 1.826 kWh. W miastach zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę jest zbliżone, w 2005 roku wyniosło 1.863 kWh.

W Toruniu zużycie energii elektrycznej w przeliczeniu na 1 mieszkańca było w 2005 roku rekordowo wysokie i wyniosło 677,9 kWh. Jest to także wynik porównywalny z wynikami ogólnymi dla polskich miast.

D. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ

Do 31 stycznia 2006 r. jednostką zaopatrującą miasto w energię ciepłą było Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Toruń Sp. z o.o. Spółka prowadziła działalność w zakresie obrotu, przesyłu i dystrybucji ciepła. W ograniczonym zakresie prowadzona była działalność w zakresie wytwarzania ciepła. Działalność ta odbywała się na trzech sieciach ciepłowniczych, w tym miejskiej sieci ciepłowniczej obejmującej swoim zasięgiem większość prawobrzeżnej części miasta. Pozostałe dwie sieci ciepłownicze usytuowane są w lewobrzeżnej części miasta i obsługują dwa odrębne osiedla. Na koniec 2005 roku łączna długość sieci ciepłowniczych wynosiła 219,7 km. W ciągu roku długość ta została zwiększona o 1,6 km co było wynikiem nowych przyłączeń. Wytwarzanie ciepła prowadzono w 8 kotłowniach mieszczących się w różnych częściach Torunia. Kotłownie te mają zasięg lokalny.

Głównym producentem ciepła zakupionego na potrzeby miejskiej sieci ciepłowniczej (99 %) była Elektrociepłownia Toruń S.A., natomiast pozostała ilość ciepła dostarczała Biogaz Inwestor Sp. z o.o. wykorzystując ciepło ze spalania gazu uzyskanego z miejskiego wysypiska śmieci.

Na sprzedaż ciepła wpływ ma wiele czynników, w tym wielkość ogrzewanej powierzchni i zmiana warunków atmosferycznych. Średnia temperatura zewnętrzna w okresie miesięcy grzewczych w 2005 r. wynosiła 4,59° C, natomiast średnia temperatura w styczniu 2005 r. wyniosła +1,4° C, podczas gdy w 2004 r. było to – 5° C. Na spadek ilości sprzedanego ciepła mają wpływ działania termomodernizacyjne odbiorców ciepła, jednak zmniejszenia z tego tytułu zostały wyrównane przez przyłączenia nowych obiektów.

Rozliczenia z odbiorcami ciepła odbywają się na podstawie cen i stawek opłat określonych w taryfie dla ciepła, która jest zatwierdzana przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. Ostatnia zmiana cen miała miejsce 1 grudnia 2005 roku, w efekcie jednostkowe ceny i stawki opłat wzrosły o średnio 2,4%. Podział odbiorców na grupy taryfowe oraz zasady rozliczania pozostały bez zmian.

Z dniem 1 lutego 2006 r. w wyniku połączenia Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Toruń Sp. z o.o. z Elektrociepłownią Toruń S.A. powstał nowy podmiot na rynku ciepła Toruńska Energetyka Cergia S.A. zajmujący się zarówno produkcją jak i dystrybucją ciepła na terenie miasta.

E. KOMUNIKACJA MIEJSKA

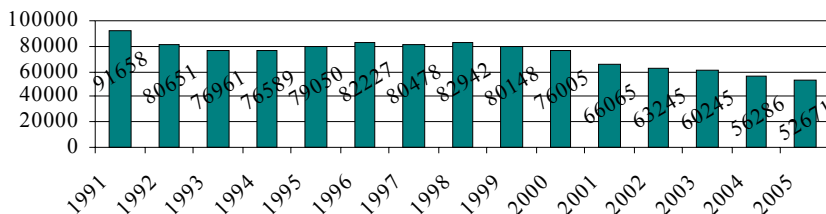
Jednostką realizującą zadania z zakresu komunikacji publicznej jest Miejski Zakład Komunikacji.

Komunikacją miejską objętych jest około 83% dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych na terenie miasta. Dla ogólnej liczby dróg ulepszonych w mieście wskaźnik ten wynosi około 63%. Brak możliwości objęcia komunikacją publiczną innych ulic miasta wynika głównie z ich nieodpowiednich parametrów (wąskie jezdnie, brak miejsc na przystanki). Od 1990 roku odnotowano przyrost długości tras autobusowych o 20 km (tj. o 21,3%). W tym okresie objęto komunikacją autobusową prawie wszystkie ulice, których parametry pozwalają na kursowanie autobusów. Długość tras tramwajowych utrzymuje się od 1991 roku na niezmiennym poziomie.

Ogólna liczba taboru pozostaje na niemal niezmiennym poziomie, mimo zakupu nowych jednostek (zwłaszcza autobusów). Zjawisko to spowodowane jest zużyciem już istniejących jednostek. W porównaniu z 1990 rokiem liczba miejsc spadła o 1911, tj. o 8,4%. Główną przyczyną spadku jest zmniejszenie taboru tramwajowego. Średni wiek taboru autobusowego wynosi 6,7 lat. Średni wiek taboru tramwajowego wynosi 22,3 lata.

Od roku 1991 znacząco spada liczba osób korzystających z komunikacji miejskiej. Pod koniec lat dziewięćdziesiątych XX wieku liczba przewozów przekraczała 80 milionów rocznie. W 2005 roku wyniosła ponad 52 mln, tj. o 42,5% mniej niż w roku 1991.

Rys. 17. Przewozy pasażerów w latach 1991 - 2005
w tysiącach



Tabl. 21. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu sieciowego w gospodarstwach domowych

Wyszczególnienie	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2005
Sieć rozdzielcza w km (stan w dniu 31 XII)	232,6	250,3	267,8	274,1	283,2	293,0	322,5	332,2	320,2
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych (stan w dniu 31 XII)	5.902	6.406	7.029	7.193	7.487	7.589	8.391	8.836	8.942
Odbiorcy gazu sieciowego	55.232	58.422	60.543	61.885	62.452	63.652	64.864	65.400	65.500
Zużycie gazu na 1 odbiorcę w m ³	820,0	976,3	897,9	1.024,1	883,5	354,0	321,6	345,2	351,1

Tabl. 22. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych

Wyszczególnienie	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2005
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII)	60.392	63.475	64.034	65.554	67.484	73.315	75.600	76.500	77.200
Zużycie na 1 odbiorcę w kWh	1.891	1.683	1.726	1.706	1.711,9	1.758,7	1.746,0	1846,9	1826,1
Zużycie na 1 mieszkańca w kWh	571	520	538	542	560,4	621,6	624,9	677,8	677,9

F. ODPADY

Zasady utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miasta Toruń wynikają z Uchwały nr 1041/06 Rady Miasta Torunia z dnia 8 czerwca 2006 roku w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy. W myśl powyższej Uchwały cały obszar miasta objęty jest zorganizowanym systemem wywozu odpadów komunalnych. Za sprawne działanie tego systemu odpowiedzialne jest Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Sp. z o.o., które eksploatuje również wysypisko odpadów komunalnych.

Miejskie wysypisko odpadów komunalnych zlokalizowane jest przy ul. Kociewskiej 43. Jego eksploatacja trwa od 1964 roku. Wysypisko obejmuje obszar 14,5 ha oraz 2,5 ha zaplecza techniczno-ekologicznego. Toruńskie składowisko odpadów komunalnych wyposażone jest w szereg bardzo nowoczesnych urządzeń, pozwalających na wzorcową jego eksploatację. Należą do nich kompaktory, elektroniczne wagi składowanych odpadów, system odgazowywania składowiska oraz system ujmowania i podczyszczania odcieków wód opadowych infiltrujących czaszę składowiska. Wysypisko to objęte jest kompleksowo systemem odzysku biogazu, który funkcjonuje pod pełnym obciążeniem od 31.12.1999 r. Przewidywana ilość pozyskania biogazu wynosi około 22.000 m³/h.

Ilość odpadów przyjmowanych na miejskie wysypisko w 2005 roku wyniosła 568.772 m³. Wśród dostarczanych odpadów dominują odpady gospodarczo-bytowe (pochodzące z gospodarstw domowych oraz obiektów socjalnych zakładów przemysłowych); odpady przemysłowe o charakterze zbliżonym do odpadów komunalnych; gruz budowlany i ziemia z wykopów; żużel, popiół z kotłowni lokalnych; odpady wielkogabarytowe - głównie w postaci starych przedmiotów trwałego użytku.

Od maja 1994 roku na terenie miasta prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów w zakresie makulatury, tworzyw sztucznych, stłuczki szklanej i puszek. Jest to między innymi wynik działalności Miejskiego Ośrodka Edukacji Ekologicznej, który poprzez edukację ekologiczną kształtuje właściwe wartości, postawy oraz zachowania jednostek i grup ludzkich w stosunku do ochrony środowiska.

Tabl. 23. Selektowna zbiórka nieczystości

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2004
	w metrach sześciennych					
Surowce razem:	7.387	10.719	13.023	21.097	24.484	33.402
Makulatura	2.404	3.076	2.994	4.389	4.194	x
Tworzywa sztuczne	4.106	6.469	8.418	14.405	17.445	x
Szkło	789	1.091	1.586	2.295	2.845	x

Selektywna zbiórka odpadów rokrocznie rośnie - w 2004 roku wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim o 36%.

Na terenie wysypiska odbywa się również ręczna segregacja odpadów, w wyniku której odzyskiwana jest makulatura, tworzywa sztuczne, złom i metale żelazne.

G. TRANSPORT

System transportowy jest jednym z podstawowych czynników warunkujących sprawne funkcjonowanie oraz możliwości rozwoju miasta. Jednostką zajmującą się nadzorem nad stanem i funkcjonowaniem miejskiej sieci drogowo-ulicznej jest Miejski Zarząd Dróg.

Przebieg przez miasto dróg krajowych i wojewódzkich w okresie od 1991 do 1998 roku nie uległ zasadniczym zmianom. Ustawa z dnia 13 października 1998r. - Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. Nr 133) od 01.01.1999r. wprowadziła nowy podział dróg na krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. W praktyce drogi powiatowe powstały z części dróg wojewódzkich a lokalne zastąpiono gminnymi. Drogi krajowe, wojewódzkie i powiatowe posiadają nawierzchnię bitumiczną.

Przez Toruń przebiega droga międzynarodowa Nr 1, w ciągu której zlokalizowana jest jedyna w granicach administracyjnych miasta przeprawa mostowa przez rzekę Wisłę. Pozostałe drogi krajowe posiadają następujące numery i przebiegi:

Nr 10 - w przebiegu od węzła autostradowego „Lubicz” przez węzeł „Czerniewice”, tzw. trasą poligonową do Małej Nieszawki i dalej do Bydgoszczy przez Przyłubie,

Nr 15 - w przebiegu przez miasto poprzedniej drogi nr 52,

Nr 80 - nowy numer drogi krajowej dla istniejącego prawobrzeżnego połączenia Bydgoszczy i Torunia z węzłem autostradowym „Lubicz”.

Obciążenie ruchem kołowym układu drogowo-ulicznego miasta jest znaczne i ciągle wzrasta. Układ komunikacyjny oparty na utrwalonych przez wieki, promieniście ukształtowanych szlakach wylotowych nie funkcjonuje prawidłowo z uwagi na nakładanie się relacji tranzytowych dróg krajowych na główne relacje ruchu wewnątrzmięjskiego.

Poprawa w tym względzie nastąpiła w połowie 1998 roku dla drogi krajowej Nr 1 w związku z oddaniem do użytku - 10 km odcinka autostrady A-1, między węzłami „Czerniewice” i „Lubicz”. Służy on tranzytowi drogi krajowej Nr 1 oraz innym relacjom tranzytowym, szczególnie w relacji północ - południe. Oddanie do użytku odcinka autostrady spowodowało zmniejszenie się o około 50% ruchu samochodów ciężarowych na przeprawie mostowej w Toruniu i w rejonie śródmieścia.

Istotnym odciążeniem ruchu (zwłaszcza tranzytowego wschód - zachód) w lewobrzeżnej części miasta jest oddana 15 listopada 2005 roku południowa obwodnica miasta, tzw. trasa poligonowa. Otwarta na razie jedna jezdnia jest 12,5-kilometrowym odcinkiem planowanej drogi ekspresowej S10.

Rozwija się sieć dróg gminnych, z których 50% posiada nawierzchnię utwardzoną. Gwałtowny wzrost długości dróg gminnych w odniesieniu do roku 2000

jest wynikiem powstania nowych ulic gruntowych na osiedlach mieszkaniowych Torunia.

Najważniejszym obiektem inżynierskim w mieście jest jedyna przeprawa mostowa przez Wisłę o szerokości nawierzchni 9,0 m. Przeprawa ta z uwagi na swą szerokość oraz mało wydajne dojazdy jest prawdziwym „wąskim gardłem” układu komunikacyjnego miasta. Wyczerpywanie się jej przepustowości w godzinach szczytu komunikacyjnego lub awarie w pasie jezdni, paraliżują na wiele godzin ruch w śródmieściu i na miejskich odcinkach dróg krajowych.

Innymi mankamentami układu komunikacyjnego są bardzo mały udział ulic dwujezdniowych i zbyt rzadka sieć ulic związanych z trasami wylotowymi.

Przez miasto przebiegają linie kolejowe w czterech kierunkach: Kutno - Piła, Poznań - Skandawa. Stacją obsługującą ten czterokierunkowy ruch jest Toruń Główny. Obie linie są liniami pierwszorzędnymi, dwutorowymi i zelektryfikowanymi. Część transportu kolejowego obsługiwana jest również przez stację Toruń Wschodni.

Pod koniec 2005 roku było zarejestrowanych 62.653 pojazdów w tym 46.107 samochodów osobowych.

Tabl. 24. Komunikacja miejska

Wyszczególnienie	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2005
Czynne trasy autobusowe w km	94	97	103	107	108	114	116	114	114
Czynne trasy tramwajowe w km	25	22	22	22	22	22	22	22	22
Tabor autobusowy	127	134	136	140	146	147	145	138	133
Tabor tramwajowy	68	61	57	56	56	56	55	55	55
Miejsca w autobusach	13.970	14.740	14.804	15.244	15.904	15.730	15.455	14.664	14.164
Miejsca w tramwajach	8.836	7.925	7.345	6.975	6.975	6.915	6.875	6.731	6.731

Tabl. 25. Sieć drogowo-uliczna

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ogółem w km (jezdnia)	344,2	346,0	397,4*	402,0	430,2	440,6	440,8
Drogi krajowe w km (jezdnia)	41,5	41,5	39,2*	39,3	39,3	39,3	39,3
Drogi wojewódzkie w km (jezdnia)	13,9	13,9	18,2*	18,2	18,3	18,3	18,3
Drogi powiatowe w km (jezdnia)	71,6	71,6	71,5*	71,8	75,1	74,9	75,1
Drogi gminne w km (jezdnia)	217,2	219,0	268,6*	272,6	297,5	308,1	308,1

Zmiany długości ulic powstały w wyniku szczegółowych pomiarów wykonanych w ramach prac nad systemem do zarządzania drogami i ruchem drogowym WZDR. Pomiary wykonano na koniec 2001 r.

MIESZKANIA

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu oraz Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej.

2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.

3. Informacje o zasobach mieszkaniowych (Tabl. 26) i mieszkaniach oddanych do użytku dotyczą mieszkań w budynkach mieszkalnych i niemieskalnych. Nie obejmują one lokali zbiorowego zamieszkania (np. hoteli pracowniczych, domów studenckich, internatów, domów opieki społecznej) oraz pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a okresowo zamieszkałych (np. pomieszczenia inwentarskie, piwnice, barakowozy, statki, wagony).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych dla jednej rodziny, konstrukcyjnie wydzielony trwałymi ścianami w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

4. Dane o wyposażeniu mieszkań (Rys. 17) w podstawowe instalacje sanitarno-techniczne (wodociąg, ustęp, łazienkę, gaz sieciowy, centralne ogrzewanie) pochodzą ze spisu powszechnego 2002 roku.

5. Dane o mieszkaniach oddanych do użytku (Tabl. 27) dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych oraz uzyskanych w wyniku adaptacji inwestycyjnej. Jako kryterium opracowania informacji przyjęto przynależność organizacyjną inwestora, a nie właściciela lub użytkownika.

Zasoby mieszkaniowe

Według stanu na 31.12.2005r. zasób mieszkaniowy Torunia stanowiło 76.351 mieszkań. Do 2003 roku ponad 50% zasobów mieszkaniowych stanowiły mieszkania spółdzielcze. Od roku 2004 zmieniono sposób agregacji danych zliczając razem wszystkie ich rodzaje poza indywidualnymi.

Tempo przyrostu zasobów mieszkaniowych jest słabe. W stosunku do 1990 roku liczba mieszkań wzrosła o 17.028 (tj. o 28,4%).

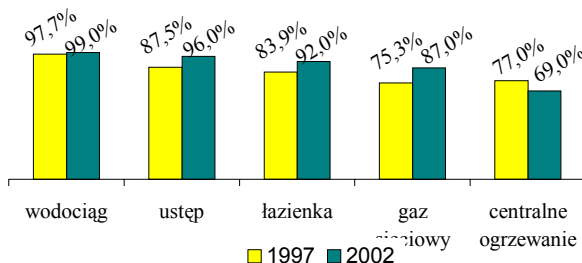
Liczba ludności zamieszkującej w mieszkaniach wzrosła od 1990 do 2005 roku o 14.889 osób (tj. o 7,7%). Spowodowało to spadek przeciętnej liczby osób w 1 mieszkaniu z 3,2 w 1990 roku do 2,7 w 2005 roku. Również w innych miastach spada przeciętna liczba osób w 1 mieszkaniu - z 3,15 w 1990 roku do 2,89 w 2001 roku. Natomiast powierzchnia użytkowa 1 mieszkania kształtuje się na poziomie nieco wyższym niż w Toruniu - 61,5 m² w stosunku do 57,1 m² w 205 roku.

Tabl. 26. Zasoby mieszkaniowe zamieszkane
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Mieszkania	60.057	62.722	64.880	66.763	68.846	70.820	72.141	74.780	75.660	76.351	77.085
Ludność w mieszkaniach	193.118	192.724	194.658	195.889	196.881	195.127	196.154	206.638	208.936	208.278	208.007
Przeciętna liczba osób w 1 mieszkaniu	3,22	3,07	3,00	2,93	2,86	2,76	2,72	2,76	2,76	2,73	2,70
Przeciętna powierzchnia użyt- kowa 1 mieszkania w m ²	52,5	52,9	53,4	53,7	54,1	54,3	54,4	56,7	56,9	57,0	57,1

Poziom wyposażenia mieszkań w instalacje jest wysoki. Najlepsza sytuacja występuje w zakresie wyposażenia w wodociąg, gdzie udział mieszkań z tą instalacją w liczbie mieszkań ogółem wynosi 99% (w 1990 roku wynosił 96,5%). Najmniej mieszkań wyposażonych jest w centralne ogrzewanie dostarczane z sieci (69%).

Rys. 18. Poziom wyposażenia mieszkań w instalacje w Toruniu

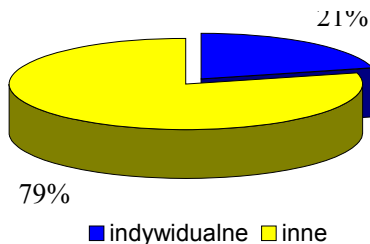


Mieszkania oddane do użytku

Liczba mieszkań oddawanych do użytku w latach 1990 - 2005 ulegała wahaniom. Najwięcej mieszkań 1.485 oddano do użytku w 1999 roku. W roku 2005 odnotowano wzrost mieszkań oddanych do użytku w stosunku do roku poprzedniego o 35 (4,7%).

Wzrósł udział budownictwa indywidualnego - z 4% w roku 1990 do 21% w roku 2005, przy porównywalnej liczbie mieszkań oddanych do użytku ogółem.

Rys. 19. Mieszkania oddane do użytku według inwestorów
Stan w dniu 31 XII 2005r.



Tabl. 27. Mieszkania oddane do użytku według inwestorów
Stan w dniu 31 XII

Lata	Ogółem	Budownictwo				
		indywidualne	spółdzielcze	społeczne czynszowe	komunalne	inne
1990	969	39	894	-	22	X
1992	1.456	149	1.285	-	-	20
1994	1.061	161	651	-	110	138
1996	798	97	352	-	-	349
1997	1.253	178	515	-	-	560
1998	942	104	220	-	18	600
1999	1.485	99	544	78	-	764
2000	547	122	77	90	-	258
2002	643	124	137	168	10	204
2003	919	225	318	166	-	210
2004	746	201	545			
2005	781	164	617			

W celu zaspokojenia rosnących potrzeb mieszkaniowych Rada Miejska Torunia w 1996 roku podjęła decyzję o utworzeniu przez Gminę Toruńskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Spółka z o.o. Towarzystwo rozpoczęło działalność w czerwcu 1997 roku, zaś przedmiotem jego działania jest budowa domów mieszkalnych i ich eksploatacja na zasadach najmu.

Budowane przez TTBS mieszkania przeznaczone są dla osób, których dochody nie pozwalają na budowę lub zakup mieszkania. Mieszkanie w zasobach Towarzystwa Budownictwa Społecznego powstaje dzięki pomocy Gminy oraz preferencyjnym kredytom udzielanym Towarzystwu ze środków Krajowego Funduszu Mieszkaniowego. Pierwszą inwestycją realizowaną przez Towarzystwo był budynek mieszkalny przy ulicy Krętej 109/111 z 78 lokalami mieszkalnymi. Budynek został oddany do eksploatacji i zasiedlony na początku 1999 roku.

W ostatnim okresie z pełnymi danymi mieszkania społeczne czynszowe miały znaczny udział w liczbie mieszkań oddanych do użytku - 18,1%.

Stan techniczny zasobów mieszkaniowych jest zróżnicowany. Zasoby o dobrym stanie technicznym występują głównie w spółdzielniach mieszkaniowych. Największy odsetek mieszkań wymagających kapitalnego remontu występuje w budynkach prywatnych.

Zasoby komunalne

Jednostką zarządzającą w imieniu Gminy całością substancji mieszkaniowej w budynkach stanowiących własność komunalną, a od 1995 roku stanowiących także własność wspólnot mieszkaniowych, jest Zakład Gospodarki Mieszkaniowej.

wej. Zarządzanie nieruchomościami Gminy Toruń oraz nieruchomościami stanowiącymi własność wspólnot mieszkaniowych odbywa się przez terenowe Administracje Domów Mieszkalnych. Aktualnie na terenie miasta działają cztery ADM-y.

Od roku 1995, tj. od czasu wejścia w życie ustawy o własności lokali, zarządzane zasoby dzieli się na własność Gminy i własność wspólnot mieszkaniowych. Od 1990 roku odnotowano spadek o 133 (tj. o 14,4%) liczby budynków administrowanych przez ZGM. W 1995 roku budynki będące własnością wspólnot mieszkaniowych stanowiły 28,6% ogółu budynków. W 2003 roku udział ten wyniósł 61,5%.

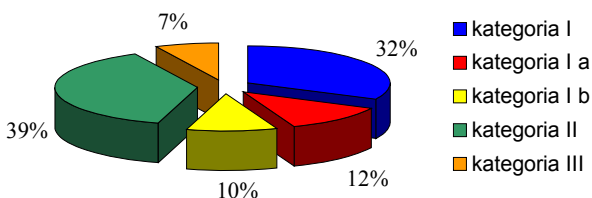
W latach 1990 - 2001 ilość lokali mieszkalnych administrowanych przez ZGM ulegała wahaniom. Od tego czasu maleje jednak rokrocznie W stosunku do roku poprzedniego w 2005 roku liczba lokali zmalała o 80 (tj. o 0,9%). Udział lokali mieszkalnych stanowiących własność Gminy w ogólnej liczbie lokali wynosił w 1995 roku 88,2%, a w roku 2003 spadł do 68,1%.

W roku 2004 w wyniku adaptacji budynków na cele mieszkalne uzyskano 6 mieszkań. Natomiast w 2005 roku uzyskano 68 lokali mieszkalnych.

W 1995 roku udział powierzchni mieszkań komunalnych w stosunku do ogólnej powierzchni mieszkań administrowanych przez ZGM wyniósł 86,8%. W 2003 roku udział ten spadł do 64,3%.

Największy odsetek (38,3%) powierzchni mieszkaniowej stanowiącej własność Gminy znajduje się w budynkach kategorii II - budynki o konstrukcji mieszanej (stropy drewniane, ściany murowane).

Rys. 20. Zasoby komunalne według kategorii
Stan w dniu 31.12.2005r.



Wysoki udział (32,3%) ma również powierzchnia mieszkalna kategorii I (budynki konstrukcyjnie trwałe wybudowane po 1.01.1961 roku). Najniższy odsetek (10,3%) stanowią mieszkania położone w budynkach kategorii I b (budynki konstrukcyjnie trwałe wybudowane przed 1.01.1950 roku).

Tabl. 28. Zasoby komunalne

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	1990	1992	1994	1995	1996	1998	2000	2002	2003	2004	2005
Budynki	923	928	895	896	889	874	859	839	806	791	790
Budynki wspólnot mieszkaniowych				256	284	317	327	323	316	317	304
Budynki komunalne				640	605	557	532	516	490	474	486
Lokale mieszkalne	9.307	9.480	9.296	9.574	9.285	9.422	9.491	9.445	8.986	8.513	8.433
Lokale wspólnot mieszkaniowych				1.128	1.133	2.224	2.609	2.815	2.688	2.749	2.689
Lokale komunalne				8.446	8.152	7.198	6.882	6.630	6.298	5.764	5.744
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :	424.758	428.342	422.279	435.016	436.208	424.261	426.948	437.298	409.853	384.953	383.713
Powierzchnia mieszkań wspólnot mieszkaniowych				57.351	72.228	110.701	129.871	138.854	132.792	136.980	137.103
Powierzchnia mieszkań komunalnych				377.665	363.980	313.560	297.077	298.444	277.061	247.972	246.610
Kategoria I	121.142	128.627	131.845	117.076	112.834	97.204	93.815	90.830*	80.487	67.676	79.716
Kategoria I a	68.588	68.588	68.588	60.426	58.236	50.170	33.849	35.698*	26.707	23.568	29.719
Kategoria I b	43.763	41.222	41.044	37.766	36.398	31.356	24.234	24.276*	23.573	20.269	25.326
Kategoria II	135.536	131.919	126.296	109.522	105.555	90.932	102.253	118.810*	119.070	110.675	94.402
Kategoria III	55.729	57.986	54.506	52.875	50.957	43.898	42.926	28.830*	27.224	25.784	17.829

* z uwagi na dokładne określenie poszczególnych kategorii w roku 2002 nastąpiły przesunięcia przynależnych powierzchni w stosunku do lat ubiegłych.

PRZEMYSŁ

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu.

2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.

3. Pod pojęciem „przemysł” rozumie się sekcje PKD: przetwórstwo przemysłowe oraz zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę.

4. Informacje zawarte w tablicach dotyczą działalności podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 50 osób. Produkcja sprzedana dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej jak i nieprzemysłowej. Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje: wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji; wartość robót i usług świadczonych odpłatnie zarówno przemysłowych jak i nieprzemysłowych; zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia; pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej.

5. Dane o przeciętnym zatrudnieniu i wynagrodzeniu obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz w niepełnym, po przeliczeniu na pełnozatrudnionych, w jednostkach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Tabl. 29. Produkcja sprzedana przemysłu
tys. złotych (ceny bieżące)

Lata	Przemysł ogółem	Przetwórstwo przemysłowe	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę
1993	912.067,1	873.637,8	38.429,3
1994	1.278.316,0	1.148.821,4	129.494,6
1996	2.111.125,9	1.856.503,2	254.622,7
1997	2.597.982,1	2.316.995,2	280.986,9
1998	2.732.039,2	2.633.266,2	98.773,0
1999	2.878.495,8	2.563.089,9	315.405,9
2000	2.934.283,7	2.600.793,8	333.489,9
2001	3.023.479,3	2.628.947,1	394.532,2
2002	3.021.976,7	2.584.592,3	437.384,4
2003*	4.622.961,8	4.014.272,5	608.689,3
2004	5.201.887,4	4.514.308,7	687.578,7
2005	4.103.080,2	3.953.942,0	149.138,2

* zmiana sposobu agregacji danych

Produkcja sprzedana

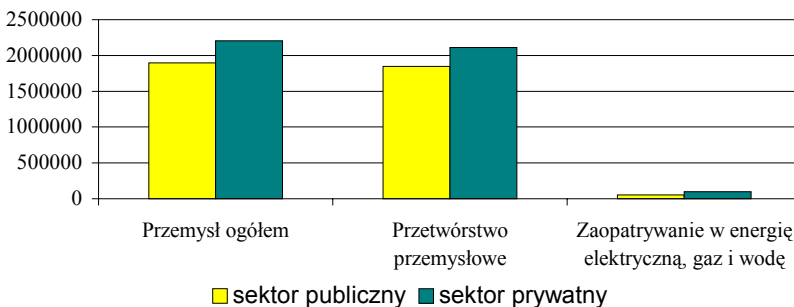
W związku ze zmianą sposobu agregacji danych nie ma możliwości porównania danych od roku 2003 z latami wcześniejszymi. Ponadto z uwagi na przekształcenia w sektorze energetycznym dane z roku 2005 również są nieporównywalne z poprzednimi.

W roku 2002 w porównaniu do roku 2001 roku produkcja sprzedana przemysłu (w cenach bieżących) spadła nieznacznie o 1.502,6 tys. złotych (tj. o 0,05%). Dla produkcji sprzedanej sekcji przetwórstwo przemysłowe spadek wyniósł 44.354,8 tys. złotych (1,7%). W sekcji zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę produkcja wzrosła o 42.852,2 tys. złotych (tj. 10,9%).

Udział sekcji przetwórstwo przemysłowe w wartości produkcji sprzedanej przemysłu ulegał wahaniom - w 2005 roku udział ten wyniósł 96,4%. W ramach tej sekcji największą wartość produkcji sprzedanej odnotowuje się w podsekcji produkcja artykułów spożywczych i napojów (61,8%).

W latach 1993-2002 odnotowano spadek udziału sektora publicznego w wartości produkcji sekcji przetwórstwo przemysłowe z 66,5% do 3,4%. Zmiana sposobu agregacji danych sprawiła, że w 2003 roku udział sektora publicznego w wartości produkcji sprzedanej przemysłu ogółem wyniósł 40,7%, w ostatnim roku 46,2%.

Rys. 21. Produkcja sprzedana przemysłu według sektorów i sekcji EKD
Stan w dniu 31 XII 2005r.



Zatrudnienie i wynagrodzenia

Liczba osób zatrudnionych w przemyśle ulega wahaniom. W 2002 roku w stosunku do poprzedniego odnotowano spadek zatrudnienia o 297 osób (tj. o 1,3%). W sekcji Przetwórstwo przemysłowe spadek ten wyniósł 268 osób (tj. 1,3%), a w sekcji zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę 20 osób (tj. 0,8%). W związku z opisanymi wyżej zmianami sposobu agregacji danych nie ma możliwości porównania danych za ostatnie lata. Zatrudnieni w sekcji przetwórstwo przemysłowe stanowili w 2005 roku 95,1% ogółu zatrudnionych w

przemysle. Sektor publiczny zatrudniał 29,5% ogółu zatrudnionych w przemyśle. Na stanowiskach robotniczych pracowało 73,9% ogółu zatrudnionych w przemyśle.

W 2005 roku przeciętnie miesięczne wynagrodzenie brutto (bez wypłat z zysku) w przemyśle wyniosło 2.313 zł. W sekcji zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę przekroczyło średnią krajową i wyniosło 2.981 zł.

Tabl. 30. Przeciętne zatrudnienie i wynagrodzenia miesięczne w przemyśle

Lata	Ogółem	Przetwórstwo przemysłowe	Zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę
Zatrudnienie (jednostki, w których liczba pracujących przekracza 9 osób)			
1994	26.748	23.848	2.900
1996	26.703	24.323	2.380
1997	26.917	24.538	2.379
1998	24.763	22.466	2.297
1999	25.866	23.552	2.314
2000	23.889	21.498	2.391
2001	23.184	20.647	2.479
2002	22.887	20.379	2.459
2003*	28.044	25.538	2.464
2004	26.640	24.203	2.382
2005	22.990	21.865	1.083
Wynagrodzenie brutto w złotych			
1994	542	514	775
1996	885	853	1.207
1997	1.080	1.044	1.451
1998	1.262	1.224	1.633
1999	1.644	1.597	2.127
2000	1.835	1.777	2.353
2001	1.924	1.850	2.553
2002	1.979	1.882	2.793
2003*	2.123	2.050	2.887
2004	2.206	2.128	3.010
2005	2.313	2.281	2.981

* zmiana sposobu agregacji danych

BUDOWNICTWO

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu.

2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.

3. Informacje działu dotyczą działalności podmiotów gospodarczych zaliczonych do sekcji PKD - budownictwo, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

4. Do produkcji podstawowej zaliczono wykonywane na terenie kraju roboty budowlano-montażowe w zakresie inwestycji, remontów, konserwacji, budownictwa tymczasowego na placach budów.

Wartość robót zaliczonych do produkcji podstawowej obejmuje produkcję własną, tj. wykonaną siłami własnymi jednostki.

5. Dane o zatrudnieniu i wynagrodzeniu dotyczą pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełne etaty, w jednostkach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. Dane nie obejmują uczniów.

Produkcja budowlano-montażowa

Udział produkcji grupy Wznoszenie kompletnych budowli lub ich części, inżynieria lądowa i wodna w produkcji budowlano-montażowej ogółem wzrósł z 74,1% w 1993 roku do 92,7% rok później, po czym wahał się osiągając stosunkową stabilizację w ostatnich latach. W 2005 roku wyniósł 85,9%.

Tabl. 31. Produkcja budowlano-montażowa w przedsiębiorstwach budowlanych tys. złotych (ceny bieżące)

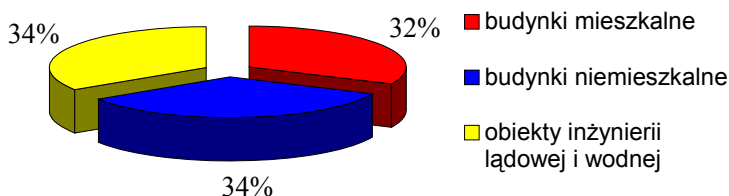
Lata	Ogółem	Wznoszenie kompletnych budowli lub ich części, inżynieria lądowa i wodna	Wykonywanie instalacji budowlanych
1993	63.369,0	46.942,3	16.426,7
1994	64.799,9	60.072,0	4.727,9
1996	130.903,3	122.717,6	8.185,7
1998	264.744,7	231.256,8	33.487,9
1999*	366.673,8	322.110,4	44.563,4
2000*	426.604,0	384.172,8	42.431,2
2001*	389.628,1	350.217,7	39.410,4
2002*	254.076,3	229.119,3	23.479,6
2003*	224.791,6	196.180,0	28.611,6
2004*	236.093,2	200.009,5	36.083,7
2005*	283.776,8	243.645,2	39.811,6

* brak możliwości porównania z latami ubiegłymi z uwagi na zmianę wielkości zatrudnienia w poszczególnych jednostkach

W latach 1993-2002 w produkcji budowlano-montażowej według obiektów dominowały budynki mieszkalne, lecz ich udział spadł w tym okresie z 71,2% do 30,1%. Od roku 2003 przeważają obiekty inżynierii lądowej i wodnej. W 2005 roku produkcja budowlano-montażowa odbywała się tylko w trzech grupach obiektów.

Roboty inwestycyjne w ogólnej wartości produkcji budowlano-montażowej wyniosły w 2005 roku 75,1%.

Rys. 22. Produkcja budowlano-montażowa w przedsiębiorstwach budowlanych wg rodzajów obiektów budowlanych
Stan w dniu 31.12.2005r.



Zatrudnienie i wynagrodzenia

W latach 1993 - 1995 wystąpił spadek zatrudnienia w przedsiębiorstwach budowlanych o 40,7%. Od roku 1996 do 2001 zatrudnienie rosło, jednak w dwóch kolejnych latach spadło o 38,3% do wielkości najniższej od 1995 roku - 2583 osoby. W ostatnich latach ponownie rośnie - w 2005 roku wyniosło 2.679 osób - o 3,3% więcej niż w poprzednim.

Zatrudnieni w grupie „Wznoszenie kompletnej budowli lub ich części ...” stanowią 83,0% ogółu zatrudnionych w budownictwie.

Sektor prywatny zatrudnia 91,0% ogółu zatrudnionych w przedsiębiorstwach budowlanych. W 1993 roku odsetek ten kształtował się na poziomie 42,1%.

W latach 1993-2005 wynagrodzenia w budownictwie ogółem i poszczególnych grupach były poniżej poziomu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej.

Tabl. 32. Przeciętne zatrudnienie i wynagrodzenia miesięczne w przedsiębiorstwach budowlanych

Lata	Ogółem	Wznoszenie komplet- nych budowli lub ich części, inżynieria łą- dowa i wodna	Wykonywanie instalacji budow- lanych
Zatrudnienie*			
1993	3.891	3.591	300
1994	2.897	2.635	262
1996	2.674	2.488	186
1997	3.090	2.697	393
1998	3.384	2.935	396
1999	4.045	3.401	587
2000	4.128	3.618	493
2001	4.183	3.617	550
2002	3.028	2.579	413
2003	2.583	2.148	412
2004	2.593	2.151	382
2005	2.679	2.224	391
Wynagrodzenie brutto w złotych *			
1993	314	304	439
1994	401	385	561
1996	743	751	627
1997	888	885	915
1998	1.126	1.134	1.107
1999	1.540	1.571	1.412
2000	1.730	1.741	1.680
2001	1.752	1.767	1.682
2002	1.836	1.865	1.748
2003	1.705	1.729	1.630
2004	1.796	1.806	1.803
2005	1.803	1.805	1.872

* w jednostkach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób

HANDEL

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu.
2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.
3. Informacje działu dotyczą wszystkich podmiotów gospodarczych prowadzących działalność handlową.
4. W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż towarów zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj. urzędom, instytucjom, żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów - rolników, sprzedaży na tzw. giełdach samochodowych, staroci).
5. Danych o liczbie sklepów i pracujących od 2004 nie agreguje się – dane z lat poprzednich znajdują się we wcześniejszych wydaniach „Raportu ...”.
6. Podziału towarów na konsumpcyjne i niekonsumpcyjne dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny, narzędzia i urządzenia rolnicze, nasiona, pasze, środki ochrony roślin, nawozy sztuczne) materiały budowlane itp.
Podziału sprzedaży towarów konsumpcyjnych na żywność, napoje alkoholowe i towary nieżywnościowe - dokonano szacunkowo.
7. Dane o sprzedaży detalicznej towarów, sprzedaży hurtowej i sprzedaży w placówkach gastronomicznych dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących działalność handlową, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
Sprzedaż w sektorze publicznym to sprzedaż dokonywana przez podmioty państwowe (w tym spółki Skarbu Państwa i przedsiębiorstwa państwowe), komunalne i mieszane (spółki z przewagą kapitału sektora publicznego).

Sprzedaż

Sprzedaż detaliczna towarów (w cenach bieżących) niemal nie zmieniała się w ostatnich trzech latach - w 2005 roku wzrosła o 0,4% w stosunku do poprzedniego. Wartość sprzedaży detalicznej w przeliczeniu na 1 mieszkańca wzrosła z 574 złotych w 1993 roku do 5.901 złotych w 2001 roku. Rok później spadła jednak do 4.654 złotych. Od tego czasu ponownie rośnie - w roku 2005 była rekordowa i wyniosła 7.082 złotych na mieszkańca.

Wartość sprzedaży hurtowej (w cenach bieżących) wzrosła w 2005 roku w stosunku do 2004 roku o 551.818,8 tys. złotych (tj. o 7,4%). W 1993 roku wartość sprzedaży hurtowej stanowiła zaledwie 90,6% wartości sprzedaży detalicznej. W 2005 roku wartość sprzedaży hurtowej osiągnęła poziom 545,2% wartości sprzedaży detalicznej.

W stosunku do 2004 roku wartość sprzedaży w placówkach gastronomicznych wzrosła o 3.112 tys. złotych (tj. o 11,2%).

Tabl. 33. Sprzedaż detaliczna, hurtowa i w placówkach gastronomicznych (ceny bieżące)

Lata	Sprzedaż w tys. złotych		
	detaliczna	hurtowa	w placówkach gastronomicznych
1993	116.564,2	105.651,6	2.461,9
1994	146.523,1	148.226,4	3.259,1
1995	211.649,6	313.244,7	3.934,8
1996	342.087,5	840.150,8	4.913,6
1997	668.790,9	1.289.160,2	8.261,0
1998	662.357,2	2.229.212,3	6.850,0
1999	916.259,1	2.496.086,1	13.893,0
2000	948.132,0	3.729.099,0	20.471,0
2001	1.212.120,1	4.117.187,2	26.846,0
2002	980.637,7	4.457.302,8	28.021,0
2003	1.431.091,1	5.742.865,2	26.434,0
2004	1.467.412,4	7.480.439,6	27.907,0
2005	1.473.145,7	8.032.258,4	31.019,0

W wartości sprzedaży detalicznej towarów dominuje sprzedaż towarów konsumpcyjnych, która w 2005 roku stanowiła 64,5%. Udział ten od 1993 roku utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Wśród towarów konsumpcyjnych największa sprzedaż wystąpiła w grupie towarów nieżywnościowych (69,4%).

Przedstawione wyżej dane dotyczące sprzedaży detalicznej nie uwzględniają sprzedaży targowiskowej. W Toruniu funkcjonuje obecnie 6 targowisk.

Ogólna powierzchnia targowisk w roku 2005 wyniosła 61.755 m². Liczba stałych punktów sprzedaży drobnodetalicznej zlokalizowanych na terenie targowisk wyniosła 1.985.

FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu.
2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.
3. Dane obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 50 osób i które prowadzą księgi handlowe (z wyłączeniem banków, instytucji ubezpieczeniowych i szkół wyższych oraz podmiotów prowadzących działalność w zakresie rolnictwa, łowiectwa, leśnictwa, rybołówstwa i rybactwa).
4. Przychody z działalności gospodarczej obejmują otrzymane i należne kwoty: ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), towarów i materiałów, składników majątkowych (środków trwałych, materiałów, wyposażenia, inwestycji itp.), z operacji finansowych, z dotacji przedmiotowych i innych zwiększeń przychodów.
5. Koszty uzyskania przychodów obejmują: koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług), wartość w cenach zakupu (nabycia) sprzedanych towarów i materiałów, pozostałe koszty operacyjne, koszty finansowe (odsetki, prowizje od pożyczek i kredytów itp.).
6. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) stanowi różnicę pomiędzy przychodami z działalności gospodarczej a kosztami uzyskania tych przychodów skorygowaną o saldo strat i zysków nadzwyczajnych.
7. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) wynika z pomniejszenia zysku brutto o obowiązkowe odpisy (w szczególności podatek dochodowy) lub powiększenia straty brutto o obowiązkowe odpisy na rzecz budżetu państwa.

Przychody, koszty i wyniki finansowe

Od 1993 roku przychody z działalności gospodarczej przedsiębiorstw wzrosły ponad siedmiokrotnie. Należy jednak zauważyć spadek w ostatnim z omawianych, tj. 2005 roku - o 1.217.576 tys. zł (9,1%). Największy udział w wartości przychodów przedsiębiorstw miały: przetwórstwo przemysłowe (46,3%) oraz handel i naprawy (44,5%).

Koszty uzyskania przychodów z działalności gospodarczej zwiększyły się od 1993 roku porównywalnie z przychodami. W 2005 roku spadły o 671.633 tys. zł (5,4%).

Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach (relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności) w 1993 roku wynosił 93,5%, natomiast w 2003 roku wzrósł do 97,0%. Najwyższy wskaźnik poziomu kosztów wystąpił w 2003 roku w sekcji handel i naprawy 97,3%.

Wyniki finansowe brutto przedsiębiorstw spadły w 2005 w stosunku do roku 2004 niemal 2,5-krotnie. Największy udział (50,7%) w wartości wyniku finansowego brutto przedsiębiorstw miała sekcja przetwórstwo przemysłowe. Znaczną część wypracowała sekcja handel i naprawy - 39,5%.

Tabl. 34. Przychody, koszty i wyniki finansowe przedsiębiorstw

Wyszczególnienie	1993	1995	1996	1998	2000	2002	2004	2005
	w tysiącach złotych							
Przychody ogółem	1.634.286	3.022.947	4.233.380	6.250.260	7.741.111	8.324.214	13.341.622	12.124.046
Koszty uzyskania przychodów	1.527.942	2.898.002	4.053.137	6.040.945	7.514.879	7.959.734	12.432.202	11.760.569
Wynik finansowy brutto	101.885	138.509	176.686	211.466	225.317	365.871	911.220	366.691
Wynik finansowy netto	32.318	81.132	82.893	114.483	130.807	257.405	690.071	271.934

Tabl. 35. Majątek obrotowy i zobowiązania przedsiębiorstw

Wyszczególnienie	1993	1995	1996	1998	2000	2002	2004	2005
	w tysiącach złotych							
Majątek obrotowy ogółem	481.033	777.903	1.059.238	1.629.499	2.092.623	2.370.182	4.514.770	4.194.407
w tym:								
- należności i roszczenia	263.641	386.254	524.692	899.875	1.272.578	1.437.855	2.034.896	1.850.744
- zapasy	159.306	306.475	406.700	556.056	626.548	672.821	2.032.193	1.880.101
Zobowiązania ogółem	521.123	692.895	875.587	1.392.546	1.891.832	2.266.888	3.840.086	3.571.554
w tym:								
- kredyty i pożyczki	179.863	300.457	393.432	457.445	614.773	735.413	1.526.459	1.528.039

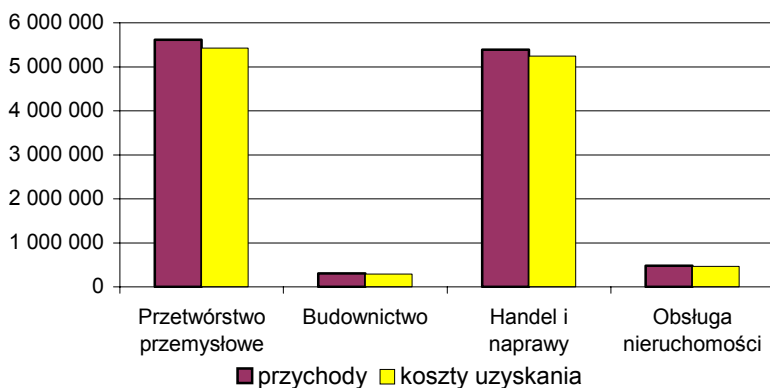
Tabl. 36. Przychody, koszty i wyniki finansowe przedsiębiorstw według sekcji PKD (w tys. złotych)

Wyszczególnienie		1993	1996	1998	2000	2002	2004	2005
Przetwórstwo przemysłowe	przychody	932.205	2.131.508	2.800.310	3.914.341	5.045.629	6.459.561	5.611.260
	koszty	859.430	2.048.348	2.701.793	3.752.047	4.728.564	5.860.260	5.428.725
	wynik netto	15.575	35.467	50.794	93.383	224.237	445.595	129.209
Zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę	przychody	286.638	658.495	850.379	810.213	1.151.560	x	x
	koszty	859.430	601.683	816.461	789.048	1.126.928	x	x
	wynik netto	24.795	26.913	13.757	11.327	14.871	x	x
Budownictwo	przychody	76.008	173.030	369.843	443.994	321.969	185.889	303.762
	koszty	77.921	163.565	337.130	432.203	323.535	178.373	289.341
	wynik netto	-5.121	5.277	21.389	5.219	-3.761	5.994	11.371
Handel i naprawy	przychody	221.401	1.069.519	1.848.738	2.105.126	2.529.680	4.977.426	5.389.823
	koszty	220.019	1.042.200	1.816.759	2.086.312	2.492.850	4.740.175	5.244.908
	wynik netto	-1.237	14.407	20.304	12.625	28.158	192.118	118.304
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	przychody	31.342	43.914	49.220	48.283	33.454	x	x
	koszty	32.833	43.577	49.258	46.038	31.021	x	x
	wynik netto	-3.078	-947	-476	1.188	1.616	x	x
Obsługa nieruchomości i firm	przychody	61.054	123.632	279.529	361.916	332.526	407.410	479.480
	koszty	58.956	122.211	269.719	357.515	326.921	398.802	463.175
	wynik netto	640	837	6.929	2.752	4.018	5.231	8.760
Pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna	przychody	16.797	25.365	36.658	29.387	44.865	x	x
	koszty	15.606	23.809	34.301	26.607	41.507	x	x
	wynik netto	688	837	1.755	2.341	2.549	x	x

Wyniki finansowe netto przedsiębiorstw wzrosły ponad 8-krotnie w porównaniu do 1993 roku, ale w 2005 roku były niższe niż w poprzednim o 418.137 tys. zł, tj. o 60,6%. W wartości wyniku finansowego netto sekcja przetwórstwo przemysłowe miała największy udział wynoszący 47,5%.

Wskaźnik rentowności obrotu netto (relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności) ulegał w omawianym okresie wahaniom. W 2005 roku osiągnął 2,2%. W sekcji przetwórstwo przemysłowe wskaźnik rentowności obrotu netto wyniósł w 2003 roku 2,3%. Najwyższą wartość wskaźnika (3,7%) odnotowano w budownictwie - 3,7%.

Rys. 23. Przychody i koszty przedsiębiorstw według sekcji PKD w 2005 roku (w tys. zł)



Majątek obrotowy, kredyty i zobowiązania przedsiębiorstw

Wartość majątku obrotowego przedsiębiorstw rósł nieprzerwanie od 1993 do 2004 roku, jednak w roku 2005 spadł o 320.363 tys. zł, tj. o 7,1%. W strukturze majątku obrotowego w 2005 roku najwięcej stanowiły zapasy - po raz pierwszy były w ujęciu wartościowym większe niż należności i roszczenia - ich udział wyniósł 44,8%

Największy udział w wartości majątku obrotowego przedsiębiorstw miała sekcja przetwórstwo przemysłowe - 61,5%.

W 2005 roku spadły wartości zobowiązań i zapasów, minimalnie zwiększyły się natomiast saldo kredytów i pożyczek, które stanowiły 42,8% wartości zobowiązań.

Zobowiązania przedsiębiorstw w sekcji przetwórstwo przemysł stanowiły w 2005 roku 57,7% ogółu zobowiązań.

Wskaźnik rentowności obrotu brutto w przedsiębiorstwach (relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności) podlega wahaniom - w 2005 roku osiągnął 3,0%. Najwyższy wskaźnik rentowności obrotu brutto odnotowano w 2003 roku w sekcjach: budownictwo (4,7%) oraz obsługa nieruchomości i firm (3,4%). Najniższy wystąpił w sekcji handel i naprawy (2,7%).

EDUKACJA I WYCHOWANIE

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu.

2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia. Z dniem 1 września 1999 r. rozpoczęto wprowadzanie reformy ustroju szkolnego, której zasady reguluje ustawa z dnia 08.01.1999 r.

Przepisy wprowadzające reformę ustroju szkolnego (Dz. U. Nr 12, poz. 96). W roku szkolnym 1999/2000 w miejsce dotychczasowych ośmioletnich szkół podstawowych powstały sześciolletnie szkoły podstawowe i trzyletnie gimnazja, w których nauka jest obowiązkowa.

3. Dane dotyczące szkół podstawowych, gimnazjów, szkół zawodowych oraz liceów ogólnokształcących - jeśli nie zaznaczono inaczej - wykazano łącznie ze szkołami specjalnymi.

4. W szkolnictwie zawodowym za szkołę uznaje się każdą szkołę zawodową określonego typu i rodzaju o odrębnej podbudowie programowej, bez względu na to czy szkoła posiada wspólną administrację, czy jest samodzielną oraz bez względu na czas trwania nauki i prowadzone specjalności szkolenia.

W szkolnictwie zawodowym przyjęto podział szkół na:

- zasadnicze szkoły zawodowe;

- średnie szkoły zawodowe, do których zaliczono: technika zawodowe i równorzędne szkoły zawodowe, licea zawodowe, średnie studia zawodowe oraz szkoły artystyczne II stopnia;

- policealne szkoły zawodowe (m.in. nauczycielskie kolegia języków obcych oraz kolegia nauczycielskie - w których absolwentom nie nadaje się tytułu licencjata).

5. Dane o nauczycielach w szkołach ogólnokształcących i zawodowych - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą nauczycieli zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin przy realizacji obowiązującego programu nauczania.

6. Pomieszczenia do nauczania nie obejmują pomieszczeń w szkołach specjalnych.

7. Dane o absolwentach szkół ogólnokształcących i zawodowych dotyczą poprzedniego roku szkolnego, szkół wyższych - roku kalendarzowego. Informacje o absolwentach szkół wykazano łącznie z eksternami. Dane o absolwentach szkół wyższych dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych zawodowych i magisterskich (jednolitych i uzupełniających).

8. Informacje dotyczące szkolnictwa ogólnokształcącego i zawodowego podano według stanu na początku roku szkolnego, a dotyczące szkolnictwa wyższego według stanu w dniu 31 XII.

W związku z wprowadzoną reformą oświaty nie wszystkie dane dotyczące szkolnictwa z lat 1999 - 2000 są porównywalne z informacjami z lat poprzednich. Informacje z lat ubiegłych można znaleźć w poprzednich wydaniach „Oceny Stanu Miasta”.

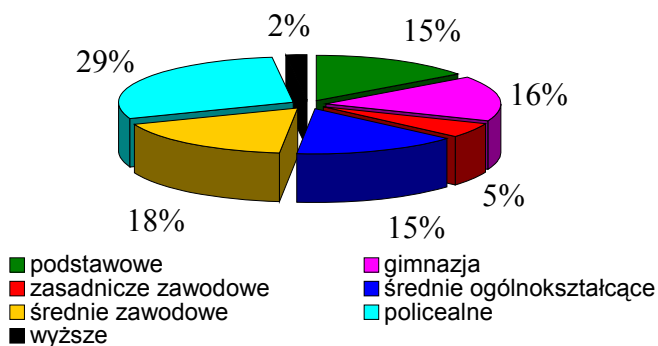
A. DANE ZBIORCZE

W stosunku do roku szkolnego 2004/05 liczba placówek szkolnych zwiększyła się o trzy. Przybyło sześć szkół średnich ogólnokształcących i cztery policealne. Najistotniejszy spadek - o pięć placówek odnotowano wśród szkół średnich zawodowych. Ponadto ubyło jedno gimnazjum i jedna zasadnicza szkoła zawodowa

W strukturze szkół od dwóch lat dominują szkoły policealne, wcześniej najwięcej był szkół średnich zawodowych. Istotne zmiany odnotowano w związku z reformą oświaty oraz powstawaniem nowych szkół wyższych.

W Toruniu, oprócz Uniwersytetu Mikołaja Kopernika działają trzy szkoły wyższe: Wyższe Seminarium Duchowne, Wyższa Szkoła Bankowa, Wyższa Szkoła Kultury Społecznej i Medialnej.

Rys. 24. Szkolnictwo według typów szkół
Rok szkolny 2005/2006



W stosunku do roku szkolnego 1990/91 przyrost liczby uczniów i studentów odnotowano w szkolnictwie wyższym, średnim ogólnokształcącym i policealnym. Największy przyrost o 27.868 osób (tj. o 303%) odnotowano wśród studentów. Największy spadek - o 6.082 uczniów (tj. o 81%) - nastąpił w szkolnictwie zasadniczym zawodowym.

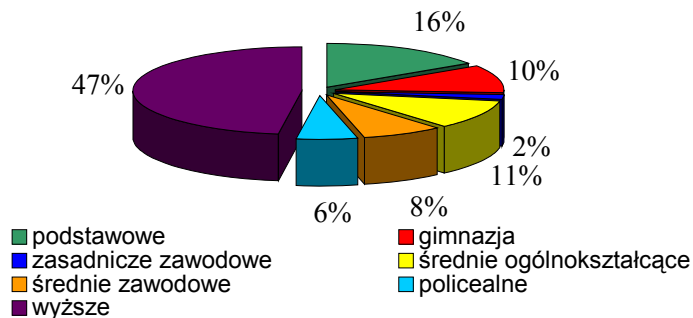
W roku szkolnym 2005/06, w porównaniu do roku poprzedniego, przyrost liczby uczniów i studentów nastąpił jedynie w szkolnictwie wyższym (1,5%) i policealnym (1,4%).

Udział liczby studentów w ogólnej liczbie uczących się w Toruniu był najwyższy w roku szkolnym 2005/06 osiągając 47,7% (wobec 15,9% w 1990/91 roku). Znacząco zmieniały się ilości uczniów w szkołach średnich - do roku 1998/99 więcej uczniów uczyło się w szkołach zawodowych, od roku 1999/2000 większy udział mają uczniowie szkół ogólnokształcących. Systematycznie spada również udział uczniów zasadniczych szkół zawodowych z 12,9% w 1990/91 roku do 1,8% w roku 2005/06.

Tabl. 37. Szkolnictwo ogólnokształcące, zawodowe i wyższe - szkoły, uczniowie i studenci

Wyszczególnienie	1990/91	1992/93	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2003/04	2004/05	2005/06
SZKOŁY									
Podstawowe	31	37	44	39	39	38	38	32	32
Gimnazja	-	-	-	33	34	35	35	36	35
Zasadnicze zawodowe	29	17	17	17	17	17	12	12	11
Średnie	44	47	59	60	61	64	76	70	71
- ogólnokształcące	8	13	15	18	19	19	26	27	33
- zawodowe	36	34	41	42	42	45	50	43	38
Policealne	16	14	31	34	38	38	41	58	62
Wyższe	1	1	2	2	2	3	4	4	4
UCZNIOWIE I STUDENCI									
Podstawowe	27.943	28.538	23.952	19.310	15.241	14.747	13.111	12.854	12.240
Gimnazja	-	-	-	3.255	6.131	8.947	8.387	8.355	7.973
Zasadnicze zawodowe	7.478	6.447	4.933	4.764	4.574	2.988	1.398	1.457	1.396
Średnie	11.454	12.274	16.586	17.205	17.772	14.802	15.888	14.928	14.380
- ogólnokształcące	3.654	4.690	8.239	9.108	9.732	7.712	8.558	8.448	8.310
- zawodowe	7.800	7.584	8.347	8.097	8.040	7.090	7.330	6.480	6.070
Policealne	1.970	1.805	2.961	2.862	2.992	3.335	4.303	4.639	4.703
Wyższe	9.207	10.250	27.996	29.228	30.468	32.891	34.733	36.545	37.075

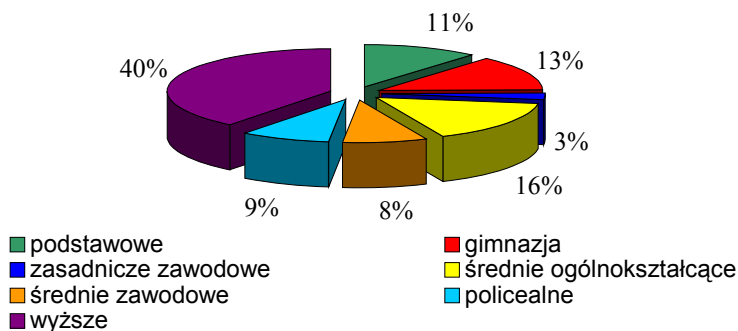
Rys. 25. Szkolnictwo według liczby uczniów i studentów
Rok szkolny 2005/2006



Od roku szkolnego 2002/03 znacząco wzrosła liczba absolwentów w wyniku pojawienia się pierwszego rocznika absolwentów gimnazjów. W roku 2005/06 największy wzrost liczby absolwentów (o 48%) zanotowano w zasadniczych szkołach zawodowych. O 34% wzrosła liczba absolwentów szkół średnich ogólnokształcących. W porównaniu z rokiem 1990/91 największy przyrost absolwentów zanotowały szkoły wyższe - o 652%.

Szkoły wyższe dominują także w strukturze absolwentów, wydając 39% wszystkich absolwentów. W strukturze tej odnotowano od początku lat dziewięćdziesiątych zasadnicze zmiany. Udział absolwentów szkół wyższych wzrósł z 12%. Spadł natomiast znacząco udział absolwentów szkół zasadniczych zawodowych z 23,4% do 2,5%.

Rys. 26. Szkolnictwo ogólnokształcące, zawodowe i wyższe według liczby absolwentów
Rok szkolny 2005/2006



Tabl. 38. Szkolnictwo ogólnokształcące, zawodowe i wyższe - absolwenci, nauczyciele

Wyszczególnienie	1990/91	1992/93	1999/00	2000/01	2001/02	2003/04	2004/05	2005/06
ABSOLWENCI								
Podstawowe	3.020	3.301	3.648	6.194	2.665	2.668	2.385	2.323
Gimnazjalne	-	-	-	-	-	2.833	2.690	2.724
Zasadnicze zawodowe	2.084	2.059	1.372	1.399	1.358	1.235	349	518
Średnie	2.107	2.323	3.556	3.601	3.770	4.751	4.537	4.966
- ogólnokształcące	745	902	1.574	1.904	2.152	2.999	2.451	3.278
- zawodowe	1.362	1.421	1.982	1.697	1.618	1.752	2.086	1.688
Policealne	630	988	1.340	1.463	1.020	1.674	1.837	1.785
Wyższe	1.067	1.431	5.294	6.236	6.128	7.087	7.602	8.026
NAUCZYCIELE PEŁNOZATRUDNIENI								
Podstawowe	1.556	1.563	1.399	1.196	1.111	1.242*	x	x
Gimnazja	-	-	157	409	624	771*	x	x
Zasadnicze zawodowe	305	260	245	236	186	139*	x	x
Średnie	897	869	1.290	1.133	966	953*	x	x
- ogólnokształcące	236	236	492	561	479	618*	x	x
- zawodowe (łącznie z policealnymi)	661	633	798	572	487	735*	x	x
Wyższe	987	1.042	1.257	1.285	1.351	1.384*	x	x

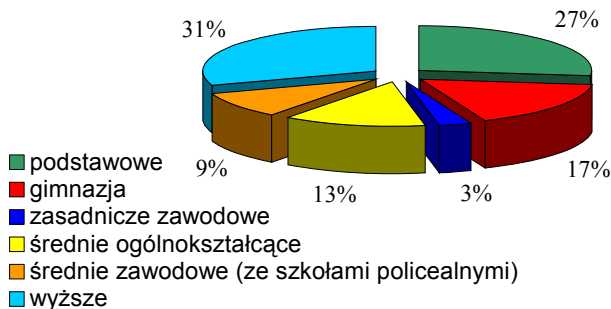
* ostatnie dostępne dane z roku szkolnego 2002/03

Ponieważ brak jest świeżych danych o nauczycielach porównania dokonywane są dla roku szkolnego 2002/03.

W stosunku do roku szkolnego 1990/91 liczba nauczycieli wzrosła o 744 osoby, tj. o 19,9%. Spadła jedynie liczba nauczycieli w zasadniczych szkołach zawodowych - o 166 osób, tj. 54,4% oraz w szkołach podstawowych (w związku ze zmianami struktury kształcenia wprowadzającymi sześcioletni system szkoły podstawowej i trzyletnie gimnazjum) o 314 osób, tj. 20,2%. Funkcjonujące od czterech lat gimnazja zatrudniały w roku 2002/03 już 771 nauczycieli. Systematycznie rośnie liczba nauczycieli akademickich (łącznie z nauczycielami pełnozatrudnionymi korzystającymi na koniec roku z urlopow bezpłatnych) - z 987 w roku 1991 do 1384 w 2003 roku (wzrost o 40,2%). Największy wzrost procentowy liczby nauczycieli odnotowano w szkołach średnich ogólnokształcących - o 161,9%.

W strukturze nauczycieli dominują nauczyciele zatrudnieni w szkołach wyższych.

Rys. 27. Szkolnictwo ogólnokształcące, zawodowe i wyższe według liczby nauczycieli pełnozatrudnionych
Rok szkolny 2002/2003



B. SZKOLNICTWO OGÓLNOKSZTAŁCĄCE

Szkolnictwo podstawowe (bez szkół specjalnych)

W 2005 roku w Toruniu funkcjonowało, tak jak w roku poprzednim, 29 szkół podstawowych. Liczba uczniów uczęszczających do tych szkół wynosiła 11.966..

W szkołach podstawowych obserwuje się malejącą tendencję liczby uczniów. W roku szkolnym 2005/06 największa liczba uczniów pobierała naukę w klasach szóstych (18,1%) i piątych (18,0%), najmniej uczniów uczęszczało do klas pierwszych (15,4%) i drugich (15,2%). W roku 2005 szkołę podstawową ukończyło 2.275 osób.

Ze względu na zmianę metodologii klasyfikacji szkół artystycznych (w roku szkolnym 1990/91 szkoły artystyczne I stopnia zaliczono do szkolnictwa zawo-

dowego) nie jest możliwe dokładne określenie skali zmian w szkolnictwie podstawowym w stosunku do roku szkolnego 1990/91.

Natomiast w stosunku do roku szkolnego 1991/92 odnotowano przyrost szkół podstawowych o 2 placówki (tj. o 7,4%), spadek pomieszczeń do nauczania o 112 (tj. o 17,0%). Liczba nauczycieli, w związku z reformą szkolnictwa, spadła o 294 osób (tj. o 20,1%). Liczba absolwentów szkół podstawowych ulega wahaniom. W stosunku do roku poprzedniego w roku 2005 liczba absolwentów spadła o 63 osoby (tj. o 2,7%). Spadają wskaźniki liczby uczniów na: szkołę, pomieszczenie do nauczania, oddział i nauczyciela.

Tabl. 39. Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych)

Wyszczególnienie	1990/91 ^{a)}	1991/92	1996/97	1998/99	1999/00	2000/01	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06
Szkoły	26	27	36	38	35	35	35	35	29	29
Pomieszczenia do nauczania	612	658	835	854	762	629	582	578	546	546
Oddziały	992	1.010	1.005	969	797	656	616	571	535	503
Uczniowie	27.117	27.382	25.335	23.330	18.912	14.941	13.874	13.111	12.566	11.966
Absolwenci (z poprzedniego roku szkolnego)	2.875	3.069	3.363	3.522	3.460	6.041	2.605	2.628	2.338	2.275
Nauczyciele pełnozatrudnieni	1.456	1.461	1.544	1.511	1.303	1.093	1.167	x	x	x
Liczba uczniów na:										
- szkołę	1.043	1.014	704	614	540	427	396	375	433	413
- oddział	27	27	25	24	24	23	23	23	23	24
- nauczyciela pełnozatrudnionego	19	19	16	15	15	14	12	x	x	x

a) Bez szkół artystycznych I stopnia

Gimnazja

Rok szkolny 1999/2000 był pierwszym rokiem, w którym - zgodnie z wprowadzoną reformą oświaty - zaczęły funkcjonować gimnazja. Gimnazja liczyły w tym roku 3.164 uczniów w klasach pierwszych i 145 nauczycieli pełnozatrudnionych.

Do roku szkolnego 2001/02 liczba gimnazjów wzrosła o trzy i wyniosła 32. W ostatnim z analizowanych lat ubyły dwie szkoły. Maleje również liczba oddziałów i uczniów. Liczba uczniów w roku 2005/06, w porównaniu z poprzednim spadła o 418 (tj. 5,2%) i wyniosła 7.685 osób. Liczba nauczycieli w roku 2002/03 wyniosła 704.

Tabl. 40. Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych)

Wyszczególnienie	1999/00	2000/01	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06
Szkoły	29	30	32	32	32	30
Pomieszczenia do nauczania	205	220	300	323	384	362
Oddziały	124	224	350	341	326	306
Uczniowie	3.164	5.944	8.507	8.387	8.103	7.685
Absolwenci (z poprzedniego roku szkolnego)		-	2.893	2.790	2.643	2.639
Nauczyciele pełnozatrudnieni	145	382	704	x	x	x
Liczba uczniów na:						
- szkołę	109	198	266	262	253	256
- oddział	26	24	24	25	25	25
- nauczyciela pełnozatrudnionego	22	16	12	x	x	x

Licea ogólnokształcące

W stosunku do roku szkolnego 1990/91 liczba liceów ogólnokształcących dla młodzieży wzrosła ponad dwukrotnie - z 7 do 16 placówek. W związku z tym wzrosła również liczba pomieszczeń do nauczania - ze 115 do 282. W tym samym czasie wahała się liczba uczniów i oddziałów. Wartości te były największe w roku szkolnym 2000/01. Mimo spadku w kolejnych latach nadal są wyraźnie większe od wielkości z początku lat 90-tych.

Na początku roku szkolnego 2005/06 liczby uczniów pobierających naukę w poszczególnych klasach były bardzo zbliżone - najwięcej w klasach pierwszych - 34,4%. Najmniej uczniów - 32,4% uczęszczało do klas trzecich. W roku szkolnym 2003/04 największa liczba uczniów liceów (ponadpodstawowych) - 57,1% kształ-

ciła się w klasach o profilu ogólnym. Za kolejne lata brak szczegółowych danych o profilach kształcenia.

Od roku 1990 odnotowano przyrost liczby absolwentów o 1.766 (tj. o 361%).

Wskaźnik liczby uczniów na szkołę wykazywał tendencję rosnącą do roku 2000/01, natomiast w kolejnych latach znacząco się zmniejszył i wyniósł w roku 2005/06 443 osoby. Stabilna jest liczba uczniów na oddział, maleje w ostatnich latach liczba uczniów przypadająca na pełnozatrudnionego nauczyciela.

Od 1998 roku pod patronatem UMK działa jedyne w Polsce Gimnazjum i Liceum Akademickie kształcące szczególnie uzdolnioną młodzież.

C. SZKOLNICTWO ZAWODOWE

Ze względu na zmianę metodologii klasyfikacji szkół artystycznych (jedynie w roku szkolnym 1990/91 szkoły artystyczne I stopnia zaliczono do szkolnictwa zawodowego) nie jest możliwe dokładne określenie skali zmian w szkołach zawodowych.

W roku 2005/06 w porównaniu z rokiem szkolnym 1991/92 odnotowano spadek liczby placówek o 15 (26%). Niemal dwukrotnie spadła liczba szkół zasadniczych, wzrosła natomiast ilość szkół policealnych. W stosunku do roku 2004/05 zanotowano spadek liczby szkół o 3 (6,5%) - jedynie liczba szkół policealnych pozostała na niezmiennym poziomie, zmniejszyła się ilość szkół średnich i zasadniczych.

Liczba pomieszczeń do nauczania ulega wahaniom, jednak należy zauważyć tendencję malejącą. W roku 2005 w stosunku do poprzedniego roku szkolnego, wzrosła ona o 3 sale (tj. o 0,8%).

W roku szkolnym 2005/06 odnotowano najmniejszą liczbę uczniów od roku szkolnego 1991/92 (spadek o 6.796 osób, tj. 48%). W grupie uczniów szkół zasadniczych zawodowych spadek liczby uczniów w analizowanym okresie wyniósł 5.184 osób (tj. o 78,8%).

Zmiany w liczbie uczniów szkół mają wpływ na liczbę ich absolwentów. W analizowanym okresie w grupie absolwentów szkół zasadniczych zawodowych odnotowano spadek o 1405 osób (tj. o 73%). W szkołach średnich przyrost wyniósł 143 absolwentów, tj. 14%.

Liczba nauczycieli szkół zawodowych charakteryzuje się tendencją malejącą. W roku szkolnym 2002/03 wyniosła ona 574 osoby.

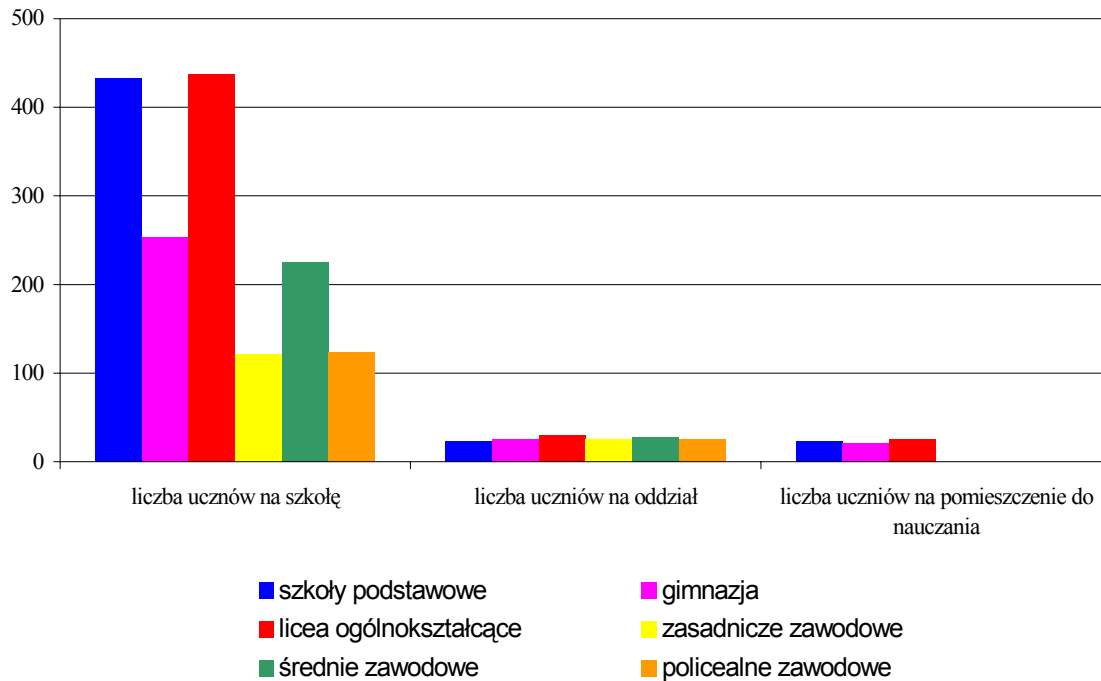
Tabl. 41. Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez specjalnych)

Wyszczególnienie	1990/91	1992/93	1996/97	1998/99	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06
Szkoły	7	12	13	15	15	15	16	17	17	16
Pomieszczenia do nauczania	115	134	204	212	270	304	359	342	302	282
Oddziały	113	139	205	239	269	289	242	249	250	235
Uczniowie	3.392	4.271	6.468	7.526	8.408	9.069	7.460	7.570	7.453	7.088
Absolwenci (z poprzedniego roku szkolnego)	676	831	1.219	1.543	1.464	1.593	2.060	2.343	2.302	2.442
Nauczyciele pełnozatrudnieni	223	223	285	384	480	549	518	x	x	x
Liczba uczniów na:										
- szkołę	485	356	498	502	561	605	466	445	438	443
- oddział	30	31	32	31	31	31	31	30	30	30
- nauczyciela pełnozatrudnionego	15	19	23	20	18	17	12	x	x	x

Tabl. 42. Szkoły zawodowe dla młodzieży

Wyszczególnienie	1990/91	1991/92	1996/97	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06
Szkoły ogółem	65	58	59	59	60	61	60	65	56	46	43
Zasadnicze zawodowe	26	21	16	15	16	16	16	18	12	12	11
Średnie	28	27	29	28	29	28	29	33	33	22	20
Policealne	11	10	14	16	15	17	15	14	11	12	12
Pomieszczenie do nauczania ogółem (bez szkół specjalnych)	400	414	377	433	415	422	392	344	315	380	383
Zasadnicze zawodowe	144	101	137	101	115	114	108	88	41	50	48
Średnie	235	266	188	231	234	240	208	172	221	259	265
Policealne	21	47	52	101	66	68	76	84	53	71	70
Uczniowie ogółem	14.809	14.095	13.034	13.022	12.491	12.104	9.369	8.596	8.320	7.883	7.299
Zasadnicze zawodowe	7.381	6.580	5.082	4.864	4.715	4.553	2.950	2.064	1.398	1.457	1.396
Średnie	6.374	6.260	6.533	6.708	6.286	6.208	4.995	5.037	5.519	4.943	4.809
Policealne	1.054	1.255	1.419	1.450	1.305	1.343	1.424	1.495	1.403	1.483	1.094
Absolwenci ogółem	3.409	3.506	3.439	3.216	3.362	3.104	3.111	3.202	2.824	2.190	2.211
Zasadnicze zawodowe	1.946	1.923	1.582	1.319	1.286	1.383	1.342	1.296	1.208	349	518
Średnie	1.101	1.049	1.362	1.273	1.455	1.271	1.283	1.389	1.100	1.295	1.192
Policealne	362	534	495	624	621	450	486	517	516	546	501
Nauczyciele ogółem	956	943	851	869	798	760	637	574	x	x	x
Zasadnicze zawodowe	305	246	301	248	245	236	186	139	x	x	x
Średnie i policealne	651	697	550	621	553	524	451	435	x	x	x

Rys. 28. Uczniowie w szkołach podstawowych, gimnazjalnych, ogólnokształcących i zawodowych
Rok szkolny 2004/05



D. SZKOLNICTWO WYŻSZE

Najwięcej studentów studiuje na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika. Drugą pod względem ilości studiujących jest Wyższa Szkoła Bankowa trzecią Wyższa Szkoła Kultury Społecznej i Medialnej.

W latach 1990-2005 wzrosła liczba studentów zarówno na studiach dziennych jak i na studiach dla pracujących (wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych), co spowodowało przyrost liczby studentów ogółem o 27.868 osób (tj. o 302,7%). Od kilku lat mamy do czynienia już tylko z powolnym wzrostem. Liczba studentów na studiach wieczorowych i zaocznych rosła w analizowanym okresie zdecydowanie szybciej od przyrostu liczby studentów na studiach dziennych.

Studujący na studiach dziennych stanowili w roku akademickim 2005/06 52,5% ogółu studentów. W roku akademickim 1990/91 udział ten kształtował się na poziomie 72,9%. Studiujące w Toruniu kobiety stanowiły 64,6% ogółu studentów. W roku akademickim 2005/06 najliczniejszą grupę studentów stanowiła grupa ekonomia i administracja - 12.680 osób (34,2%), grupa humanistyczna - 5.958 osób (16,1%), grupa społeczna - 4.513 osób (12,2%) i grupa prawnicza - 3.630 osób (9,8%).

Przyrost liczby studentów skutkowałam wzrostem liczby absolwentów w latach kalendarzowych. W latach 1990-2005 nastąpił ponad siedmiokrotny przyrost liczby absolwentów ogółem, która wyniosła w 2005 roku 8.026 osób. W ostatnim z analizowanych lat akademickich liczba absolwentów była wyższa na studiach dziennych o 594 osoby (tj. 19,3%) w porównaniu z rokiem poprzednim, natomiast na studiach zaocznych i wieczorowych niższa o 356 osób (tj. 7,9%).

Od 1998 roku liczba absolwentów studiów dla pracujących stanowi większość ogółu absolwentów. W 2003 roku absolwenci studiów dziennych stanowili 45,8%, podczas gdy w 1990 roku udział ten wynosił 74,3%.

Kobiety stanowiły 71,4% ogólnej liczby absolwentów. W 2005 roku największa liczba absolwentów pochodziła z grupy ekonomii i administracji - 3.387 osób, czyli 42,2% ogólnej liczby absolwentów.

Liczba nauczycieli akademickich zatrudnionych na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w analizowanym okresie systematycznie rosła. W stosunku do 1990 roku przyrost liczby nauczycieli akademickich w 2003 roku wyniósł 376 osób (tj. 38,1%). Znaczący wzrost liczby nauczycieli w dwóch ostatnich latach wynika z włączenia w dniu 24.11.2004r. Akademii Medycznej im. L. Rydygiera w Bydgoszczy do Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu jako Collegium Medicum.

Tabl. 43. Studenci i absolwenci szkół wyższych

Wyszczególnienie	1990/91	1992/93	1996/97	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06
OGÓLEM											
Studenci	9.207	10.250	23.661	27.899	29.228	30.468	32.891	34.034	34.733	36.545	37.075
Absolwenci	1.067	1.431	2.856	4.166	5.386	6.236	6.128	7.333	7.087	7.602	8.026
STUDIA DZIENNE											
Studenci	6.709	7.544	11.054	12.938	13.716	14.749	16.472	17.745	18.510	19.538	19.475
Absolwenci	793	955	1.662	2.058	2.392	2.566	2.584	2.947	2.714	3.080	3.674
STUDIA DLA PRACUJĄCYCH											
Studenci	2.498	2.706	12.607	14.961	15.512	15.719	15.944	16.289	16.223	17.007	17.600
Absolwenci	274	476	1.194	2.108	2.994	3.670	3.544	4.386	4.373	4.522	4.166

Tabl. 44. Nauczyciele akademicy pełnozatrudnieni UMK

Wyszczególnienie	1990/91	1992/93	1996/97	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05*	2005/06*
Ogółem w tym:	987	1.042	1.128	1.187	1.218	1.253	1.301	1.329	1.363	1.879	1.870
- profesorowie	159	209	237	270	272	288	303	319	341	444	445
- docenci, adiunkci dr hab.	73	51	95	77	87	80	83	94	81	109	110
- pozostali	755	782	796	840	859	885	915	916	941	1.326	1.315

* w tym Collegium Medicum w Bydgoszczy

E. WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE

W 1992 roku odnotowano spadek liczby placówek wychowania przedszkolnego o ponad połowę (tj. o 43 placówki). Od tego czasu wielkość ta jest stabilna - w 2004 roku wyniosła 38 placówek. W ostatnim z analizowanych lat znacznie przyrosła liczba oddziałów przedszkolnych

Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych ulegała w latach 1990-2004 wahaniom. W roku szkolnym 2004/05 wzrosła po raz pierwszy od 1996 roku.

Skutkiem spadku ilości placówek wychowania przedszkolnego był spadek miejsc w przedszkolach - w 1992 roku o 1987 miejsc (tj. o 32,8%). Później liczba miejsc w przedszkolach uległa wahaniom, w 2005 roku spadła w porównaniu do roku poprzedniego o 191 (tj. o 4,5%) i wyniosła 4.069.

Skutkiem przedstawionych wyżej zmian był wzrost liczby dzieci przypadających na przedszkole z 97 w 1990 roku do 126 w roku 2005.

Tabl. 45. Wychowanie przedszkolne (stan w październiku)

Wyszczególnienie	1990/91	1992/93	1996/97	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05
PLACÓWKI										
Ogółem	84	41	36	37	39	39	39	38	38	47
Przedszkola	57	39	34	34	35	35	35	34	33	33
Oddziały przedszkolne	27	2	2	3	4	4	4	4	5	14
DZIECI										
Ogółem	7.605	4.940	5.226	5.070	5.012	4.932	4.698	4.677	4.627	4.709
Przedszkola	5.541	4.913	5.203	5.042	4.960	4.894	4.586	4.567	4.506	4.155
Oddziały przedszkolne	2.064	27	23	28	52	38	112	110	121	554
NAUCZYCIELE (pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni)										
Ogółem	581	309	360	373	394	394	328	318	x	x
Przedszkola	476	306	358	370	382	383	319	310	x	x
Oddziały przedszkolne	105	3	2	3	12	11	9*	8*	x	x
MIEJSCA W PRZEDSZKOLU (bez oddziałów przy szkole)										
Ogółem	6.053	4.066	4.096	4.318	4.311	4.381	4.240	4.128	4.260	4.069

OCHRONA ZDROWIA

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu i Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta.

2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.

3. Do zakładów cywilnej służby zdrowia zaliczono placówki nadzorowane przez Ministerstwo Zdrowia i Polityki Społecznej, samorząd terytorialny oraz inne placówki.

Na mocy ustawy z dnia 30.08.1991 r. (Dz. U. Nr 91, poz. 408 z póź. zm.) mogą być tworzone publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej.

Publiczny zakład opieki zdrowotnej - zakład utworzony przez: ministra lub centralny organ administracji rządowej, wojewodę lub jednostkę samorządu terytorialnego.

Niepubliczny zakład opieki zdrowotnej - zakład utworzony przez: kościół lub związek wyznaniowy, pracodawcę, fundację, związek zawodowy, samorząd zawodowy, stowarzyszenie, inną krajową lub zagraniczną osobę prawną lub fizyczną, a także spółkę nie mającą osobowości prawnej.

4. Dane dotyczące personelu służby zdrowia obejmują personel zatrudniony podstawowo (etatowo) w zakładach służby zdrowia udzielających świadczeń ludności. Dane o pracownikach medycznych nie obejmują osób, dla których głównym miejscem pracy są gabinety prywatne. Nie uwzględniony został personel medyczny zatrudniony m.in. w stacjach sanitarno-epidemiologicznych, w średnich szkołach medycznych, na stanowiskach administracyjnych, w Wydziałach Zdrowia i Polityki Społecznej.

5. Dane o łóżkach w zakładach służby zdrowia dotyczą łóżek rzeczywistych znajdujących się stale w salach dla chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

Do łóżek rzeczywistych nie zalicza się łóżek czasowo dostawionych. Dane o łóżkach w szpitalach ogólnych wykazano bez łóżek dla noworodków i wcześniaków.

Personel służby zdrowia

W latach 1990-2004 występowały wahania wielkości zatrudnienia we wszystkich grupach personelu służby zdrowia, poza grupą zawodową pielęgniarek, w której obserwowano coroczny przyrost zatrudnienia. W roku 2005 spadło zatrudnienie we wszystkich grupach zawodowych.

W stosunku do 1990 roku liczba lekarzy wzrosła o 37 (tj. o 6,9%), liczba pielęgniarek o 230 (tj. o 19,5%), a liczba położnych o 4 (tj. o 2,8%). Spadła zaś liczba lekarzy dentyków o 34 (tj. o 27,2%). Należy zauważyć istotny spadek liczby lekarzy w ostatnich dwóch latach.

W analizowanym okresie również liczba personelu służby zdrowia przypadająca na 10.000 mieszkańców ulegała wahanom. W stosunku do 2004 roku wskaźnik liczby lekarzy spadł o 3,8 osoby i wyniósł 27,6. Odwrotnością tego

wskaźnika jest liczba ludności przypadającej na jednego lekarza, która spadła z 376 osób w 1990 roku do 362 osób w 2005 roku.

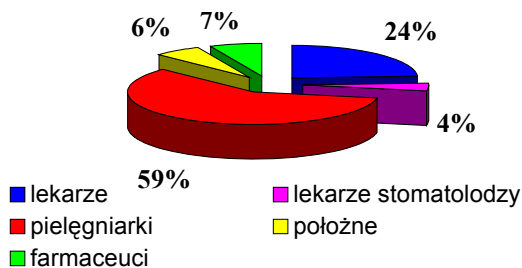
W stosunku do 1990 roku spadła liczba lekarzy dentyistów na 10.000 ludności - wyniosła w 2005 roku 4,4. Analogiczny wskaźnik dla grupy zawodowej pielęgniarek wzrósł od 1990 roku o 9,4 i stanowił 67,9. Wskaźnik liczby położnych na 10.000 mieszkańców zmieniał się w analizowanym okresie nieznacznie - w 2005 roku wyniósł 7,1.

Wszystkie wskaźniki dla Torunia w całym analizowanym okresie były korzystniejsze od wskaźników krajowych.

W strukturze personelu służby zdrowia dominują pielęgniarki. W stosunku do struktury personelu służby zdrowia z roku 1990 nie odnotowano zasadniczych zmian.

Rys. 29. Personel służby zdrowia

Stan w dniu 31 XII 2005 r.



Stacjonarna opieka zdrowotna

Obecnie w Toruniu funkcjonuje 5 szpitali: Szpital Miejski z Przychodnią Specjalistyczną, Wojewódzki Szpital Zespolony, Wojewódzki Szpital Dziecięcy, Wojewódzki Szpital Obserwacyjno-Zakaźny, MATOPAT Szpital Specjalistyczny Niepubliczny. Liczba szpitali wzrosła od 1990 roku o trzy.

Ostatnie dane dotyczące stacjonarnej opieki zdrowotnej pochodzą z 2003 roku. Liczba łóżek w szpitalach wyniosła wtedy 1.218 i wzrosła w porównaniu z rokiem 2002 o 10.

Liczba osób leczonych w szpitalach wzrosła w 2003 roku w porównaniu z rokiem poprzednim o 1.000 osób (tj. o 1,9%). Na 1 łóżko rzeczywiste przypadało w 2003 roku 45 leczonych.

W analizowanym okresie liczba dni pobytu chorych w szpitalu (osobodni leczenia) uległa obniżeniu. Od 1990 roku odnotowano spadek o 62,1 tys. osobodni. W liczbie osobodni uwzględniono również dni pobytu chorych w szpitalach na łóżkach czasowo dostawionych. Średni okres pobytu chorego w szpitalu (stosunek liczby osobodni do liczby leczonych w ciągu analizowanego okresu) wyniósł w 2003 roku 6,1 dni i skrócił się 0,3 dnia w stosunku do 2002 roku, ale aż o 5,9 dnia w porównaniu z rokiem 1990.

W ramach stacjonarnej opieki zdrowotnej w Toruniu działa również Wojewódzki Ośrodek Lecznictwa Psychiatrycznego.

Tabl. 46. Personel służby zdrowia (stan w dniu 31 XII)

Wyszczególnienie	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Lekarze	538	572	557	578	632	622	655	642	673	655	575
Lekarze dentyści	125	109	108	97	121	99	101	94	107	99	91
Pielęgniarki	1.182	1.176	1.205	1.237	1.297	1.313	1.336	1.393	1403	1.419	1.412
Położne	143	158	141	141	150	147	152	150	146	148	147
na 10.000 ludności											
Lekarze	26,6	28,3	27,3	28,2	30,7	30,4	31,9	30,5	32,2	31,4	27,6
Lekarze dentyści	6,2	5,4	5,3	4,7	5,9	4,8	4,9	4,5	5,1	4,8	4,4
Pielęgniarki	58,5	58,3	59,1	60,3	62,9	64,3	65,0	66,1	67,1	68,1	67,9
Położne	7,1	7,8	6,9	6,9	7,3	7,2	7,4	7,1	7,0	7,1	7,1

Tabl. 47. Zakłady stacjonarnej opieki zdrowotnej

Wyszczególnienie	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2001	2002	2003
Szpitala	2	4	5	5	4	4	5	5	5
Łóżka w szpitalach	1.309	1.355	1.353	1.333	1.271	1.251	1.223	1.208	1218
Liczba ludności na 1 łóżko	154	149	151	154	162	163	168	174	172
LECZENI W SZPITALACH (w tysiącach)									
Bez ruchu międzyoddziałowego	36,0	37,9	44,5	45,8	40,9	46,6	48,5	53,8	54,8
Osobodni leczenia	396,3	368,6	378,2	353,9	339,8	353,2	342,2	344,7	334,2

Ambulatoryjna opieka zdrowotna

Lecznictwo ambulatoryjne w Toruniu realizowane było w 2003 roku w 100 zakładach: w 63 przychodniach i w ramach 37 praktyk lekarskich, działających na podstawie umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Liczba porad udzielonych ogółem w 2005 roku (łącznie z poradami lekarzy dentystów) wyniosła 2.050,0 tys.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca w Toruniu udzielono 10 porad lekarskich. W Polsce w 2002 roku w przeliczeniu na 1 mieszkańca udzielono 6 porad.

Apteki

Od 1990 roku liczba aptek wzrosła o 39 placówek (tj. o 170%). Apteki prywatne stanowiły 98% ogólnej liczby aptek.

W wyniku wzrostu liczby aptek spadła liczba ludności przypadającej na 1 aptekę. Liczba ludności na 1 aptekę w 2005 roku wyniosła 3,4 tys. i spadła w porównaniu z rokiem 1990 o 5,4 tys. (tj. o 61,4%).

Tabl. 48. Ambulatoryjna opieka zdrowotna

Wyszczególnienie	1994	1998	Wyszczególnienie	1999	2001	2002	2003	2004	2005
ZAKŁADY (przychodnie) stan w dniu 31.XII									
- rejonowe	15	15	- ogólne	30	31	39	55	47	49
- specjalistyczne	11	14	- służby medycyny pracy	16	10	8	14	13	14
- spółdzielcze	2	2	- spółdzielcze	1	1	-	-	-	-
- rehabilitacyjne	3	2	- rehabilitacyjne	2	2	-	-	-	-
- akademicka	1	1	- akademicka	1	1	-	-	-	-
X	-	-	- poradnie	11	13	15	x	x	x
-	-	-	- praktyki lekarskie*	30	35	43	48	35	37
- PKP	5	4	-	-	-	-	-	-	-

*) działające na podstawie umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia

Tabl. 48. Ambulatoryjna opieka zdrowotna (c.d.)

Wyszczególnienie	1994	1998	Wyszczególnienie	1999	2001	2002	2003	2004	2005
PORADY UDZIELONE W PRZYCHODNIACH (w tysiącach)									
- rejonowe	623,6	702,1	- ogólne	1.101,3	1.044,6	1.365,2	1.580,8	1677,1	1828,5
- specjalistyczne	358,3	522,9	- służby medycyny	326,9	105,7	76,6	79,3	87,0	170,1
- spółdzielcze	21,6	10,6	- spółdzielcze	10,6	6,5	-	-	-	-
- rehabilitacyjne	15,7	4,5	- rehabilitacyjne	3,5	2,2	-	-	-	-
- akademicka	38,8	48,9	- akademicka	55,3	70,5	-	-	-	-
-	-	-	- pozostałe	204,3	248,8	-	-	-	-
-	-	-	- poradnie	188,2	210,3	199,8	x	x	x
-	-	-	- praktyki lekarskie	76,4	120,4	159,5	161,3	147,0	221,3
- PKP	93,6	89,5	-	-	-	-	-	-	-

Żłobki

Funkcję opiekuńczo-wychowawczą dla najmłodszych dzieci sprawują w Toruniu żłobki miejskie. Ich liczba od 1993 roku, kiedy to odnotowano spadek o 8 placówek (tj. o 66,7%), do 1999 roku nie zmieniła się. W roku 2000 liczba żłobków zmniejszyła się do trzech (o 1 placówkę) i nie zmieniła się do roku 2005.

Skutkiem spadku liczby placówek było zmniejszenie liczby miejsc rzeczywistych w żłobkach w stosunku do 1990 roku o 460 (tj. o 67,7%).

Liczba dzieci przebywających w żłobkach ulega wahaniom. W 2005 roku w żłobkach przebywało 445 dzieci.

Tabl. 49. Apteki

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	1990	1992	1994	1996	1998	1999	2000	2002	2003	2004	2005
Apteki	23	32	34	38	44	50	53	60	61	59	62
- w tym prywatne	-	-	-	-	-	46	50	57	60	-	61
Liczba ludności w tys. na 1	8,8	6,3	6,0	5,4	4,7	4,1	3,9	3,5	3,4	3,5	3,4

Tabl. 50. Żłobki

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	1990	1992	1993	1996	1998	1999	2000	2002	2003	2004	2005
Żłobki	12	6	4	4	4	4	3	3	3	3	3
Miejsca rzeczywiste	680	400	280	280	285	285	235	235	235	220	220
Dzieci przebywające	-	649	492	525	563	518	460	423	391	425	445

Statystyczna ocena stanu zdrowia mieszkańców

Do oceny wykorzystano negatywne mierniki zdrowia - umieralność, chorobowość i zachorowalność. Prezentowane w materiale dane pochodzą z opracowań Kujawsko-Pomorskiego Centrum Zdrowia Publicznego w Bydgoszczy.

Zestawienie danych do 2002r. włącznie nie obejmuje praktyk zawodów medycznych udzielających świadczeń zdrowotnych w ramach środków niepublicznych. Zestawienia danych za rok 2005 dokonano w oparciu o dane publicznych i niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej, indywidualnych i grupowych praktyk udzielających świadczeń zdrowotnych bez względu na źródło finansowania tych świadczeń.

Tabl. 51. Zgony wg głównych przyczyn (wybranych grup chorób) i współczynnik zgonów w przeliczeniu na 100 tys. ludności w Toruniu

Rok	Zgony ogółem		Choroby układu krążenia		Nowotwory		Choroby układu oddechowego		Choroby układu trawiennego	
	Liczba	wsp.	Liczba	wsp.	Liczba	wsp.	Liczba	wsp.	Liczba	wsp.
1999	1746	871,8	718	358,5	489	244,2	139	69,4	69	34,5
2000	1703	848,6	675	336,4	490	244,2	118	58,8	72	35,9
2002	1663	806,0	677	328,1	494	239,4	83	40,2	70	33,9
2003	1760	856,0	713	346,8	553	269,0	91	44,3	60	29,2
2004	1661	812,0	678	331,4	513	250,8	89	43,5	57	27,9

Podstawowymi przyczynami zgonów w Toruniu, tak jak w woj. kujawsko-pomorskim i Polsce, są choroby układu krążenia, stanowiące ponad 40% oraz nowotwory stanowiące ok. 30% ogółu przyczyn.

W chorobach układu krążenia dominują zgony z powodu miażdżycy, choroby niedokrwiennej serca, zawału serca oraz chorób naczyń mózgowych. Wśród nowotworów przodują umiejscowione w obrębie narządów oddechowych (oskrzela i płuca), narządów trawiennych (żołądek, jelito grube, trzustka) oraz piersi i narządów płciowych kobiet.

Tabl. 52. Dane o stanie zdrowia osób w wieku 19 lat i więcej, u których stwierdzono schorzenie będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w Toruniu

Rozpoznanie	2001	2002	2003	2004	2005
Nowotwory	780	1.042	1.020	1.312	1.286
Gruźlica	75	91	87	122	103
Choroby tarczycy	1.822	2.236	2.334	2.833	2.809
Cukrzyca	3.274	4.967	4.176	5.576	5.339
Niedokrwistość	1.140	1.223	1.040	1.448	1.443
Choroby obwodowego układu nerwowego	3.886	3.761	4.116	4.790	5.002
Choroby układu krążenia w tym:	19.961	26.355	25.517	29.467	28.553
- przewlekła choroba reumatyczna	1.610	1.616	1.460	1.498	1.589
- choroba nadciśnieniowa	9.576	13.279	13.664	16.791	16.253
- choroby naczyń mózgowych	1.835	2.283	1.606	1.784	1.536
- niedokrwienne choroba serca	6.242	8.323	7.927	9.242	9.468
Przewlekły nieżyt oskrzeli	2.683	3.442	4.363	4.496	4.497
Przewlekłe choroby układu trawiennego	3.843	4.510	4.808	5.199	5.041
Choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	7.268	8.247	8.252	9.626	9.029
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagający opieki czynnej	2.153	3.229	2.287	2.383	3.457
Ogółem	41.378	54.655	49.750	59.760	58.223

W 2005r. pod opieką lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej było 58.223 osoby w wieku 19 lat i więcej, u których stwierdzono schorzenia. Po raz pierwszy stwierdzono schorzenie u 6.463 osób.

Podobnie jak w latach poprzednich najczęstszymi problemami zdrowotnymi były choroby układu krążenia. Znaczącą grupę pacjentów stanowią osoby leczące się z powodu cukrzycy, chorób układu mięśniowo - kostnego i tkanki łącznej, przewlekłych chorób układu trawiennego, przewlekłego nieżytu oskrzeli.

Tabl. 53. Chorobowość szpitalna

Leczeni	2003r.			2004r.		
	Razem	Kobiety	Mężczyźni	Razem	Kobiety	Mężczyźni
Województwo kujawsko-pomorskie						
Liczby bezwzględne	337.480	188.539	148.941	334.608	185.095	149.513
Współczynnik 10 tys. mieszkańców	1.629,9	1.763,0	1.487,8	1.616,3	1.731,0	1.493,8
Toruń						
Liczby bezwzględne	33.191	19.261	13.930	32.531	18.494	14.037
Współczynnik 10 tys. mieszkańców	1.614,3	1.760,2	1.448,3	1.590,3	1.697,5	1.468,1

Tabl. 54. Najczęstsze przyczyny pobytu mieszkańców Torunia w szpitalach województwa kujawsko-pomorskiego

Przyczyna hospitalizacji	Liczby bezwzględne		Współczynnik hospitalizacji na 10 tys.	
	2003r.	2004r.	2003r.	2004r.
Choroby układu krążenia w tym:	4.882	4.627	237,4	226,2
Choroba niedokrwienna serca	1.692	1.727	82,3	84,4
Choroba nadciśnieniowa	456	312	22,2	15,3
Nowotwory złośliwe	3.287	2.878	159,9	140,7
Choroby układu trawiennego	3.061	2.894	148,9	141,5
Choroby układu oddechowego	3.030	2.895	147,4	141,5
Choroby układu moczowo-płciowego	3.169	3.087	154,1	150,9
Urazy, zatrucia i inne skutki działania czynników zewnętrznych	2.644	2.650	128,6	129,5
Niektóre choroby zakaźne i pasożytnicze	1.544	2.054	75,1	100,4
Choroby układu nerwowego	571	462	27,8	22,6

Dane dotyczące struktury hospitalizacji mieszkańców województwa gromadzi i opracowuje Kujawsko-Pomorskie Centrum Zdrowia Publicznego w oparciu o Kartę Statystyczną Szpitala Ogólną Mz/Szp-11 - 100 % kart.

W roku 2004 w szpitalach ogólnych województwa kujawsko-pomorskiego hospitalizowano 32.531 mieszkańców Torunia, tj. 1.590,3 osób na 10 tys. mieszkańców miasta. Analogiczny współczynnik hospitalizacji mieszkańców woj. kujawsko - pomorskiego był nieznacznie wyższy i wyniósł 1.616,3.

Tabl. 55. Zapadalność na niektóre choroby zakaźne w 2005r.

Jednostka chorobowa	Województwo kujawsko-pomorskie		Toruń	
	Liczby bezwzględne	Wskaźnik na 100 tys. ludności	Liczby bezwzględne	Wskaźnik na 100 tys. ludności
Salmonellozy-zatrucia pokarmowe	1.373	66,4	166	79,8
Ospa wietrzna	11.214	542,3	1172	563,5
Różyczka	731	35,4	63	30,3
Wirusowe zapalenie wątroby				
typu A	2	0,1	-	-
typu B	126	6,1	17	8,1
typu C	221	10,7	32	15,4
typu B+C	9	0,4	1	0,5
Szczepienia p/wścieklicznie osób pokąsanych	379	18,3	48	23
Świnka	7.687	371,8	110	53

W 2005r. zarejestrowano w Toruniu najwięcej zachorowań z powodu ospy wietrznej oraz ostrych zatruc pokarmowych o etiologii salmonellowej. Zanotowano również wzrost zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C.

POMOC SPOŁECZNA

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje w Toruniu Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, który jest jednostką organizacyjną Gminy Miasta Toruń, powołaną do realizacji zadań określonych przez ustawę o pomocy społecznej i inne ustawy.

Celem Pomocy społecznej jest umożliwienie rodzinom i osobom przezwyciężenia niekorzystnych dla nich sytuacji życiowych, których nie są oni w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Zadania realizowane są poprzez wykwalifikowaną kadrę pracowników socjalnych.

Osoby i rodziny korzystające z Pomocy społecznej, poza trudną sytuacją materialną, dotknięte są różnymi dysfunkcjami jak: bezrobocie, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych zwłaszcza w rodzinach wielodzietnych i niepełnych, sieroctwo, potrzeba ochrony macierzyństwa, samotność osób starych, różnego rodzaju patologie i trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego.

W roku 2005 pracownicy socjalni Działu Pomocy Środowiskowej sporządzili 16.104 wywiady środowiskowe dotyczące przyznania pomocy. W przypadkach podjęte zostały działania w postaci pracy socjalnej, która dotyczyła osób. Łącznie pomocą w formie zadań własnych, zleconych i zadań powiatu objęto 6240 rodzin, którym przyznano świadczenie w formie decyzji, na ogólną liczbę 14.213 osób w tych rodzinach.

Dział Pomocy Środowiskowej wydał łącznie 30.040 decyzji administracyjnych, z czego 27.960 pozytywnych. Najwięcej rodzin, otrzymujących pomoc, to rodziny których głównym powodem trudnej sytuacji życiowej było bezrobocie. Ten czynnik występował w 3.615 przypadkach rodzin i dotyczył 9.670 osób. Równie istotną przyczyną trudnej sytuacji życiowej była bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Dotyczyła ona 1.755 rodzinna ogólną liczbę 5.829 osób. Ważnym problemem jest także niepełnosprawność, która występuje w 1.798 rodzinach (4.102 osoby).

W 2005 roku z pomocy finansowej Ośrodka skorzystało 219 bezdomnych. Ogólną liczbę bezdomnych na terenie Torunia ocenia się na około 400 osób. Jest ona jednak zmienna w zależności od pory roku oraz sytuacji na rynku pracy.

Miejski Ośrodek Pomocy rodzinie w 2005 roku zapewnił dożywienie w postaci gorącego posiłku 2.495 dzieciom w 50 szkołach. W roku 2005 MOPR w Toruniu organizował i koordynował akcję wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin zagrożonych patologią społeczną, a w szczególności problemem alkoholowym. Z takiego wypoczynku w roku 2005 skorzystało 592 dzieci, których udział był finansowany ze środków Gminy Miasta Toruń.

Dział Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego pracuje ze środowiskami szczególnie trudnymi, niewydolnymi wychowawczo, najczęściej dotkniętymi zjawiskami przemocy wiązanych z problemem alkoholizmu w rodzinie. W roku 2005 pracownicy Działu Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego podjęli 2.519 działań w związku ze zgłaszanymi sytuacjami

kryzysowymi. Realizowane w ramach terapii działania miały m.in. charakter rozmów indywidualnych, konsultacji, terapii, wizyt w środowisku zamieszkania podopiecznych, kontaktów z różnymi instytucjami pomocowymi. Liczba korzystających z poradnictwa specjalistycznego wyniosła 1.053 środowiska i 2.378 środowiska z problemem bezrobocia, w tym długoterminową opieką należało otoczyć 517 rodzin.

Dział Pomocy Dziecku i Rodzinie, utworzony w 1999 roku, zajmuje się: organizowaniem opieki dzieciom pozbawionym jej całkowicie lub częściowo poprzez umieszczanie ich w rodzinach zastępczych lub innych zastępczych formach opieki i wychowania rodzinnego oraz pomocą w integracji ze środowiskiem osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, resocjalizacyjne, zakłady dla nieletnich i rodziny zastępcze. Celem realizowania Pomocy w formie Rodzin Zastępczych jest sprawowanie nad nim opieki i wychowania, w przypadku, gdy rodzice nie spełniają swojej funkcji. W 2005 roku funkcjonowało 316 rodzin zastępczych, w których umieszczono 412 dzieci, w tym 57 niepełnosprawnych. W 2005 roku usamodzielnione zostały 23 osoby opuszczające rodziny zastępcze. Osoby te będą otrzymywały pomoc na kontynuowanie nauki, przez czas jej trwania, nie dłużej jednak niż do 25 roku życia. W chwili obecnej MOPR prowadzi 9 niespokrewnionych zawodowych rodzin zastępczych - w roku 2005 podpisano 5 umów. Ich zadaniem jest organizowanie opieki nad dzieckiem w warunkach zbliżonych do rodziny naturalnej i ochrona dzieci przed umieszczeniem ich w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Dział Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych zajmuje się realizacją zadań dotyczących rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, która finansowana jest z Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych.

Formy Pomocy realizowanej przez MOPR, to w szczególności dofinansowywanie: warsztatów terapii zajęciowej, uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny oraz sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Na terenie Gminy Miasta Toruń funkcjonuje Dzienny Dom Pomocy Społecznej dla 70 osób, który zapewnia całodzienny pobyt wraz z wyżywieniem, podstawowe świadczenia opiekuńcze, zdrowotne i rekreacyjno-kulturalne. W 2005 roku wydano łącznie 79 decyzji w sprawie skierowania do Dziennego Domu Pomocy Społecznej.

Miejskie Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn dysponuje 42 miejscami noclegowymi. Celem tej jednostki jest zapewnienie schronienia osobom pozbawionym dachu nad głową, zapewnienie jednego gorącego posiłku, opieki pielęgniarskiej, opiekuńczo-wychowawczej oraz praca socjalną. W porze zimowej do schroniska przyjmowane są wszystkie osoby bezdomne. W 2005 roku ze schroniska skorzystało ogółem 334 osoby, z tego 142 opuściły schronisko w wyniku usamodzielnienia się całkowitego lub częściowego.

Środowiskowy Dom Samopomocy „Caritas”, świadczy usługi w zakresie Pomocy osobom ze schorzeniami psychicznymi. Jest to placówka dziennego pobytu. Dom dysponuje 25 miejscami.

Środowiskowy Dom Samopomocy im. Brata Alberta zajmuje się świadczeniem Pomocy niepełnosprawnym intelektualnie. Placówka liczy 36 miejsc.

W roku 2005 Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie rozpoczął realizację projektów „Nowe metody wspierania grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w pracy socjalnej” oraz „Przygotowanie bezrobotnych kobiet z Torunia do powrotu na rynek pracy”. Projekty są finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Gminę Miasta Toruń.

Głównym celem pierwszego projektu jest wypracowanie nowej formy pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym w Toruniu. W tym celu pracownicy MOPR biorą udział w cyklu szkoleń z zakresu pracy Metodą Centrum Aktywności Lokalnej oraz pracy ze społecznością lokalną. Drugi projekt zakłada przygotowanie bezrobotnych kobiet z Torunia do powrotu na rynek pracy. Dla osiągnięcia celu konieczne jest przeprowadzenie działań inicjujących zmianę postaw beneficjentów ostatecznych. W projekcie bierze udział 40 kobiet, powyżej 35 roku życia, które korzystają ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Toruniu, a także są zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotne.

KULTURA

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu oraz informacji Wydziału Kultury Urzędu Miasta.
2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.
3. Stan księgozbioru w bibliotekach wykazany jest w woluminach (tomach). Do księgozbioru zaliczono druki zwarte (tj. książki i broszury) oraz gazety i czasopiśma.
4. Muzea - dane dotyczą Muzeum Ziemi UMK oraz muzeów podległych samorządowi wojewódzkiemu i gminnemu.

Biblioteki

Biblioteki działające w mieście to m.in.: Biblioteka Główna Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Wojewódzka Biblioteka Publiczna - Książnica Kopernikańska, Ośrodek Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych, Biblioteka Pedagogiczna. Biblioteka Uniwersytecka od 1947 r. otrzymuje egzemplarz obowiązkowy druków wydanych w Polsce.

Biblioteki publiczne

Liczba placówek bibliotecznych (bibliotek, filii i punktów bibliotecznych) w porównaniu do 2004 roku spadła o 1. Księgozbiór bibliotek ulegał wahaniom. Od 1990 roku liczba woluminów spadła o 67,6 tys. (tj. o 7,8%). W porównaniu do 2004 roku liczba woluminów wzrosła o 21,1 tys.

Liczba wypożyczeń ulega wahaniom. W 2005 roku wypożyczono o 106,9 tys. woluminów mniej niż w roku 2002 (tj. o 12,2%).

Teatry, instytucje muzyczne

W Toruniu istnieją obecnie dwie samorządowe instytucje teatralne - wojewódzki Teatr im. Wilama Horzycy oraz gminny Teatr „Baj Pomorski”. Działa również samorządowa muzyczna instytucja kultury podległa samorządowi gminnemu - Toruńska Orkiestra Kameralna.

Ofertę kulturalną wzbogacają instytucje prywatne: Orkiestra Kameralna „Multikamerata”, Teatr „Zaczarowany Świat”, Teatr „Vaska”, Plastyczny Teatr Symbolu, działający w ramach Polskiego Stowarzyszenia „Signum”, Teatr „Wicz””. Ponadto w ramach statutowej działalności domów kultury i szkół działają między innymi Scena Młodych STUDIO „P” przy Młodzieżowym Domu Kultury oraz Teatr „Maska” przy Szkole Podstawowej nr 28.

W roku 2005 w obchodzącym 60-lecie Teatrze „Baj Pomorski” zrealizowano dwie duże premiery teatralne. Wystawiono 304 spektakle dla 98.841 widzów. Działania artystyczne połączone są z zadaniami edukacyjnymi. W 2004 roku uruchomiono inicjatywę „Scena Teatru Dziecięcego”, która ma na celu kształcenie umiejętności scenicznych i rozwijanie talentów najmłodszych dzieci. W 2005 r. zainicjowany został projekt dla nauczycieli - „W świecie teatru” stwarzający możliwość nawiązania bliskiej relacji z nauczycielami włączającymi teatr w proces edukacji dzieci i młodzieży.

Tabl. 56. Biblioteki publiczne

Wyszczególnienie	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Placówki biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	54	38	44	50	53	44	45	43	45	46	45
Liczba ludności na 1 placówkę	3.745	5.311	4.633	4.102	3.682	4.644	4.564	4.900	4.643	4.528	4.622
w tysiącach											
Księgozbiór (liczba woluminów)	863,4	886,3	851,4	823,4	812,2	796,8	786,1	786,3	774,4	774,7	795,8
Czytelnicy (zarejestrowani w ciągu roku)	37,6	38,2	41,0	41,5	42,6	41,2	43,0	45,1	43,8	44,1	40,0
Wypożyczenia w ciągu roku (liczba woluminów)	792,2	733,7	898,9	876,2	781,8	791,0	835,1	895,5	876,8	874,7	767,8
na 1000 ludności											
Księgozbiór	4.270	4.392	4.177	4.014	3.938	3.899	3.827	3.732	3.706	3.719	3.826
Czytelnicy (zarejestrowani w ciągu roku)	186	189	202	203	206	202	209	214	210	212	192
Wypożyczenia w ciągu roku	3.915	3.637	4.412	4.272	3.791	3.871	4.066	4.240	4.197	4.198	3.691

Tabl. 57. Muzea, kina

Wyszczególnienie	1990	1994	1996	1998	2000	2002	2003	2004	2005
Muzea (stan w dniu 31 XII)	2	2	2	3	3	3	3	3	3
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	322,7	213,8	192,4	237,9	198,4	146,7	161,0	158,2	154,7
- w tym młodzież szkolna	209,0	75,3	92,2	136,7	109,3	73,3	24,1	21,9	19,3
Kina (stan w dniu 31 XII)	7	3	3	3	3	4	4	2	3
Seanse	3.454	3.475	3.410	6.912	4.895	4.984	6.173	5.017	18.595
Widzowie w tys.	214,5	155,8	182,6	165,8	208,1	271,1	293,1	249,1	344,1

Potwierdzeniem doniosłości dorobku teatralnego jest udział Teatru w polskich i międzynarodowych festiwalach teatrów lalkowych. „Baj Pomorski” jest też organizatorem corocznych Międzynarodowych Toruńskich Spotkań Teatrów Lalek. W 2005 roku rozpoczęła się rozbudowa i modernizacja budynku teatru.

Toruńska Orkiestra Kameralna (obecnie Toruńska Orkiestra Symfoniczna) zrealizowała w 2005 roku 77 koncertów, w tym 71 w Toruniu. Wykonano 40 koncertów pełnego składu orkiestry oraz 37 koncertów kameralnych i recitali. TOK jest organizatorem Międzynarodowego Letniego Festiwalu „Toruń - Muzyka i Architektura” uznawanego za najważniejszą w regionie letnią imprezę kulturalną prezentującą muzykę poważną (19 koncertów w 9 zabytkowych miejscach toruńskiej Starówki, wykonawcy z 6 krajów). Orkiestra była również współorganizatorem trzech koncertów międzynarodowej orkiestry barokowej Arte Dei Suonatori w ramach festiwalu „Muzyka dawna - Persona grata”.

Muzea, kina, planetarium

W mieście działają trzy placówki muzealne: Muzeum Okręgowe (podległe samorządowi gminnemu), Muzeum Etnograficzne (podległe samorządowi wojewódzkiemu) oraz Muzeum Ziemi UMK.

W skład Muzeum Okręgowego wchodzi: Ratusz Staromiejski, Kamienica Mieszczańska (Dom Kopernika), Kamienica pod Gwiazdą, Dom Eskenów, spichrze, teren ruin Zamku Krzyżackiego. Od 2003 roku Muzeum Okręgowe posiada nową placówkę muzealną - Muzeum Podróżników im. Tony Halika.

W 2005 roku udostępniono publiczności 41 wystaw czasowych w salach Muzeum oraz 4 ekspozycje organizowane na zewnątrz. Ekspozycje Muzeum Okręgowego w Toruniu zwiedziło 127. 788 osób. W 431 zajęciach muzealnych uczestniczyły 9.054 osoby.

Muzeum Okręgowe w Toruniu brało udział w konkursie SYBILLA 2004 na wydarzenie muzealne roku i otrzymało III nagrodę za wystawę pt. „Zegary sprzed lat”. Muzeum zorganizowało także wiele konkursów w tym: Ogólnopolski Konkurs Plastyczny dla Dzieci i Młodzieży „Moja przygoda w Muzeum” oraz Ogólnopolski Konkurs „Muzealne Spotkania z Fotografacją”.

W skład Muzeum Etnograficznego wchodzi: budynek Arsenалу, Park Etnograficzny wraz z budynkami i amfiteatrem, Skansen w Kaszczorku.

W latach 1990 - 2005 liczba wystaw organizowanych przez muzea z terenu województwa, podobnie jak liczba zwiedzających, ulegała wahanom. Wskaźnik zwiedzających wystawy i muzea (bez zwiedzających wystawy objazdowe) na 1000 ludności spadł z 1.596 osób w 1990 roku do 744 w 2005 roku przy średniej krajowej 484 osoby.

W latach 1990 - 2004 roku liczba kin spadła o 5 (tj. o 71,4%). W 2005 roku otwarto w Toruniu pierwsze kino wielosalowe, co wielokrotnie liczbę seansów, zwiększyło liczbę widzów, jednak zmniejszyło średnią liczbę widzów na seans do 19, przy wskaźniku krajowym wynoszącym 26.

Liczba miejsc na widowni na 1000 mieszkańców przewyższa wskaźnik krajowy (13,4 wobec 9,8), podobnie liczba widzów na 1000 ludności (1.654 wobec 1.043).

W 2005 roku w Toruniu funkcjonowały następujące kina: Ciemna City, Toruńskie Centrum Filmowe „Orzeł” i „Nasze Kino” oraz nie wykazywane w sprawozdawczości statystycznej Studenckie Kino „Niebieski Kocyk”.

Pócz wymienionych wyżej instytucji kultury, w Toruniu działają również domy, ośrodki i kluby kultury, galerie sztuki, stowarzyszenia kulturalne, związki twórcze i fundacje kultury. Cztery z nich są prowadzone przez gminę: Młodzieżowy Dom Kultury, Ognisko Pracy Pozaszkolnej Dom Harcerza, Dom Muz i Centrum Kultury Dwór Artusa.

W roku 2005 w Centrum Kultury „Dwór Artusa” odbyło się 106 imprez w tym: 56 koncertów, 4 spektakle teatralne, 30 spotkań, 16 wystaw. W salach Dworu Artusa występowały znane osobowości ze świata muzyki poważnej, jazzu, bluesa, popu, kabaretu a także teatru, filmu, malarstwa, fotografii. W 2005 roku Centrum Kultury obchodziło 10 – lecie działalności.

Od 1994 roku działa toruńskie Planetarium im. W. Dzierwskiego. Cieszy się ono dużą frekwencją turystyczną, szczególnie w okresie maj - czerwiec. Poza sezonem turystycznym odwiedzane jest przez uczniów i nauczycieli, ze względu na swoją bogatą ofertę edukacyjną, wspomagającą nauczanie przedmiotów przyrodniczych. Od lipca 2005 roku udostępniona zwiedzającym jest Sala Orbitarium. Jest to nowy, oryginalny toruński pomysł na popularyzację kosmosu. Podstawą jego realizacji była misja sondy Cassini, której najważniejszym celem było zbadać Saturna, jego satelitów oraz zrzucenie lądownika o nazwie Huygens na największym z księżyców planety – Tytanie. 14 stycznia 2005 roku, kiedy miało miejsce lądowanie, Program 1 TVP przekazywał relację na żywo, a studiem telewizyjnym była właśnie sala Orbitarium. Już ponad 1,7 miliona widzów obejrzało przygotowane przez planetarium projekcje. W roku 2005 liczba odwiedzających wyniosła 151.626 osób.

W mieście odbywa się wiele imprez o charakterze międzynarodowym, ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym. Poza wcześniej wymienionymi są to między innymi: Międzynarodowy Festiwal Teatralny „Kontakt”, Festiwal Teatralny „Bulwar”, Festiwal Muzyki i Sztuki Krajów Bałtyckich „Probaltica”, Międzynarodowy Festiwal Ekumeniczny „Song of Song's”, Międzynarodowe Spotkania Kapel Ludowych, „Koncerty Pod Gwiazdami”, Toruński Offowy Festiwal Filmowy TOFFI, Festiwal Blues Meeting oraz zainicjowane w 2004 roku Międzynarodowy Festiwal Toruń Harmonica Top i Ogólnopolski Konkurs na Rysunek Satyryczno-Humorystyczny.

Na trwałe do imprez kulturalnych wpisał się organizowany przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Urząd Miasta Torunia oraz Towarzystwo Naukowe w Toruniu „Toruński Festiwal Nauki i Sztuki” popularyzujący naukę, a także sztukę wśród mieszkańców Torunia i regionu.

MIEJSCA NOCLEGOWE

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu.

2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.

3. Do obiektów noclegowych turystyki zaliczono: hotele i inne obiekty wykorzystywane dla turystyki.

4. Dane o obiektach i miejscach noclegowych wykazano według stanu w dniu 31 XII. Dotyczą miejsc całorocznych i sezonowych.

5. Stopień wykorzystania obiektów noclegowych obejmuje dla hoteli, stopień wykorzystania pokoi, a dla pozostałych obiektów - stopień wykorzystania miejsc noclegowych.

Obiekty i miejsca noclegowe

Liczba obiektów noclegowych turystyki w porównaniu z 2004 rokiem zwiększyła się o jeden hotel.

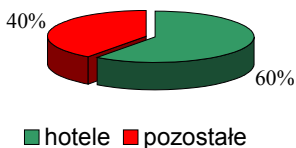
Wahaniom ulegała liczba miejsc noclegowych. W porównaniu z 2004 rokiem liczba miejsc noclegowych ogółem wzrosła o 319 (tj. o 18%). Miejsca całoroczne zwiększyły swój udział do 91,7% ogółu miejsc noclegowych.

Liczba korzystających z noclegów była w 2005 roku najwyższa w całym analizowanym okresie. W stosunku do 2004 roku wzrosła o 21,8 tys., tj. 15,8%

Tabl. 58. Obiekty noclegowe turystyki

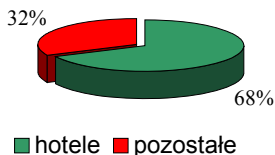
Lata	Obiekty (stan w dniu 31 XII)	Miejsca noclegowe ogółem	Miejsca noclegowe całoroczne	Korzystający z noclegów w tys.
1990	16	1.666	1.006	85,6
1992	14	1.330	728	70,9
1994	14	1.507	750	78,0
1996	19	2.048	1.291	84,4
1998	29	2.122	1.312	116,3
2000	20	1.746	1.094	107,4
2002	26	1.729	1.322	124,7
2003	27	1.832	1.427	121,4
2004	29	1.775	1.606	138,0
2005	30	2.094	1.920	159,8

Rys. 30. Obiekty noclegowe turystyki
Stan w dniu 31 XII 2005r.



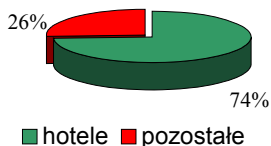
W strukturze bazy noclegowej dominowały hotele stanowiące 60% liczby obiektów ogółem.

Rys. 31. Miejsca noclegowe turystyki - ogółem
Stan w dniu 31 XII 2005r.



Udział miejsc noclegowych w hotelach, w ogólnej liczbie miejsc noclegowych wyniósł 68%. Natomiast w przypadku miejsc noclegowych całorocznych hotele miały 74,2% udziału.

Rys. 32. Miejsca noclegowe turystyki - całoroczne
Stan w dniu 31 XII 2005r.



W 2005 roku najwięcej turystów skorzystało z noclegów w hotelach - 80,4%. Wskaźnik ten był jeszcze wyższy dla turystów zagranicznych - 85,9%.

SPORT I REKREACJA

W mieście funkcjonują instytucje i stowarzyszenia oraz kluby sportowe statutowo zajmujące się rekreacją, kulturą fizyczną i sportem.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji zarządza: sztucznym lodowiskiem „Tor-Tor” pełniącym również rolę hali widowiskowo - sportowej wraz z widownią do 3 tys. miejsc i wypożyczalnią łyżew, stadionem sportowym przy ul. Bema 23 oraz skate - parkiem; hotelem „Wodnik”, odkrytym basenem, halą sportową „Olimpijczyk” posiadającą 2 sale gimnastyczne o łącznej powierzchni 1.600 m² ; campingiem „Tramp” (81 miejsc noclegowych w domkach, pole carawaningowe na 90 stanowisk, pole namiotowe na około 120 namiotów, bar); krytą pływalnią (basen 25 m, basen do nauki pływania, wieża do skoków, siłownia, sauna, solarium, hydromasaż oraz niewielkim hotelem).

Potencjał sportowy Torunia to ok. 150 organizacji sportowych, w tym współpracujących i wspieranych przez Miasto 110 stowarzyszeń, 46 dyscyplin, prawie 3.500 zawodników - dzieci i młodzieży.

Pozycję, jaką osiągnął toruński sport młodzieżowy na ogólnopolskiej mapie określa klasyfikacja opracowana przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu, a mianowicie na 826 sklasyfikowanych gmin - Toruń zajął 15 miejsce z 1.646 pkt.

Najwięcej punktów dla Torunia uzyskały między innymi kluby sportowe: Pacific - kolarstwo, AZS - wioślarstwo, TKG „Olimpijczyk” - akrobatyka sportowa, TKS-T „Budowlani” szermierka, MKS „Błyskawica” - short track, KS „Pomorzanie” - hokej na trawie i boks.

W roku 2005 toruńscy zawodnicy uczestniczyli w imprezach sportowych rangi Mistrzostw Polski, Mistrzostw Europy i Świata, a także w wielu znaczących zawodach i turniejach międzynarodowych zarówno w konkurencjach indywidualnych jak i drużynowych osiągając wiele wartościowych rezultatów.

Wielu sportowców zrzeszonych w toruńskich klubach za wysokie osiągnięcia sportowe wyróżnionych zostało nagrodami Miasta. Uhonorowano 206 zawodników w tym: 1 zawodnika za osiągnięcie wyniku sportowego o niewymiernym charakterze - zdobycie trudnego szczytu górskiego, 14 zawodników kategorii senior za zajęcie od 1 do 3 miejsca w Mistrzostwach Polski, 7 zawodników kategorii młodzieżowej za zajęcie 3 miejsca w Mistrzostwach Europy, 184 zawodników kategorii młodzieżowej za zajęcie od 1 do 3 miejsca w Mistrzostwach Polski. Szczególnie uzdolnieni młodzi sportowcy (18 osób) otrzymali stypendia sportowe. Natomiast do drużynowych sukcesów należy zaliczyć zdobycie Puchar Polski w hokeju na lodzie przez drużynę ekstraklasy Toruńskiego klubu Hokejowego.

W mieście odbyło się wiele różnorodnych wydarzeń popularyzujących sport - imprez sportowych oraz rekreacyjnych o charakterze międzynarodowym i ogólnopolskim. Najważniejsze z nim to m.in.: Międzynarodowy Turniej Hokeja na Lodzie „Sponsor Cup”, Międzynarodowy Turniej Młodzików w Hokeju na Lodzie, Międzynarodowy Turniej Tenisa Ziarnego „Bella Cup”, Międzynarodo-

wy Turniej Szachowy Dla Dzieci „O Krzywą Wieżę”, Młodzieżowe Mistrzostwa Polski w boksie, Międzynarodowy Turniej Bokserski im. Zygmunta Krygiera”, Międzynarodowy Turniej w Piłce Nożnej Juniorów o Puchar Prezydenta Miasta Torunia, Maraton Toruński, Ogólnopolski Turniej Miast w Piłce Nożnej Juniorów im. Konrada Kamińskiego, Puchar Polski i Grand Prix w pływaniu w płetwach, Ogólnopolski Halowy Turniej w Piłce Nożnej o Puchar Prezydenta Miasta Torunia, Ogólnopolskie Zawody Łyżwiarские „Nestle Kangus Cup”, Ogólnopolskie zawody pływackie dla dzieci „Delfinem do Pekinu”, Ogólnopolski Turniej w Mini Piłce Siatkowej Dziewcząt, Długodystansowe Regaty Żeglarskie Toruń-Bydgoszcz, Wyścigi samochodowe Folkra i Rallycross, Turnieje Karate dla dzieci. Ponadto przeprowadzane są sportowe imprezy regionalne, mecze i turnieje ligowe oraz otwarte imprezy rekreacyjne kierowane do ogółu mieszkańców miasta np.: ligowe rozgrywki w hokeju na lodzie, w hokeju na trawie, piłce nożnej, koszykówce, ligowe mecze żużlowe, Maraton Toruński, Mini Maraton dla Dzieci, Rajd Kopernikański, Sportowy Turniej Miast i Gmin „International Challenge Day”.

W roku szkolnym 2005/2006 zorganizowano też szereg imprez i rozgrywek sportowych dla uczniów szkół. Łącznie dla ponad 20.000 dzieci i młodzieży z toruńskich szkół prowadzonych przez Gminę.

Rezultatem wszystkich imprez było wyłonienie Mistrza Torunia w danej dyscyplinie, który reprezentował nasze miasto w rozgrywkach wojewódzkich i ogólnopolskich.

Na terenie miasta znajdują się m.in: 1 basen odkryty, 11 basenów krytych, 51 sal gimnastycznych, 3 stadiony sportowe, 20 kortów tenisowych, 4 hale sportowe, przystanie wioślarskie, tor żużlowy, lotnisko, samochodowy tor wyścigowy, sztuczne lodowisko oraz inne urządzenia służące do uprawiania sportu i czynnego wypoczynku.

Natomiast podczas sezonu zimowego na toruńskim Rynku Staromiejskim, a następnie Rynku Nowomiejskim urządzono lodowisko.

ZMIANY STRUKTURALNE W GOSPODARCE

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu.
2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.

Stan i struktura podmiotów gospodarki narodowej

Liczba podmiotów działających w mieście od 1993 roku wzrosła o 11.906 (tj. o 89,3%).

W strukturze podmiotów gospodarki narodowej według szczególnej formy prawnej, największy udział mają zakłady osób fizycznych - 77,4%, na drugim miejscu znajdują się spółki cywilne - 7,6%.

Od 1993 roku największy bezwzględny przyrost liczby podmiotów wystąpił wśród zakładów osób fizycznych - o 8.851 (tj. o 82,9%) i spółek z ograniczoną odpowiedzialnością - o 842 (tj. o 124,4%).

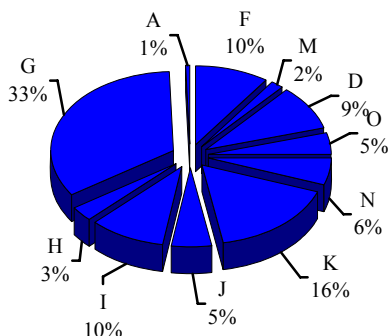
W roku 2005 w stosunku do roku poprzedniego nastąpił spadek podmiotów ogółem o 387 (tj. o 1,5%). Na odnotowanie zasługuje również fakt wysokiej dynamiki wzrostu organizacji społecznych, związków zawodowych i komunalnych jednostek organizacyjnych.

W porównaniu do 1993 roku największy bezwzględny przyrost liczby zakładów osób fizycznych nastąpił w sekcji obsługa nieruchomości i firm - o 2.333 (tj. o 251%) oraz sekcji handel i naprawy o 1.412 jednostek (tj. o 27,3%).

Wśród zakładów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą dominują firmy działające w sekcji handel i naprawy. Ich udział spadł jednak z 48,5% w 1993 roku do 33,7% w 2005 roku. Wzrósł natomiast znacząco - z 8,7% do 16,7% udział zakładów osób fizycznych prowadzących działalność w sekcji obsługa nieruchomości i firm.

Rys. 33. Zakłady osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą według sekcji PKD

Stan w dniu 31 XII 2005r.



Tabl. 59. Podmioty gospodarki narodowej według szczególnej formy prawnej

Wyszczególnienie	1993	1994	1996	1998	2000	2002	2003	2004	2005
Ogółem	13.326	13.856	16.458	19.868	22.836	25.361	26.044	25.619	25.232
Spółki akcyjne	31	39	55	73	86	93	91	89	86
Spółki z o.o.	677	755	858	999	1.204	1.371	1.421	1.467	1.519
Spółki cywilne	1.405	1.515	1.618	1.926	2.222	2.006	1.985	1.951	1.927
Przedsiębiorstwa państwowe	44	39	30	18	15	6	6	5	4
Państwowe jednostki organizacyjne	118	85	67	71	64	56	44	38	36
Samorządowe jednostki organizacyjne	33	69	94	97	151	151	240	233	226
Spółdzielnie	110	111	106	110	114	111	112	113	111
Fundacje	34	41	45	48	54	65	81	92	103
Kościół katolicki	26	30	34	36	38	41	41	42	42
Stowarzyszenia	92	125	168	242	315	387	416	437	464
Związki zawodowe	17	32	88	114	146	176	180	183	188
Samorząd gospodarczy i zawodowy	19	19	18	20	21	21	21	21	21
Bez szczególnej formy prawnej w tym	10.678	10.947	13.214	15.971	18.151	20.027	20.528	20.008	19.531
- zakłady osób fizycznych	10.671	10.942	13.200	15.967	18.146	20.016	20.519	19.999	19.522
Pozostałe	42	49	63	143	271	850	878	940	974

Tabl. 60. Zakłady osób fizycznych prowadzące działalność gospodarczą według sekcji Europejskiej Klasyfikacji Działalności

Sekcje EKD		1993	1994	1996	1998	1999	2000	2002	2003	2004	2005
A	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	36	38	47	49	53	72	94	115	111	118
D	Działalność produkcyjna	1.306	1.310	1.368	1.588	1.625	1.678	1.878	1.906	1.846	1.760
E	Zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	-	3	3	2	2	2	4	4	4	4
F	Budownictwo	958	998	1.212	1.719	1.845	1.940	2.038	2.037	1.992	1.922
G	Handel i naprawy	5.172	5.167	5.533	6.018	6.254	6.454	6.944	7.063	6.804	6.584
H	Hotele i restauracje	321	345	327	398	440	490	587	635	636	625
I	Transport, składowanie i łączność	1.164	1.155	1.435	1.652	1.780	1.846	1.984	2.031	1.966	1.941
J	Pośrednictwo finansowe	49	90	210	498	731	883	1.030	1.093	1.068	1.019
K	Obsługa nieruchomości i firm	931	1.095	1.936	2.287	2.475	2.766	3.244	3.361	3.294	3.264
M	Edukacja	58	57	133	232	263	280	296	322	316	314
N	Ochrona zdrowia i opieka socjalna	333	328	475	799	883	933	1.035	1.031	1.061	1.083
O	Pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna	343	355	520	695	756	802	882	918	895	883
Ogółem		10.671	10.942	13.200	15.967	17.107	18.146	20.016	20.519	19.999	19.522

BEZPIECZEŃSTWO

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu oraz Komendy Rejonowej Policji.

2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.

Pożary

W stosunku do 2004 roku liczba pożarów ogółem wzrosła o 80 (tj. o 9,4%) i była najwyższa w całym analizowanym okresie.

Działania prowadzone przez jednostki PSP, związane z usuwaniem miejscowych zagrożeń

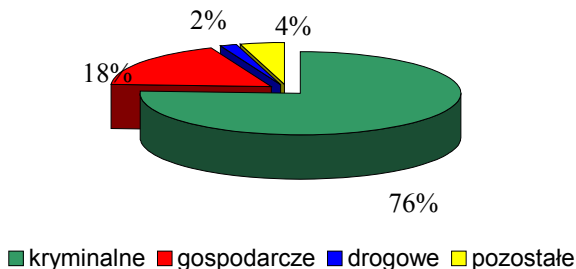
W 2005 roku liczba działań podejmowanych przez jednostki Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu, związanych z usuwaniem miejscowych zagrożeń wyniosła 682.

Udział interwencji związanych z usuwaniem skutków działania silnych wiatrów oraz gwałtownych przyborów wód w prowadzonych przez jednostki PSP działaniach ogółem był dość duży i wyniósł 11%. W 2005 roku PSP musiała 84 razy zabezpieczać zdarzenia drogowe, 82 razy nietypowe zachowania się zwierząt oraz owady stwarzające zagrożenie.

Przestępczość

Liczba przestępstw ogółem w roku 2005 wyniosła 10.650, co oznacza wyraźny spadek w porównaniu z latami poprzednimi. Wśród przestępstw dominowały przestępstwa kryminalne. W analizowanym okresie nie odnotowano zasadniczych zmian w strukturze stwierdzonych przestępstw. Od 2004 roku mamy do czynienia ze znaczną liczbą przestępstw o charakterze drogowym. Wskaźnik wykrywalności przestępstw na przestrzeni lat pozostaje na zbliżonym poziomie - w 2005 roku wyniósł 48,9%, o 2,8 punktu procentowego mniej niż rok wcześniej.

Rys. 34. Struktura stwierdzonych przestępstw
Stan w dniu 31 XII 2005r.



Wypadki drogowe

Po niemal dwukrotnym wzroście liczby wypadków w latach 2000-2003 w ostatnich dwóch latach nastąpił istotny spadek.. W 2005 roku zanotowano spadek ilości przedmiotowych zdarzeń o 38 w porównaniu z rokiem 2004, co stanowi 9,4%. Miało miejsce 368 wypadków, w których zginęło 48 osób (wzrost o 4,4%), a 508 zostało rannych (wzrost o 1,6%).

Tendencje spadkowe w ilości zaistniałych zdarzeń były rezultatem prowadzonej polityki prewencyjnej, oddziaływania na uczestników ruchu w miejscach szczególnie niebezpiecznych zagrożonych pod względem wypadków i kolizji, a także dyslokacji służby.

Na terenie miasta Torunia w 2005 roku miało miejsce 196 wypadków, w których zginęło 16 osób, a 238 zostało rannych.

Tabl. 61. Przyczyny powstawania pożarów

Wyszczególnienie	1992	1994	1996	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2005
Ogółem pożarów w tym:	58	600	375	545	422	624	465	698	854	934
- nieostrożność dorosłych z otwartym ogniem	15	13	6	21	12	13	9	11	11	10
- niesprawność i wady środków transportu	1	14	10	13	11	13	7	13	13	16
- wady urządzeń grzewczych	1	23	24	10	3	11	8	6	4	8
- podpalenia	4	33	17	14	11	11	8	12	12	18
- wady urządzeń elektrycznych	2	29	21	12	17	17	25	28	28	33
- inne przyczyny	25	358	143	415	368	394	296	474	651	773
- nieustalone	10	130	154	60	-	145	94	127	126	76

Tabl. 62. 66. Przestępczość

Wyszczególnienie	1990	1992	1994	1996	1998	1999	2000	2002	2003	2004	2005
Przestępstwa stwierdzone w tym o charakterze	8.491	8.190	9.538	10.133	11.130	12.345	13.993	15.089	15.735	15.433	10.650
- kryminalnym	7.518	7.021	8.384	8.613	9.920	11.604	12.026	11.636	12.715	12.241	8.069
- gospodarczym	728	875	873	1.002	703	521	1.374	1.825	2.115	2.202	1.918
- drogowe	166	130	124	140	149	107	90	84	147	224	196
Wskaźnik wykrywalności w %	47,2	49,3	49,6	53,6	48,7	42,9	49,1	51,3	50,0	51,7	48,9

Tabl. 63. Sytuacja na drogach w Rejonie Toruń

Wyszczególnienie	1992	1994	1996	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Wypadki	354	245	236	250	264	240	280	401	465	406	368
Zabici	49	40	41	46	44	48	50	44	52	46	48
Ranni	467	281	330	313	292	315	362	523	585	500	508

SPIS TREŚCI

Przedmowa	3
WARUNKI NATURALNE	4
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA	5
LUDNOŚĆ	26
RYNEK PRACY	32
INFRASTRUKTURA	37
A. WODOCIĄGI I KANALIZACJA	37
B. ZAOPATRZENIE W GAZ	40
C. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ	40
D. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ	41
E. KOMUNIKACJA MIEJSKA	42
F. ODPADY	44
G. TRANSPORT	45
MIESZKANIA	48
PRZEMYSŁ	54
BUDOWNICTWO	57
HANDEL	60
FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW	62
EDUKACJA I WYCHOWANIE	66
A. DANE ZBIORCZE	67
B. SZKOLNICTWO OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	71
C. SZKOLNICTWO ZAWODOWE	75
D. SZKOLNICTWO WYŻSZE	79
E. WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE	81
OCHRONA ZDROWIA	83
POMOC SPOŁECZNA	95
KULTURA	98
MIEJSCA NOCLEGOWE	103
SPORT I REKREACJA	105
ZMIANY STRUKTURALNE W GOSPODARCE	107
BEZPIECZEŃSTWO	110

SPIS TABLIC

Tabl. 1.	Wykaz punktów pomiarowo-kontrolnych wód powierzchniowych _____	6
Tabl. 2.	Udział wskaźników w poszczególnych klasach jakości wód _____	7
Tabl. 3.	Klasyfikacja jakości wód badanych w 2005 r. _____	8
Tabl. 4.	Wykaz punktów monitoringu jakości zwykłych wód podziemnych _____	10
Tabl. 5.	Wyniki badań monitoringowych wód podziemnych w 2005 r. _____	11
Tabl. 6.	Dopuszczalne poziomy niektórych substancji w powietrzu dla terenu kraju _____	12
Tabl. 7.	Alarmowe poziomy niektórych substancji oraz okresy, dla których uśrednia się wyniki pomiarów _____	13
Tabl. 8.	Zestawienie metod i analizatorów stosowanych w 2005 roku do pomiarów emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego _____	15
Tabl. 9.	Zestawienie stężeń średniorocznych SO ₂ z lat 1992-2005 (stężenia średnie arytmetyczne) _____	16
Tabl. 10.	Dopuszczalny poziom hałasu w środowisku _____	23
Tabl. 11.	Zestawienie wyników pomiaru monitoringu szczególnych uciążliwości hałasu komunikacyjnego uśrednionego dla pory dnia w 2005 roku _____	24
Tabl. 12.	Zasięgi oddziaływania hałasu emitowanego z autostrady w różnych sytuacjach terenowych _____	25
Tabl. 13.	Ludność _____	26
Tabl. 14.	Ludność według wieku _____	28
Tabl. 15.	Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym _____	29
Tabl. 16.	Ruch naturalny ludności _____	31
Tabl. 17.	Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD _____	33
Tabl. 18.	Bezrobotni _____	35
Tabl. 19.	Produkcja wody _____	39
Tabl. 20.	Ścieki odprowadzone według grup dostawców _____	39
Tabl. 21.	Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu sieciowego w gospodarstwach domowych _____	43
Tabl. 22.	Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych _____	43
Tabl. 23.	Selektywna zbiórka nieczystości _____	44
Tabl. 24.	Komunikacja miejska _____	47
Tabl. 25.	Sieć drogowo-uliczna _____	47
Tabl. 26.	Zasoby mieszkaniowe zamieszkane _____	49
Tabl. 27.	Mieszkania oddane do użytku według inwestorów _____	51
Tabl. 28.	Zasoby komunalne _____	53
Tabl. 29.	Produkcja sprzedana przemysłu _____	54

Tabl. 30.	Przeciętne zatrudnienie i wynagrodzenia miesięczne w przemyśle _____	56
Tabl. 31.	Produkcja budowlano-montażowa w przedsiębiorstwach budowlanych tys. złotych (ceny bieżące) _____	57
Tabl. 32.	Przeciętne zatrudnienie i wynagrodzenia miesięczne w przedsiębiorstwach budowlanych _____	59
Tabl. 33.	Sprzedaż detaliczna, hurtowa i w placówkach gastronomicznych _____	61
Tabl. 34.	Przychody, koszty i wyniki finansowe przedsiębiorstw _____	63
Tabl. 35.	Majątek obrotowy i zobowiązania przedsiębiorstw _____	63
Tabl. 36.	Przychody, koszty i wyniki finansowe przedsiębiorstw według sekcji PKD (w tys. złotych) _____	64
Tabl. 37.	Szkolnictwo ogólnokształcące, zawodowe i wyższe - szkoły, uczniowie i studenci _____	68
Tabl. 38.	Szkolnictwo ogólnokształcące, zawodowe i wyższe - absolwenci, nauczyciele _____	70
Tabl. 39.	Tabl. 41. Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych) __	73
Tabl. 40.	Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych) _____	74
Tabl. 41.	Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez specjalnych) _____	76
Tabl. 42.	Szkoły zawodowe dla młodzieży _____	77
Tabl. 43.	Studenci i absolwenci szkół wyższych _____	80
Tabl. 44.	Nauczyciele akademicki pełnozatrudnieni UMK _____	80
Tabl. 45.	Wychowanie przedszkolne (stan w październiku) _____	82
Tabl. 46.	Personel służby zdrowia (stan w dniu 31 XII) _____	85
Tabl. 47.	Zakłady stacjonarnej opieki zdrowotnej _____	85
Tabl. 48.	Ambulatoryjna opieka zdrowotna _____	87
Tabl. 49.	Apteki _____	90
Tabl. 50.	Żłobki _____	90
Tabl. 51.	Zgony wg głównych przyczyn (wybranych grup chorób) i współczynnik zgonów w przeliczeniu na 100 tys. ludności w Toruniu _____	91
Tabl. 52.	Dane o stanie zdrowia osób w wieku 19 lat i więcej, u których stwierdzono schorzenie będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w Toruniu __	92
Tabl. 53.	Chorobowość szpitalna _____	93
Tabl. 54.	Najczęstsze przyczyny pobytu mieszkańców Torunia w szpitalach województwa kujawsko-pomorskiego _____	93
Tabl. 55.	Zapadalność na niektóre choroby zakaźne w 2005r. _____	94
Tabl. 56.	Biblioteki publiczne _____	99
Tabl. 57.	Muzea, kina _____	100

Tabl. 58.	Obiekty noclegowe turystyki _____	103
Tabl. 59.	Podmioty gospodarki narodowej według szczególnej formy prawnej _____	108
Tabl. 60.	Zakłady osób fizycznych prowadzące działalność gospodarczą według sekcji Europejskiej Klasyfikacji Działalności _____	109
Tabl. 61.	Przyczyny powstawania pożarów _____	112
Tabl. 62.	Tabl. 66. Przestępczość _____	113
Tabl. 63.	Sytuacja na drogach w Rejonie Toruń _____	113

SPIS WYKRESÓW

Rys. 1. Użytkowanie gruntów _____	5
Rys. 6. Ludność według wieku i płci _____	27
Rys. 7. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym _____	30
Rys. 8. Ruch naturalny ludności w latach 1990 - 2005 _____	31
Rys. 9. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD _____	32
Rys. 10. Pracujący w gospodarce narodowej według sektorów _____	34
Rys. 11. Pracujący w gospodarce narodowej według sektorów i sekcji PKD _____	34
Rys. 12. Bezrobotni według wieku _____	36
Rys. 13. Bezrobotni według wykształcenia _____	36
Rys. 14. Bezrobotni według czasu oczekiwania na pracę _____	36
Rys. 15. Ścieki odprowadzone według grup dostawców _____	40
Rys. 16. Przewozy pasażerów w latach 1991 - 2005 _____	42
Rys. 17. Poziom wyposażenia mieszkań w instalacje w Toruniu _____	50
Rys. 18. Mieszkania oddane do użytku według inwestorów _____	50
Rys. 19. Zasoby komunalne według kategorii _____	52
Rys. 20. Produkcja sprzedana przemysłu według sektorów i sekcji EKD _____	55
Rys. 21. Produkcja budowlano-montażowa w przedsiębiorstwach budowlanych wg rodzajów obiektów budowlanych _____	58
Rys. 22. Przychody i koszty przedsiębiorstw według sekcji PKD w 2005 roku (w tys. zł)65	
Rys. 23. Szkolnictwo według typów szkół _____	67
Rys. 24. Szkolnictwo według liczby uczniów i studentów _____	69
Rys. 25. Szkolnictwo ogólnokształcące, zawodowe i wyższe według liczby absolwentów _____	69
Rys. 26. Szkolnictwo ogólnokształcące, zawodowe i wyższe według liczby nauczycieli pełnozatrudnionych _____	71
Rys. 27. Uczniowie w szkołach podstawowych, gimnazjalnych, ogólnokształcących i zawodowych _____	78
Rys. 28. Personel służby zdrowia _____	84
Rys. 29. Obiekty noclegowe turystyki _____	104
Rys. 30. Miejsca noclegowe turystyki - ogółem _____	104
Rys. 31. Miejsca noclegowe turystyki - całoroczne _____	104
Rys. 32. Zakłady osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą według sekcji PKD _____	107
Rys. 33. Struktura stwierdzonych przestępstw _____	110